TARİHSEL YILDA BÖLGE

ALTINCI YIL SAYI 58 EKİM 1992 12.500 T.L (KDV'Lİ)

TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK-PRATİK SOSYALİST DERGİ

TÜRKİYE BÖLÜNDÜ

1992 PKK YILI OLDU

TÜRKİYE DEVRİMİNE DOĞRU

TÜRKİYE NEREYE
Yalçın Küçük

FESTİVAL NOTLARI
İ. Kılıç

ALMAN FAŞİZMİ İKTİDAR YOLUNDA
Nurettin Kurtuluş

BU SAYIMIZ

Üç aylık bir ara, yayın kuruluşumuzdaki son değişklikler sonucu oldu. Tempomuz daha artacak. Yeni yayınların programımıza girişi yeni düzenlemeleri gerektirdi. Artık sorumluluk tamamıyla genç kadrolardadır. Eleştiriler ve yeni açılımlarla birlikte niteliğin eskisinden daha özenli olacağı kesindir. Kaynaklarımızın az oluşu teknik sorunlar yaratsada giderek yerine oturmuş bir kurumla bunları aşacağız.

M.G.K.'nın son bildirisi, iktidarın sürekli yalpalamalar içinde olduğunun açık göstergesidir. Bu çözümsüzlüktür. Bir kaç ay önce kaldırılması için hazırlıklar yapılan S.S. kararnamelerinin tekrar hayata geçirilmek istenmesi politika üretememenin sistemin bitişinin sonuçları. Biz görevlerimizi biliyoruz. Bir alanın yerine getireceği görevlerin engellenmesi başka bir kanaldan mutlaka yerine getirilecektir. Bu nedenle bizim için bir sorun yok.

Düzenin iğrençliği, damarlarımızdaki kanın akışını daha da hızlandırıyor. Gazeteci öldürmek 74 yaşındaki bir aydını katletmek ancak bu düzene yakışır. Öfkemizi körüklüyorlar. Ne güzel! Bu düzeni biz yıkmalıyız. Yeniyi biz kurmalıyız.

Egemen sınıf tartışmaları, gelişmemiş, yarı gelişmiş tanımlamaları artık bitmiştir, yollar bellidir. Ufukları açıp dönemleri kapamak artık bizim işimiz. Çizilmiş resimleri raflara kaldırıyoruz, tarih sayfalarına kendi yaptığımız resimleri asacağız. Umut budur, jenaratör budur. Elini alnına siper edip en yüksek tepeden ufuk çizgisi arayanlara kolaylıklar diliyoruz.

Devraldığımız sürecin üretkenliğini yakalayabilmek bizim için başarıdır. Ancak ölçü değildir; bunu da aştığımızda kendimizi rahat hissedeceğiz. Bunu görev olarak görüyoruz.

Onur Erk tekrar sayfalarımıza imza atmaya başladı. Yazıldı, birleşmek de ayrılmak da mücadele edenler için. Mücadele buradadır.

Dostçakalın

Kadir Güven

DAVALARIMIZ

Dergimizin Agustos-Eylül 1991 tarihli 46-47. sayısında yayınlanan **Abdullah Öcalan** imzalı **"Kürt'ler ve Ekim Devrimi"** yazısından dolayı 3713 sayılı yasanın 8/2 maddesi gereğince sahipliğinden dolayı **Ahmet Zengin** 83.333.333 TL. Yazı işleri müdürlüğünden dolayı **Nejdet Kanbir** beş ay hapis ve 41.666.666 TL. para cezasına çarptırıldı. Ekim 1991 tarihli 49. sayısında **"Savaş Hükümetine Yürüyoruz"** yazısından dolayı yayınevi sahibi **Şevki Ömeroğlu** aynı sayılı yasa ve maddeden 83.333.333. TL. para cezasına yazı işleri müdürü **Nejdet Kanbir** beş ay hapis 41.666.666. TL. para cezasına çarptırıldı.

AKIŞ&DÖNEM YAYINCILIK
İstanbul Temsilci: Levent Arslan
Ankara Temsilci: Bülent Şirin
İzmir Temsilci: Reha Orhan
Dizgi-Teknik: S. Cemal Yazıcıoğlu

TOPLUMSAL KURTULUŞ
aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Altıncı Yıl, Sayı: 58
EKİM 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu
Genel Yayın Yönetmeni:Oğuz Nurcugil
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven
Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4
Beyazıt / İstanbul
Telefon: 528 43 72
Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/9 Ankara
Telefon: 425 93 78
Avrupa Temsilci: İ. Kılıç
Poste Restante Paris Bonne Nouvelle
75010 Paris, France
Almanya Temsilci: Nurettin Kurtuluş
Solling Str. 15 3000 Hanover 21 (W) Almanya
İsviçre Temsilci: H. Yılmaz
Albert Str. 7 8005 2 H Schweiz
Fransa Temsilci: Zeynel Aslan
4, Rue du L'ecluse 68092 Mulhause France
Viyana Temsilci: Nurettin Civandağ
Ob. Donau str. 4/5A 1020 Wien-Avusturya
Yurtiçi Abone ve Bayii Hesap No: 378 760
Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL
Yurtdışı: Yıllık 80 DM
Yurtdışı aylık: Almanya: 7 DM
İsviçre: 7 SF
Fransa: 20 FF
Yurtdışı Abone Hesap No (DEM): 3112141
Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Basıldığı Yer: Yaylacık Matbaası

İÇİNDEKİLER

BİR DÖNEM VE BİR DEVİR

Bu notun altında imzası olanlar ve imzası olmamakla birlikte aynı duygu içinde olanlar için büyük bir sevinçtir. Beş yılı geride bıraktık ve yönetim ile mali sorumluluğu devrediyoruz.

1- Bu dönem içinde hiç bir banka soymadık.

2- Bu dönem içinde pek çok kez soyulduk.

3- "Resmi" dağıtımcılar, "ticarete alışmış" solcular tarafından soyulduk.

4- Pek çok kez polis baskınına uğradık. Pek çok kez sistemimizi yeniden kurduk.

5- Bütün bunlara karşın Türkiye gibi bir ülke ve son derece kıraç bir zamanda yaşayabildik.

Sevinçliyiz. Hırslı olduk. İddialı olmadık. Sevecen olduk. Korkak olmadık. Kavgacı olduk. Birlikte olacaklarımızdan kopmamaya çalıştık.

Bugünlere geldik.

Bir ekol olma yoluna çıktık. Temel ilkemiz şudur: İnsanlığın sürdürülmesi sürekli mücadeleye bağlıdır. İnsanlık, mücadelenin durduğu yerde kıraçlaşıyor.

Dünyaya böyle bakıyoruz. Sovyet sisteminin mücadeleyi, ilerlemeyi durdurarak kendisini var edebileceğine inandığı bir zamanda içinden paslanmaya başladığına inanıyoruz. Biz hep yeni mücadele alanları bulmaya çalıştık.

Bizimle beraber olanlar oldu. Ayrılanlar oldu. Aramızda olup da Türk ya da Kürt, ayrılanların çoğu, bizim Kürt çizgimizden dolayı bizden ayrıldılar. Biz yolumuza devam etttik. Kompleksimiz yoktu. Kürt devrimciliğini, kendimiz için değil, Türkiye devrimi açısından benimsedik. Fiziksel baktık. Yazgıların ortaklığını gördük. Örgütsel ayrılığı o zamanlar fazla önemsemedik.

Ayrılmak da tekrar birlikte olmak da mücadele edenler içindir.

Türkiye'de bizim Kürt devrimci çizgisine tutumumuza bakıp, bizi, sosyalizmi bırakıp "Kürtçü" olmakla suçladılar. Aynı kimseler hapisteyseler ya da Avrupa'da yaşıyorlarsa bizden daha çok "Kürtçü" göründüler. Aynı insanlar hem suçladılar ve hem göründüler.

Şimdi bunların hepsi geride kaldı. Geldiğimiz yerden çok memnunuz. Bu nedenle kimseye kırgınlığımız yok. Daha önemlisi bizden ayrılanların hiç birisine ihtiyacımız yok. Ancak kapılarımız açıktır. Yolumuz bellidir. Bizim sorunumuz yok. Sorunu olmayanlarla, kompleksli yaşamayanlarla her zaman beraber olabiliriz.

Bir yol olmaya başladığımızı düşünüyoruz. Bu yolda yürümek isteyenler bizimle olmak zorundadırlar. Bir yolda yalnızca beraber yürümek mümkündür.

İsteyen bizimle yürür ve isteyen, yapabiliyorsa, kendisine yol açar. Biz artık bu sorunların dışındayız: Bizim için tek sorun, yolu daha hızlı yürüyebilmektir.

Yeni açılımlar üzerindeyiz.

Yeni yayınlar planlıyoruz.

Borcumuz yok. Yeni imkanlar açıyoruz.

Böyle bir durumda büyük bir moralle dergi, kitap, çeviri türünden bütün yayınlarımızın yönetsel ve mali sorumluluğunu arkadaşlarımıza bırakıyoruz.

Biz, çok büyük başarı olarak gördüğümüz bu beş yıllık dönemin onuruna, bu sorumluluğu şimdi alan ve bizden, içlerinde kötü bir biçimde olanlar da dahil, ayrılanlarla birlikte, ortak olduğumuzu ilan ediyoruz.

Bir iş yapılması gerekiyordu: Yapılmıştır.

Yalçın Küçük **Bilgesu Erenus** **Candan Baysan**

Alper Yalman **Haydar Yılmaz** **Nejdet Kanbir**

TARİHSEL YILDA BÖLGE

I
GÜNDEM OTURDU

* 1992 yılında en önemli gelişmelerden birisi şoven ve parazit Türk basınının ablukasının kırılmasında önemli adımlar atılmış olmasıdır.

* Şoven ve parazit İstanbul basınının ablukasının kırılmasının önemini, İstanbul basınının artık Kürdistan'da okunabilmek için sıkı yönetim çığırtkanlığı yapması göstermektedir.

* Kürt halkının mali ve diğer imkanlarıyla çıkan Özgür Gündem, aynı zamanda Türkiye solunun da aynası oldu.

Eksiği yok mudur? Çoktur.

Fazlası var mıdır? Vardır.

"Kürt" Gazetesi midir? İlk zamanlar, günlük toplantılara katılan ve gazeteye yön veren onaltı kişiden ondördü Türk'tü. Yönetim işleriyle ilgili Abdullah Amaç bir tarafa bırakılacak olursa sadece Faysal Dağlı bir Kürt gazeteciydi. Gazetede ilan edilen yayın kurulunda da Hasan Bildirici ve Abdullah Amaç'tan geriye kalan Aslan Başer Kafaoğlu, Veli Özdemir ve Yavuz Şimşek Kürt değiller.

İyiyse de, kötü yanları varsa da Özgür Gündem, Kürt devrimciliğinden daha çok Türkiye solunun aynası oldu. Türkiye soluyla, Kürt devrimciliğinin ve Kürt halkının gazetesidir.

BİLGESU'DAN ŞIRNAK İZLENİMİ

Bilgesu Erenus, Bochum'daki Kürdistan Festivali'nden sonra bir aydınlar grubuyla birlikte gittiği Şırnak izlenimlerini naklederken, "halk biberon gibi bu gazeteye yapışmıştır" diyordu. Kürdistan halkı sadece Ülke ve Özgür Gündem okuyordu.

Yalçın Doğan da, Kürdistan izlenimlerini, sadece "Kürt yanlısı" yayınların okunduğunu söyleyerek dile getiriyordu.

Bu noktaya kolay gelinmedi. Çeşitli duraksamalardan komplolardan geçilerek bu noktaya ulaşıldı. Önce beğenilmedi. Eleştiriler haklıydı; gazetede bir ekip hem işin içinde olmak, hemde 'PKK'lı" suçlamasına karşı tedbir almak eğilimindeydi. Tedbirler, gazeteye yazar, çizer ve yönetici biçiminde TİP-TKP-TSİP artığı doldurmak olarak görünüyordu.

Bunun dışında ve aynı zamanda HEP üzerinde de baskılı oyunlar sürüyordu. HEP'i, Sosyalist Birlik Partisi'nin Kürdistan kolu haline getirmek, Özgür Gündem'i de bu vücut ve kol Sosyalist Birlik Partisi'ne esir etmek planları vardı. Bertaraf edildi.

ÖNEMLİ OLAN SAVAŞTIR

Muharebe kaybedilir. Önemli olan savaştır.

Mücadelede önemli olan ısrardır.

İlk güçlükler moral bozmadı. Gazete yavaş yavaş çizgisini bulmaya başladı.

Okuyucu da ısrarlı davrandı. Hem eksiklikleri gördü ve hem de kendi gazetesi sayarak aldı.

BÜYÜK HİZMET

Özgür Gündem'in en önemli katkısı, bütün sola sayfalarını açmasıdır. Bütün sol kendisini göstermiştir. Bu Kürt imkanlarıyla çıkan bu gazetenin büyük hizmetidir. Bu hizmet iki taraflıdır. Bir tarafında ortak bir hedefe doğru içten bir eğilim görülmektedir. Diğer yanda ise Türkiye solunun yetişkinlik derecesi belli olmuştur.

Çok açık olan şudur: Kendi yayınlarında çok iddialı Türkiye solu, 1970 ve 1980 yılı kuşakları, önemli bir yazar çıkaramamıştır. Yazarlığın gerektirdiği devrimci ruhu, güzel yazı yeteneklerini, kültür ve bilgi birikimini birleştiren yazarlardan yoksun olduğu ortaya çıkmıştır.

Gazetecilerde ise burjuva basınına özenti, derinden bir damar olarak kendisini belli etmektedir. Solun gazetecileri, "en iyi" bildiklerinin aslında "en kötü" olduğunu anlayamamaktadır.

GAZETECİLİK ATÖLYESİ

Ülke, Gündem'i doğurmuştur.

Ülke, henüz gazetecilikte olmasa bile devrimci ruhu ve burjuva basınına benzememekteki inatı, bu inatın arkasında yatan güvenle, bir model olma imkanını taşımaktadır.

Özgür Gündem çıkarken, "PKK'lı" görünme korkusu ve bu korkuyla Ülke ile PKK'yı özdeşleştirme ve bu özdeşleştirme sonucunda Ülke'ye karşı husumet besleme dönemi geride bırakılmıştır. Şimdi Ülke, Gündem'i doğurmanın ve daha mücadeleci olmanın rahatlığı

içindedir. Gündem, mali açıdan kendisini kurtaran bir gazete haline gelmiştir ve hergün çıkmaktadır.

Her ikisi yepyeni gazetecilik atölyesidir.

HAZIRLIKLI OLMAK

Ancak rahatlamamak gerekmektedir.

Gündem çıktıktan sonra, Ülke'den Gündem'e geçen genç gazeteci ve yazarların kurşunlanması, bu düzenin, bu şoven ve parazit basın ablukasının kırılmasından ne kadar korktuğunu göstermektedir.

Kurşunlamalar bu ablukayı koruyamayınca, sıkıyönetim tezgahları yapılmaya başlanmıştır.

Eninde-sonunda, Kürdistan'dan başlayan bir sıkıyönetim gündemdedir.

Bir yandan yeni gazeteci ordusu, yeni yazar ordusu geliştirilir ve hazırlanırken diğer yandan da muhtemel bir sıkıyönetime göre hazırlık yapmak gerekiyor. Basın-generaller -polis şefleri iş birliği gerçekleştiğinde, Ülke ve Gündem'in Kürdistan'a girişi engellenebilecektir. Hazırlıklarda bu ihtimal gözönünde bulundurulmalıdır.

II
TÜRKİYE BÖLÜNDÜ

* "Bölücü" örgüt derken Türkiye yönetimi pek çok planda bölündü.
* Devlet başkanı ile hükümet, Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi, Özal ile ANAP, CHP ile SHP, basın ile basın, basın ile devrimci basın birbirinden ayrıldılar.

Egemen sınıfların arasındaki çatlaklar marksist-leninist öğretide önemli bir yer tutuyor. Emperyalist devletler arasındaki ayrılıklar üzerine büyük bir edebiyat var. Ancak yönetenlerin arasındaki çatlaklar karşısındaki tutum ve çatlakları büyütmek için yapılması gerekenlerde görüş ayrılıkları görülüyor. Sovyet marksizmi, uzlaşmacı bir konuma girdikten sonra, çatlakların ortaya çıkması için hücumdan vazgeçmeyi ve ortaya çıkınca da mülayim davranmayı salık veriyordu. TİP-TKP ve TSİP bu görüşlerin Türkiye temsilcileri oldular.

KÜRT ŞİDDETİ VE TÜRKİYE'NİN BÖLÜNMESİ

Ancak Türkiye'de şu anda ortaya çıkan iktidar parçalanmasında PKK liderliğinde Kürt şiddeti önemli bir rol oynuyor. Politik ve yönetim platformundaki bölünmelerin pek büyük bir çoğunluğunda PKK'yı durdurabilmek için yapılacaklardaki ayrılık ön plandadır.

Mevcut siyasal partiler yapılacaklar ve daha doğrusu yapılamayacaklarda beraberdirler. Fakat Devlet Başkanı Turgut Özal ile Başbakan Demirel arasındaki bütün sürtüşmeler Kürt politikası konusunda birbirinden ayrılmış durumdadır. Şöyle de söylenebilir: Oligarşinin bu iki mühendis politikacısı aralarındaki ayrılıkların hepsini Kürt politikasında düğümlediler.

YARGI BÖLÜNDÜ

Kürt şiddetinin durdurulamaması, bu alanda Demirel hükümeti'ne bağlanan ve yüksek bir propaganda dozajıyla körüklenen umutlar, bu yılın yaz ortalarında söndü. Bu ise, Türkiye'de herkesi bir yol ayrımına getirdi. Türkiye'de sivil yargının en üst kurumu olan Yargıtay, her türlü hukuk kaygısını bir kenara atarak en şoven bir polis şefinden daha hukuk tanımaz bir doktirini açıkladı. Yeni Adalet Yılı'nın açılışında Yargıtay Başkanı, teröristlere terörist yöntemlerle cevap verilmesinin hukuka uygunluğunu bir fetva ile dile getirdi ve ceza yargılama usulündeki bazı olumlu ve yumuşatıcı adımların yasalaşmasını Türkiye Devletini bölmek ve ortadan kaldırma yolunda ciddi tehlikeler olarak gördüğünü açıkladı. Yargıtay Başkanı, Yargıtay'ın bütün önemli daire başkanlarının katılımıyla hazırladığı ileri sürülen konuşmasında, Osmanlı döneminde fetret döneminde ürkmüş bir kadıdan daha şaşkın bir görünümle ortaya çıktı ve belediyelere tescil edilmeden birlikte yaşayan çiftleri vatanın bütünlüğüne göz dikmiş uçkuru düşükler olarak resmetti.

DEVLET BAŞKANLIĞI BİTTİ

Başbakan olduğu zaman buna şaşırarak her tarafa saldıran Turgut Özal, şimdi elindeki bütün iktidarı yitirmiş insanların paniğini yaşayan bir kimse olarak görülüyor. Saldırmadığı yer kalmadı: Hükümeti her fırsatta boşa çıkarma gayretlerinin dışında kurucusu ve doğal

Hangisi Cumhurbaşkanı?

başkanı olduğu ANAP'ı da yerle bir etmek için savaş ilan etti. Bir bitmiş fıkra yazarı türünden "aklımdakileri söylesem yer yerinden oynar" gibi acemi politikacı laflarının yanında bir ara başbakan yaptığı Mesut Yılmaz'ı da korkak ilan etti."Ben olsam Saddam'a savaş ilan ederdim" veya "ben olsam İran'a girerdim"gibi sözleri birbiri arkasından sıralamaya başladı.

Bunun dışında zaman zaman "hücum" taktiğiyle top koşturmayı, atak oynamayı ve "şok" yaratan adımlar atmayı da ihmal etmedi. Bu nitelemeler, Sabah Gazetesinde toplanan, eski maocu, eski cumhuriyet gazetecisi, eski solcu köşe bekçileri ve gazetecilerinindir. Özal, Kürtlere Kürtçe televizyon hediye eden konuşmasından sonra Şırnak'taki gelişmelerden ürktü ve birden bire deniz kenarından Semra'sını alarak Ankara'ya bıraktı ve Diyarbakır'a uçup orada Milli Güvenlik Kurulu Üyeleriyle hükümete bir toplantı ültimatomu verdi.

APO'YU VUR EMRİ

Diyarbakır'da atak oynayan Özal'ın girişimlerinden, Hürriyet Gazetesi, son bir kez daha "Apo'yu vur emri" çıkardı. Diğer gazeteler daha sonra bunun yalanlanmasını yayınladılar. Aslında ne Hürriyet ne de yalanlanması doğruydu: Apo'yu vurma kararı çoktan alınmıştı ama bu kararın nasıl uygulanacağı bilinmiyordu.

Diyarbakır toplantısı Demirel'in başarısıyla sona erdi. Generaller yayınladıkları bildiride hükümetin çizgisini doğru bulduklarını belli ettiler. Hükümeti dikkatli bir biçimde övdüler ve sadece yargının bundan sonra daha sert kararlar alması gerektiğini anlattılar. Diyarbakır toplantısından sonra Sabah Gazetesi'nin birden başka konulara geçmesi ve Milliyet Gazetesi'nin "bağımsız yargı" organlarının nasıl daha şiddetli kararlar vereceğini anlatan "haberler" yazmaya başlaması dikkatleri çekti.

Diyarbakır'da planladığı atak, Özal'ın sinirlerinin daha da bozulmasına yol açtı. Etkisini yitirdi. İşte bu nedenle aynı Özal çizgisinde ve şiddet yanlısı bir politikayı desteklemek için Yargıtay ve başkanı ön plana çıktı.

BASIN BÖLÜNDÜ

İcra, devlet başkanı ve hükümet olarak ikiye bölündü.

Yargı, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi olarak ikiye bölündü.

ANAP, Özalcılar ve ANAP olarak ikiye bölündü.

Basın da Milliyet ve Sabah olarak iki kutba ayrıldı. Sabah, Cumhuriyet Gazetesi'nin eski ve yeni yıldızları, Cengiz Çandar, Hasan Cemal, Osman Ulagay ve diğerleriyle takviye olunca tam bir Washington-CİA gazetesi görünümüne girdi. Bu nedenle tam bir Özal destekçisi oldu. Bunun karşısında ise hem MİT ile Yalçın

Hürriyet

Türkiye Türklerindir

28 Ağustos 1992 Cuma

Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953

Tenis [illegible] kanlı [illegible]: 1 ölü, 9 yaralı

APO'YU VUR EMRİ

Cumhurbaşkanı Özal'ın çağrısı üzerine Diyarbakır'da tarihi bir [illegible] MGK'nın aldığı karar, "PKK lideri Apo ile tüm örgüt yöneticilerinin İsrail yöntemi kullanılarak görüldükleri [illegible] emri" olarak yorumlandı.

TARİHİ KARARLAR

Doğan aracılığıyla yeni ilişkiler kuran ve Almancı ve Avrupacı bir çizgi izleyen Milliyet çıktı. Hürriyet ve Cumhuriyet şu anda Sabah'ın arkasında bir yer alıyorlar. Ancak zaman zaman çizgi dışı işler de yapıyorlar.

CHP-SHP BÖLÜNDÜ

Milliyet'in desteklediği Erol Tuncer'e karşılık Sabah ve Hürriyet'in desteklediği Deniz Baykal'ın CHP Genel Başkanlığı'na seçilmesi, SHP'nin bir kez daha bölünmesinin tescili anlamına geliyordu. Baykal, CHP ile kendisine bir Genel Başkanlık buldu. Şimdi SHP'den gelecek milletvekilleri ile bir grup olmak üzeredir. Böyle bir durumda Demirel-İnönü Hükümeti'nin bölünmesi de ihtimal içine giriyor.

III
CHP, AMERİKA'NINDIR

* Toplumsal Kurtuluş okuyucuları bilirler. Eylülist dönemin Amerikan büyükelçisi ihtiyar Straus Hupe'nin Türkiye formülü, SHP'nin başına Baykal'ın ve ANAP'ın başına da Dalan'ın geçmesine dayanıyordu. Senaryonun bir ayağı gerçekleşti.

Artık netlik kesindir.

Ertuğrul Özkök, başında bundan önce Amerika'nın Ankara Büyükelçisi Abramowitz'in bulunduğu bir önemli araştırma kuruluşu tarafından yapılan ve "Foreign Policy" dergisinin Ağustos 1992 sayısında yayınlanan bir araştırmayı duyurdu. Amerikan dış politikasını etkileyen bu kuruluşun araştırmasına göre, bu bölgede Amerika'nın dostları, Suudi Arabistan, Mısır, İsrail ve Türkiye olarak belirleniyor. Karşıtları ise, daha az Suriye olmak üzere İran ve Irak olarak tanımlanıyor. İşte tam bu sırada, Turgut Özal, Saddam'ı devirecek Barzani ile Talabani'yi Çankaya Köşkü'nde ağırlıyor ve İran'a kuvvet göndermekten söz ediyor.

Turgut Özal, Adnan Menderes'ten bu yana Türkiye'nin en Amerikancı politikacısıdır.

Ve Turgut Özal, şimdi yerini, Alman çizgisinin savunucusu Mesut Yılmaz'a kaptırmış olmasının acısını çekiyor.

"HATANI DÜZELT" DEDİLER Mİ?

Özal'ın Mesut Yılmaz'a bir haçlı seferi ilan etmesine bakarak Washington'un Özal'ı azarlamış olmasını düşünmek gerekiyor. Gerçekte de Mesut Yılmaz'a genel başkanlık ve başbakanlık kapılarını Özal açmıştır.

Gerçi burada Bedrettin Dalan'ın aceleci davranması, iyice zengin olduktan sonra kendisini çok büyük Turgut Özal'dan bile büyük görmeye başlamasının rolü var. Halbuki İstanbul'un bu, belediye başkanı olduktan sonra harunlar kadar zeginleşen başkanı, daha önceki Amerika'nın Ankara büyükelçisi Straus Hupe'nin seçtiği veliaht-başbakandı. Ankara'daki Amerika'lı, ANAP'ın başına Dalan'ı ve SHP'nin başına da Deniz Baykal'ı uygun görüyordu.

BAYKAL: AMERİKAN SEÇİMİ

SHP içinde üç kez kaybetmesine, Türkiye'de söylenmiş hiç bir sözü olmamasına karşın Deniz Baykal, şu anda Amerika'nın en güvendiği politikacıların başındadır.

Washington, Erdal İnönü'ye fazla güvenmiyor: Solcu olduğu için değil hem bilinçli olarak satılmayı kabul etmediği ve hem de kafasının pek çok işi anlamasının imkansızlığının ortaya çıkması nedeniyle Amerika Erdal İnönü'ye güvenmiyor. Ayrıca parti liderliğini götürebileceğine, sol görünümle yurttaşları kandırabilecek, aynı zamanda Amerikan düdüğünü çalacak bir lider olarak görmüyor. Deniz Baykal, bu nedenle, ANAP-DYP karşısında Amerika'nın en çok güvendiği insandır.

AMERİKA GÜVENİYORSA! SABAH VE HÜRRİYET

Sabah başta Hürriyet, Deniz Baykal'ın propagandasını üstlendiler.

Milliyet, Deniz Baykal'a karşı, Avrupacı bir liste öne sürdü. Necdet Uğur, Hollanda sermayesinin Ünilever şirketinde yöneticilik yapmıştı. Tarhan Erdem, Milliyet grubunun adamıdır. Altan Öymen, Milleyet'in adamı olmasının ötesinde Deniz Baykal ne kadar Washington'a bağlıysa Öymen de o ölçüde Bonn'un adamıdır.

Bunun dışında her iki tarafta da inşaat sektörü ağırlıkta oldu.

Deniz Baykal'ın kendisinin Bayındır Holding ile ilişkisi hep tartışılıyor. En yakını ve şimdi geride kalan Erol Çevikçe İnşaatçı Bayındır Holding'in yöneticisidir. Ali Topuz inşaatçıdır. Ali Dinç inşaatçıdır.

Hiç kuşkusuz Erol Tuncer de inşaatçıdır.

Hürriyet

Avrupa dosyaları

Yarın Fenerbahçe

Genç liderler dönemi

Yıllardır yaşanan "Sağda Demirel", "Solda Ecevit-İnönü" görüntüsü kırıldı. Demokrasimizde genç liderler dönemi başladı.

PİSLİK VE PİSLİK

Sonuçta; Hürriyet bir bayram çıkardı. "Genç Liderler Dönemi" ilan edildi. Sabah kadar ortodoks bir Amerikancı olmayan Hürriyet, Almancı Mesut Yılmaz ile bir denge oluşacağını savunuyordu. Milliyet ise Baykal'ın kazanmasını hem kutladı ve bundan sonrası içinde felaket tellallığı yaptı. Milliyet'e göre hükümet dahil bütün dengelerin bozulması mümkündü.

Deniz Baykal ile Almanya kaybetti ve Amerika kazandı.

Kemal Anadol da sondan kazandı. Bu eski TİP'li, eski CHP'li, eski SHP'li, son olarak TKP kontejanından Sosyalist Birlik Partili, ve aslında sol bezirganı, en son olarak Amerikancı Deniz Baykal'ın yanında yeraldı.

Eski TİP'li, 12 Eylül'ün başlarında islamcı Ertuğrul Günay da Amerikancı Deniz Baykal'ın, İstanbul'un her zaman kaymağını toplayan Ali Topuz'un arkasında yerini aldı.

Pislik. Pislik. Diz boyuna kadar yükseldi.

IV
DARBECİ POLİTİKACILAR: ÖZAL VE ECEVİT

* Arada söylenenlere değil ısrarla söylenen ve yapılanlara bakmak gerekiyor. Türkiye'de bir darbenin sonrasında yöneticilik peşinde koşan Ecevit'e bir de Özal eklendi.

Bülent Ecevit'i sadece "hasta" sözcüğüyle açıklamak mümkün mü?

Yaptıklarını ve yapmadıklarını bir araya getirmek, hiç de tutarsız olmadığını gösteriyor. Bir kez, ısrarla büyük bir parti istemiyor. Israrla, aydınlardan uzak duruyor. Israrla, dış politika "milli çıkarlarını" savunuyor. Israrla, gerektiğinde General Evren'e yapılan saygısızlıkların karşısına çıkıyor. Israrla, generallerin hoşuna gitmeyecek hiç bir kelam etmiyor.

Bütün bunlarda çok tutarlıdır.

TURHAN FEYZİOĞLU BİR, İKİ, ÜÇ

Eylülist generaller, bir zamanlar ilerici ve daha sonra ihbarcı Profesör Turhan Feyzioğlu'nu başbakan yapmak istediler. Çok yıpranmış olduğu ve girdiği seçimlerde yüzde üçü bile bulamadığı için, bazı danışmanlar, uygun olmayacağını söylediler.

Bülent Ecevit, yüzde ona yaklaşıyor ve daha fazlasını istemiyor. CHP Genel Başkanlığı'nı açıkça reddetti. Artık büyükçe bir partinin başından Türkiye yönetimine gelemeyeceğini hesaplıyor. Hesabı, Feyzioğlu'na yapılan önerinin bir kez de kendisine yapılması üzerinedir.

DARBECİ DEVLET BAŞKANI

Yalçın Küçük, Aydın Üzerine Tezler dizisinde Ecevit'in generaller hesabına oynadığını, o zamanki konuşmalarına uyguladığı bir "içerik çözümlemesi" ile gösterdi. Ecevit, muhalefetten, askerler kanalıyla başkanlığa heves ediyor ve bu gün bu heves daha açıktır.

Ecevit'i bir darbeci olarak görmek gerekiyor.

Üçüncü Napolyon, cumhurbaşkanı seçilmiş ve bir darbe ile imparatorluğunu ilan etmiştir. Fransa'yı Almanya ile savaşa götürmüş ve bu yenilgiyle Paris Komünü için de adımlar atmıştır.

Turgut Özal, ihtiraslarıyla

birikimi ve yetenekleri ters orantılı bir mühendistir. Kan emici Madeni Eşya Sanayicileri Sendikaları örgütünün başına gelmeyi kabul ederken bir gün başbakan ya da devlet başkanı olacağını hiç akılına getirmemiştir. Bir kimsenin aklına bunları getirmesi halinde bir işveren sendikasının başına geçmeyi kabul etmesi imkansızdır.

Yetenekleri sınırlı olduğu için eline geçen imkanların hepsini kullandı. Şimdi ne hükümet ne de hükümete gelebilecek bir partiye sahiptir. Ama "hizmetlerinin bitmediği" inancındadır.

DEMİREL VE YILMAZ

Özal'ın Kürt sorunundaki söz açılımları Demirel'i ve Mesut Yılmaz'ı sıkıştırmaya yöneliktir. Şu halde, askerler için bir dönemde istikrar getiren ANAP'ı yıkmak hedeflerinden birisidir. ANAP'ı yıkmak için ve tıpkı Ecevit'inki gibi kendisine bağlı küçük bir partiye sahip olmak istemektedir.

Özal, bir sıkıyönetim ilanının, adım adım Demirel'in sonu olacağını bilmektedir. Bunun için elindeki bütün imkanlar bir sıkı yönetim peşinde koşmaktadır. Diyarbakır'a yaptığı turistik seyahat de bunun adımlarından birisi olarak düşünülmüştür. Özal'ın sağa sola savaş ilan etmesi de askerin yönetime gelişini hızlandırmak amacına dayanıyor.

Turgut Özal, ANAP ortadan kalkınca ortalığın bir AP-CHP zıtlaşması ya da CHP-DYP veya SHP-DYP zıtlaşmasına doğru kayacağını hesaplıyor. Bu generallerin ürkütücü rüyasıdır. Kürt sorunu da çözülmediği sürece, bu zıtlık içinde, Demirel'in politikadan silineceği düşüncesindedir.

BİR EVREN YERİNE BİR ECEVİT Mİ, BİR ÖZAL MI?

Her iki politikada da generallerin bir daha yönetime geldiklerinde General Evren türünden bir kimseyi devlet başkanı yapmayacakları varsayımı yer alıyor. Özal da Ecevit de, Evren türünden bir kimsenin yapılan işleri kolaylaştırmadığı ve zorlaştırdığı görüşündeler. Ordunun da böyle düşündüğüne inanıyorlar.

Her ikisi de biryandan askeri müdahaleyi körüklerken diğer yandan dış politikayı bilen, dünyada tanınan, "namuslu ve kandırılmamış" halk tarafından sevilen tecrübeli politikacı rolünü geliştirmeye özen gösteriyorlar. Her ikisi de artık politikada sadece "asker sözü" ile konuşuyorlar.

Türkiye, bir eski başbakanla bir devlet başkanının darbecilik peşinde koştuğu bir ülkedir.

V
NOMENKLATURA

* "Lili Garih, davet verdi". Eczacıbaşı balo yaptı." "Rahmi Koç'un Gizli Adası". "Cimcimelerin yavrusu trafik kazasında öldü". "Kimkimelerin gelini tenis kortunda vuruldu".. İşte basın budur.
* Her tarafta pislik diz boyuna çıkarken zenginler bir "nomenklature" peşindeler.

"Nomenklature" sözcüğü çökmeden önce Sovyet düzeni için, Amerika'lılar tarafından kullanılıyordu. Resmi değil fiili iktidar sahiplerini anlatıyordu.

Latince, "nomen" isim, sözcüğü ile "clatura", çağırmak sözcüklerinden oluşuyor. Roma'da esirlerden oluşan birtür mübaşirlerin, bir yönetim organı olan yargıçlar kurulunu isimleriyle çağırmasını anlatıyor. Roma'da da "nomenklatura" içine girenler iktidara ortak oluyorlar.

DÖRT YAŞINDA YAVRUCUK

Koç Holding'e bağlı lades pazarlama Şirketinin genel müdür yardımcısı kimkimenin gürbüz oğlu dört yaşındaki bebecik daha yaşamına doyamadan bir trafik kazasında vefat etti. Duyanların hepsi çok üzüldüler. Cenazesinde göz yaşları döktüler. Resimde vakitsiz aramızdan ayrılan küçük yavrunun resmi görülüyor.

Üç buçuk aylık hamileydi. Üstelik Sapmazların geliniydi. Yaşamına doyamadı. Tenis oynarken menfur bir bombayla öldü. Resimde Sapmazlar'ın hayatın baharına doyamadan ölen güzel gelinlerinin fotoğrafı görülüyor.

Rahmi Koç'un gizli adası keşfedildi. Esrarengiz adaya ilk önce biz girdik. Bizden başka kimse giremedi.

İşte bunlar büyük basının büyük haberleridirler.

Rahmi Bey'in antik adası...

CAN KIRAÇ VE JEFF KAHMİ YAZAR OLDULAR

Ya sona yaklaştıklarını hissediyorlar. Ya çok büyük ölçüde kendilerinden geçtiler. Bir asalet arayışı bir varlık kanıtlama ihtiyacı içindeler.

Vehbi Koç'un damadının kardeşi ve Koç'un yüksek memurluğundan emekli Can Kıraç. Milliyet'e yazar oldu. Bir de soğuk şakalar yapıyor. Zevksiz, bilgisiz el işlerini Milliyet basıyor. Kendisini düşün ve sanat hayatına vermişe benziyor.

İlhanlıların Cumhuriyet'i geri kalır mı? TÜSİAD Gazetesi olmamak için Hasan Cemal'i gönderdikten sonra TÜSİAD Gazetesi olmamanın kolay olmadığını anlamışa benziyorlar: Profilo Holding'in sahibi Jak Kahmi'nin zehir oğlu Jeff Kahmi'yi yazarları arasında aldılar.

Genç Kahmi, ya da J. Cahmi jr. Cumhuriyet Gazetesi'nin gazeteci yazarı oldu.

Nejat Eczacıbaşı, ellinci yılını Beylerbeyi Sarayı'nda kutladı. Natali Cole ve Semra Özal ile Turgut Özal ve diğer kim kimlere ile cim cimeler de oradaydı. Birinci sayfadaki resimde görülmektedir.

Alarko Holding'in Üzeyir Garih'in zarif eşi Lili, holding'e ait Paşa Paşa meyhane'de büyük bir davet verdi. Trafik sıkıştı ve trafik müdürü yolları açtı. Bu arada yanlışlıkla gelen bir kaç kişi de dövüldü.

PİSLİK PİSLİK PİSLİK

İşte "özgür" basın budur. Bu görgüsüz zenginleri, bilinçsiz kürtlerin beynine sokmak için sadece bunlardan bahsediyor. Onlar da, bütün gücün kendilerinde olduğunu düşünerek, hiç bir tehlike kalmadığına inanarak, kendilerinin de adlarının okunmasını ve bu ülkeyi yönettiklerinin bilinmesini istiyorlar.

Adları gazetelerde yer alıyor.

Türkiye'de "nomenklature" ortaya çıkıyor.

Nomenklature, isim çağırmak demektir.

Bir gün isimleri çağrılacaktır.

VI
1992 PKK YILI OLDU

* Resmi söylemde de bu yıl PKK köksüz bir terör örgütü sayılmaktan çıktı ve Kürt halkının örgütü oldu.
* Demirel - İnönü Hükümeti, PKK ile ilgili olarak düşünebilecekleri bütün iç ve dış önlemlere başvurdu. Sonunda zamana gerek olduğuna karar verildi.

Henüz 1992 yılı sona ermedi. Ancak yine de 1992 yılı PKK açısından çok önemli bir yıl oldu. Bu yılın, şimdiden "PKK Yılı" olduğunu söylemek mümkün görünüyor.

TERÖR ÖRGÜTÜ'NDEN KÜTLEYE

Kendisinin ve dostlarının nasıl gördükleri ayrıdır.

Bu yıl resmi söylemde bile artık PKK "bölücü örgüt" olmayı geride bıraktı ve adı söylenen bir örgüt oldu. Resmi ağızlar, bakanlar ve resmi televizyon PKK adını söylemekten çekinmez hale geldiler.

TÜRKİYE'NİN ÖLÜMÜ NASIL?

Kahvaltıya girdi. Günlük yaşamı etkilemeye başladı. Sı-

radan halk, "Apo Şırnak katliamını Özal yaptı diyormuş, vallahi haklı" demeye başladı. Bakkalda, markette, otobüste, çarşıda PKK ve Apo'dan söz edilmeye başlandı.

Demogog Engin Ardıç soysuz televizyonların birindeki yorumlarının birisinde, "Türkiye'nin sonu PKK'dan değil Kitler yüzünden gelecek" diyordu. Artık tartışmalara girdi.

Kürt realitesini kabul edeceğini söyleyen Demirel önce PKK realitesini kabul etmek durumunda kaldı. PKK, artık Kürdistan'ın ve Türkiye'nin bir gerçeğidir.

ÜÇ ÖNEMLİ İŞARET

PKK ile Kürt kütlesinin içiçe girmişliğinin kabul edilmesi birinci önemli gelişmedir.

İkinci önemli gelişme, PKK içi tartışmalarda sosyalizm vurgusunun hissedilir bir biçimde artmasıdır. Abdullah Öcalan, en zor sayılan Newroz Dönemi'nde ve Newroz mesajında bile yabancıların PKK'yı bir marksist-leninist örgüt olarak gördüklerini, dile getiriyordu.

Üçüncü önemli gelişme PKK'ya mal edilen eylemlerin Türkiye'ye de sıçramasıdır. Bunlar zenginliklere yönelik eylemlerdir. Bunların içinde eğer PKK tarafından yapıldıysa havalanan uçağın kurşunlanması, tenis kortunun bombalanması ve İstanbul'da şehir hatları vapurlarından birisinin yakılması da vardır. Bu son eylemde yolcuların boşalmasının beklenmesi önemlidir.

Bu eylemlerin pek çoğunun PKK militanları, kadro elemanları tarafından gerçekleştirilmemiş olması imkan dahilindedir. İstanbul Valisi Hayri Kozakçıoğlu bu nedenle militan ile milis ayrımını yapmaktadır. Eylemlerin eğitilmiş militanlar kadar sadece sempatizanlar tarafından gerçekleştirilmesi de düşünülmektedir. Böyle bir durum Türkiye Cumhuriyeti açısından işin ciddiyetini arttırmaktadır.

İKİLİ DEVRİM

Eylemler kütleselleşmek üzeredir. Eylemlerin sempatizanlara geçmesi bu anlama gelmektedir. Bu durumda devlet Kürtler'e karşı Türk kitlesini çıkarmak istemektedir. Ancak böyle bir durumun başarı şansının yüksek olmaması bir yana ikili devrimi hızlandırması da imkan dahilindedir. Böyle bir politika iç savaşın hızla kütleselleştirilmesi anlamına gelecektir.

Burada devletin Türkiye kütlesine çok güvenmesi için bir neden bulunmuyor.

VII
TÜRKİYE DEVRİMİNE DOĞRU

* İşaretler ortaya çıkmıştır.
Yönetenler birbirleriyle tartışmaya girmiştir.
Bu aynı zamanda yönetenlerin
böyle yönetilemeyeceğini görmeleri demektir.

YARGITAY BAŞKANI NE DEMEKTİR?

Bir ülkede en yüksek yargı organının başkanının her türlü eğitimi ve birikimi bir kenara bırakarak polis kolejinde beyni yıkanmış bir komiser muavini ağzıyla konuşması ne demektir? Anayasa Mahkemesi suçlaması, savcı ve yargıç atanmasıda keyfi bir cumhurbaşkanına arka çıkması, her türlü usulsüzlüğe adı karışan bir bakanlık müsteşarının görevinden alınmasına itiraz etmesi ne demektir? Şu demektir: Yönetimin en ilmi kurumunun başkanının artık bütün görüntü gereklerini bir kenara atarak kendisini gericiliğin en dibine koyması demektir.

Yargıtay'ın bütün ilmi otoritesinin sıfırlanması demektir.

Bu ise devrimci bir durumdur.

TENCERE DİBİN DAHA KARA

Milliyet Gazetesinin 5 Eylül 1992 tarihli sayısı aynadır. En büyük haber Nilüfer Yalçın'ın Genelkurmay Başkanı ile konuşmasıdır. Bunun üzerinde Yalçın Doğan'ın Demirel ile konuşması yer almaktadır. Bunun altında Yavuz Donat'ın İç İşleri Bakanı Sezgin ile sohbeti vardır. Bütün gazete resmi görüşle doludur.

Artık Milliyet Gazetesi, kendiliğinden, hiç zorlanmadan, bir baskıya uğramadan bütün sayfalarını resmi görüşe açmaktadır. Artık her türlü "bağımsızlık" iddialarını bırakmıştır.

Bu devrimci bir durumdur.

İŞÇİ SINIFI İŞÇİ SINIFI

Mülkiyeliler Birliği Dergisi Kürt devrimciliğine karşı hücuma geçmiştir. Bu TİP-TKP geriliğinin en son sığınağı yerin dergisinde hücumu, Mustafa Sönmez ve Yıldırım Koç türünden eski "cephe" taraftarları yapmaktadırlar. Bu eski acilci tayfası şimdi Kürt silahlı mücadelesinin Türkiye'deki "demokratikleşmeyi" önleyeceğinden

korkmaktadırlar. Yazıları, Savcı Binbaşı Ülkü Coşkun'u aratmamaktadır.

Bu kadar değil. Bunlara göre Türkiye'de çok canlı bir işçi sınıfı hareketi vardır. İşçi sınıfı bir eylemden diğerine koşmaktadır. Eğer şu "ayrılıkçı- milliyetçi" PKK eylemleri olmasa, işçi sınıfı neler ve neler yapacaktır; buna yazık olmaktadır. Yazı budur..

Bu yazıyı, uzun yıllar silahlı olmayan eylemlere eylem demeyenlerin yazmaları, Türk gericiliğinin en son sığınaklarından Mülkiyeliler Birliği Dergisinde çıkması bir rastlantı değildir. Artık Türkiye'de bir yerde durulmamaktadır. Ya sağa kayılmaktadır, ya ileriye.

Bu devrimci bir durumdur. Eski devrim lafazanlarının en geri kamplara kaymaları kesin devrimci durumdur.

EKSİK OLAN KÜTLE

Türkiye devrimi eşiktedir. Şu anda kütlenin içinden ve derininden mücadele fışkırmamaktadır. En büyük eksiklik budur. En büyük sorun budur.

Fakat bu sorun da aşılacaktır. Yakınında PKK yola çok az bir kütle desteğiyle çıkmıştır. Kütleyi bulmuştur.

Kütle ve işçi sınıfı hareketsizdir. Şimdi zaman kütleyi ve sınıfı hareketine kavuşturacak örgütlenme ve eylemlerdedir.

HEP KURULTAYI

Halkın Emek Partisi 2. Olağanüstü Kurultayı 19 Eylül'de toplandı.

Gerçekten toplandı mı? Tekelli basına göre "Apo'nun eliyle" ikiye bölünüverdi. Gerçi, "Halkların Kardeşliği" sloganında birleşildi ama bunu kabul etmeleri de zordur.

Düzenin kabul edebileceği, "PKK'nin siyasi uzantısı değil, demokratik alternatifi" olan bir HEP'tir. Yoksa kapatma davası bir kenarda bekletilmektedir, son kurultaya soruşturma açılmıştır, Musa Anter'in katli aynı zamana denk düşürülmüştür.

Basın ihbarcılığını deşifre etmekten çekinmemektedir. DGM başsavcısına, kurultayla ilgili gazete haberlerini suç duyurusu sayıp saymayacaklarını önce sorup sonra buna göre haber düzenlemişlerdir.

"HEP Maskeli PKK Kurultayı", "HEP'te PKK gösterisi", "PKK Kongresi"... Devlet basınının başlıkları bunlardır.

Kurultaydan önce yapılan, HEP Meclisi, Milletvekilleri ve İl Başkanlarından oluşan toplantıda, tek Genel Başkan adayı çıkartılması prensip kararı alınmıştı. Aynı toplantıda, Genel Başkan adaylığına Ahmet Türk seçilmişti. Daha önce adaylıklarını açıklamış olan Feridun Yazar ve Mahmut Alınak, prensip kararına uyarak adaylıktan çekildiler.

Feridun Yazar ile Ahmet Türk kurultay salonuna beraber girişlerinden itibaren, tüm kurultay boyunca "birliktelik" ve "devamlılık" çizgisini hissettirdiler.

Feridun Yazar'ın "Gelin ikinci defa bu Cumhuriyeti kuralım. Herkesin kendi diliyle, kimliğiyle yaşayabileceği bir dünyayı oluşturalım" ve "PKK'lılar Aydan gelmediler. Bu halkın çocukları. Bizin PKK ile hiç bir organik bağımız yoktur. Ama biz akrabayız" şeklinde konuşmasıyla; Ahmet Türk'ün geçmiş yönetimden gelen temel politik yönelişin devamlılığı ve devletin tutumunun ne olacağına bakılmaksızın bu çizginin ödünsüz sürdürüleceği mesajını verişi dikkat çekicidir.

Gazetelerin haber-yorumlarına göre Mahmut Alınak ta delegelerin "tepkileri" nedeniyle adaylıktan çekilişinin savunmasını vermek zorunda kalmıştı.

Genel başkanlık seçiminde tek aday sistemi, delegelerin bir bölümünün kurultaya katılmayışı (İstanbul delegelerinde bu oranın yüksek oluşu her nasılsa devlet basınının gözünden kaçtı. Bunu yazmak ta, her halde yazılmayanı yazmak şiarıyla yola çıktıklarından olacak Özgür Gündem ve Yusuf Serhat Bucak'a kaldı), Genel Başkanlık seçiminde ancak üçüncü turda sonuç alınabilmesi, anahtar listenin "delinmesi" ve iki yıl gibi kısa sayılabilecek bir sürede üç büyük kurultay yapılmış olması, devlet basınına, rahatlıkla deşebileceği bir iltihap olarak göründü.

Üç tur oylama sonunda ortaya bir sayı öbeği çıktı. Çeşitli kıyaslamalar yapıldı. 504'e 94 mü? 213'e 94 mü? Ahmet Türk zorla, tepeden bastırmaylamı başkan oldu?

Bunları tartışmanın anlamı yoktur. Bunları tartışmanın anlamı devlet basınında mahfuzdur. Sonuç ortadadır: Ahmet Türk, kurultaya katılan 241 delegenin 213'ünün onayını almıştır. Bundan sonraki oylamalar sadece usuldendir, formalitedir.

Kurultaydaki büyük coşkuyu "Kin kusma" olarak yansıtıp, sayılar öbeğiyle kafaları karıştırmaya çalışan devlet basınıyla; bu coşkuya ve gelişim seyrinin doğruluğuna sırtını çeviren demokrasi havarilerine söylenecek söz kalmamıştır.

Bunun altında yatan devlete "yumuşakça" yanaşmamıdır?Kurultay buna cevabını vermiştir.

İki ayrı HEP mi düşünülmektedir? HEP, ortaya çıkışına neden olan toplumsal koşullardan ve bu koşullara uygulanan iradi müdahaleden ayrı düşünülebilir mi?

Kimsenin kuşkusu olmasın, " Demokratik Alternatif " üzerinde ısrarla duracaklardır. Parti içi grupların egemenlik mücadelesinin buna zemin hazırladığı da düşünülmelidir. Son kurultayla birlikte şimdilik üstü örtülmüştür.

Peki, bundan sonra ne olacaktır?

HEP'in yeni başkanı Ahmet Türk Talabani'nin arabuluculuk teklifini geri çevirmiştir. Dünyaların ayrılığına işaret etmiştir.

Ahmet Türk feodaldir ancak insanlığın bugün yeniden yükseldiği Bölge'nin ve bunun mücadelesinin onurlu öncülüğünü yapan Kürt Halkının evladıdır.

Eşitsiz gelişimin etkisinde Bölge'de, tüm "olağanüstü"lükler olağan karşılanmalıdır. Gelişim iyiye, daha saf olana doğrudur.

BİZE BENZEYENLER

Küba'nın onurlu direnişini destekleyenler arasına bilim adamları da katılıyor. Cambridge Üniversitesi'nden ünlü fizikci Stephen Hawking ve üç profesör arkadaşının Guardian Weekly'ye gönderdikleri mektubu aynen yayınlıyoruz.

ABD Küba'ya Yönelik Kuşatmasını Sıklaştırıyor.

wOkurlarınızın dikkatini, ilgilerini hak ettiğine inandığımız bir meseleye çekmek istiyoruz: yani Amerikan hükümetinin, küçük, tehdit oluşturmayan sosyalist komşusu Küba ile olan bütün ticaret üzerine konan ambargoya. 30 yıl önce getirilen ABD ablukası şimdi Küba limanlarına uğramış olan her türlü geminin herhangi bir Amerikan limanına uğramasını yasaklayan bir kararla acımasızca sıkılaştırılmıştır. Bu Küba için öteki dramatik ticaret ve seyahat kısıtlamaları ile birlikte, petrolden ilaca, makina aksamından laboratuvar aletlerine dek her türden yokluklara yol açan, pratikte bir kuşatma durumu demektir. Rusya artık eskiden olduğu gibi şekerle değişilen petrolü göndermiyor ve Çin binlerce bisiklet göndererek petrol sıkıntısının hafifletilmesine yardımcı olmuşsa da ulaşım koşulları şu an iç karartıcıdır.

İlaç ve techizat yokluğu, bir zamanlar çok ileri olan Küba sağlık hizmetleri için çok ciddi bir handikaptır. Mayıs ayında Havana'da önde gelen bir tıbbi araştırma enstitüsünün müdürü Britanya'daki dostlara, önemli bir araştırmanın sürebilmesi için değişik tiplerde A etkili virüs için acil ricada bulundu. Ayrıca sağlık standartlarının düşmemesi için hemen sağlanması gereken bir dizi temel ilaç vardır.

Kübalılar, kamu sağlığındaki başarılarından haklı olarak büyük gurur duyuyorlar ve 1959'dan beri atılan büyük adımlara devam etmek istiyorlar; aynı zamanda tüm öteki ülkelerle eşit koşullarda serbestçe ticaret yapmak istiyorlar. ABD ambargosunu bir savaş hareketi olarak görüyorlar ve uluslarası kamuoyunda neden hoşgörüldüğünü anlayamıyorlar.

Biz kendi hükümetimizin ambargodan dolayı Amerikan hükümetini, Birleşmiş Milletleri ve Avrupa Topluluğu'nu protesto etmesini öneriyoruz: Küba dayatılan yaptırımlarla son derece adaletsiz bir muamele görmektedir.

Bu yaptırımlar masum insanları şerefli bir yaşam için temel gereksinimlerinden yoksun kılmaktadır, hepsi de özgürlük ve demokrasi adına!

Patrick Collinson, Cambridge Ünv. Modern Tarih Profesörü.
Stephen Hawking, Camb. Ünv. Matematik Profesörü
Joseph Neeedham, C.H.F.R.S.E.B.A.
M.R. Pollock,, Edinburg Ünv. Biyoloji Profesörü .
28 Park Parade, Cambridge

Guardian Weekly, 9 Ağustos 1992

Bugün bir devrimin güncelliğini yaşayan Güney Afrika'da ANC ve GAKP'nin uzlaşmacı önderliği mücadeleyi engelleyici bir işlev görüyor. Buna karşın parti ve ANC içinde radikal eğilimler de var ve gittikçe ağırlık kazanıyorlar. Bunlardan biri de KP içindeki "stalinist" kanadın temsilcisi Harry Gwala. Gwala hakkındaki aşağıdaki yazıyı Newsweek'ten olduğu gibi çevirdik.

ANC'nin Şiddet Havarisi

Joseph Contreras

Beyazların çoğu için Harry Gwala yürüyen bir kabustan farksız- siyasal bir şiddet ikliminde hızla boy veren, yeniden yapılanmamış bir Marksist-Leninist. Fakat gittikçe artan sayıda siyah radikali, ANC'nin kanlı Natal eyaletinin bölge şefi Gwala'yı İnkatha'ya ve hükümetin güvenlik güçlerine karşı verdiği amansız savaşta hiçbir özür kabul etmeyen bir kahraman olarak selamlıyor. "Kendi yoldaşlarım bile bana katı bir Stalinist diyorlar" diyor Gwala. "Fakat (ANC'ye bağlı) öteki bölgeler de şimdi bizi izliyor, çünkü var olmalarının tek yolunun kendi yaşamlarını korumak olduğunu görüyorlar."

ANC'nin Pretoria ile ilişkileri kötüleştikçe kurtuluş hareketi içinde Gwala gibi aşırılık yanlıları (extremistler) güç kazanıyor. Gerçekte, ANC içinde öne çıkabilen bir kaç Zulu'dan biri olan Gwala'nın taktikleri ile Inkatha içindeki baş düşmanlarınınkiler arasında pek az fark var. Her ikisi de iktidar olmakta kararlı."(Gwala) barışı ekonomik ve siyasal güce sahip insanların, egemenliklerini sürdürmesinin bir aracı olarak görüyor" diyor. Demokratik Parti yetkilisi Radley Keys.

Gwala'yı iyi tanıyan bazı insanlar, onun Güney Afrika'nın siyasal bunalımına barışçıl bir çözüme olan bağlılığını sorguluyorlar. 1988'in sonunda hapisten çıkışından beri siyasal şiddet Gwala'nın iktidar üssünü kurduğu Natal eyaletinde 40'tan fazla Inkatha görevlisini öldürdü! Geçen yıl Haziran ayında, Natal'ın Bruntville kasabasından bir grup Inkatha'lı üç gün boyunca ortalığa dehşet saçıp insanları öldürdükleri zaman Gwala başa geçti ve yöre sakinlerine yardım geleceğine söz verdi. Bu yardım, ağır silahlarla donanmış ANC militanları ile dolu minibüsler çıktı. ANC, Inkatha ve polis arasında şiddetli çatışmalar başladı ve altı kişi- biri Gwala'nın kasabası Edendale'den olmak üzere - öldürüldü. Fakat Gwala'nın gözünde kan dökülmesi o kadar da kötü değil. "Şiddetin olmadığı yerde, halkı örgütlendirmek çok zor" diyor Gwala. "Nerede şiddet varsa, orada yüzlerce insan ANC'ye koşuyor".

Gwala ANC içinde bile tartışmalı bir isim. 71 yaşında ve 50 yıldır G. Afrika Komünist Partisi üyesi olan Gwala başlangıçta ANC'nin 1990'da silahlı mücadeleyi askıya alma kararına karşı çıktı. Ayrıca şiddetli çıkışlarının ve kaba iddialarının bazıları örgütü rahatsız etti. Geçen Temmuz'da televizyonda apartheid döneminde Josef Stalin'in S.B.'ndeki 29 yıllık diktatörlüğündekinden daha fazla insanın öldüğünü söyledi. Ayrıca geçen Ağustos'taki Mihail Gorbaçov'a karşı başarısız darbeyi açıkça desteklemiş olmasından dolayı da özür dilemiyor, eski Sovyet liderinin sosyalizme "ihanet etti"ğini ileri sürüyor.

Kişisel olarak Harry Gwala ateşli imgesine ters düşüyor. Müzik zevkleri klasik ve caza kadar uzanıyor ve birçok Güney Afrikalı siyah erkek gibi, altı torun sahibi bu gözlüklü büyükbaba futbola çok düşkün. Aynı zamanda dikkati çekecek kadar çelimsiz. ANC içindeki faaliyetlerinden dolayı Pretoria'nın hapishanelerinde geçirdiği 21 yılın bir döneminde zehirlendiğini söylüyor. Bunun ardından omurga kaslarının zayıflaması, onu, omuzlarından cansız bir biçimde sallanan kollarını kullanmaktan yoksun bırakmış.

Gwala kendini halktan biri olarak tanımlıyor ve tabandaki popüleritesi bunu doğruluyor. Geçen Temmuz'da Durban'daki kritik bir ANC konferansında toplanmış olan delegelerin yüzde 84'ü Gwala'yı hareketin Ulusal Yürütme Komitesi'ne seçtiler. Nelson Mandela dahil ANC liderinin bir kısmı, göreli güvenliğinden ötürü Soweto'dan Johannesburg'a kaçarken Gwala, Pietermaritzburg şehri dışında, çatışmalarla dolu Edendale kasabasındaki evinde kalmaya devam etti. Adına uygun bir yer olan Dul Kadınlar Vadisi'ne bakan bir tepe üzerinde rahat bir evde yaşıyor. "Sorun neredeyse ben oradayım, cenazelerde, yiyecek ve barınma işlerinin örgütlenmesinde" diyor. "Ben halkımı hissediyorum ve sorunlarını paylaşıyorum. Zor günler yaşıyoruz ve bir hanım evladı iseniz burada yaşayamazsınız". Önümüzdeki haftalarda, ülkenin siyasal savaşları görüşme masasından sokaklara doğru kayarken birçok Güney Afrikalı, gittikçe artan sayıda ANC gençliğinin Gwala'nın örneğini izlemesinden ve tahripkar şiddeti körüklemesinden korkuyor.

Newsweek, 6 Temmuz 1992

Dipnot:
ANC: Afrika Ulusal Kongresi (çev.)

TÜRKİYE TARİH VAKFI KURULDU

Tarih Vakfı Kurulmuş. TİP-TKP ve Aydınlık artıklarının çoğunlukta olduğu görülüyor. Edebiyatçılık, sendikacılık, gazetecilik gibi meslek gruplarından gelen isimler dikkat çekiyor. Nedense bunların içinde İsmail Beşikçi ve Yalçın Küçük yok. Yalnızca bir soru sormak istiyoruz: İsmail Beşikçi ve Yalçın Küçük tenekeci mi?

T Ü R K İ Y E
EKONOMİK VE TOPLUMSAL
TARİH VAKFI

KURUCU ve ÜYELER

Kafiye Abdik, Örgen Acar, Serhan Ada, Prof Dr Fikret Adanır, Mustafa Kemal Ağaoğlu, Tektaş Ağaoğlu, Doç Dr Engin D. Akarlı, Prof Dr Asaf Savaş Akat, Gökhan Akçura, Önder Aker, Prof Dr Özlem Akgüç, Mutafl Akıncılar, Ayşe Akman, Üstün Akmen, Mehmet Aközer, Atilla Aksoy, Prof Dr Erdem Aksoy, Prof Dr Sina Akşin, A. Teoman Aktürel, Ord Prof Dr Ekrem Akurgal, Mehmet Ö. Alkan, Tülin Alpman, Atilla Alpöge, Köksal Anadol, İsmail Arar, Munise Aren, Prof Sadun Aren, Tülin Aren, Haluk Arığ, Dr Cengiz Arın, Saba Arın, Doç Dr Tülay Arın, Dr Ersin Arıoğlu, Doç Dr Tülay Artan, İhsan Atar, Nusret Avcı, Zeynep Avcı, Mehmet Ali Ayhan, Orhan Aydın, Halis Aydıntaşbaş, Semiha Baban, Doç Dr Ra i Bademli, Prof Dr Zafer Başak, Doç Dr Veysel Batmaz, Prof Dr Afife Batur, İsmail Bayer, Erdahan Bayındır, Prof Dr Jale Baysal, Cengiz Bektaş, Murat Belge, Fatmagül Berktay, Dr Halil Berktay, Ferhat Boratav, Prof Dr Korkut Boratav, Prof Dr Pertev Naili Boratav, Mehmet Bozışık, İcen Börtücene, Rıdvan Budak, Doç Dr Ayşe Buğra, Halim Bulutoğlu, Duygu Büke, Uğur Büke, Atilla Candır, Hasan Cemal, Adnan Cemgil, Nazife Cemgil, Doç Dr Yavuz Cezar, Ali Faik Cihan, Dr Arif Çağlar, Ayşe Çağlar, İbrahim Çağlar, Nail Çakırhan, Prof Dr Halet Çambel, Dr Tevfik Çavdar, Halit Çelenk, Murtaza Çeliket, Turgut Çeviker, Yavuz Çizmeci, Aslı Davaz Mardin, Ahmet Demirel, Yücel Demirel, Yücel Demirer, Erdoğan Demirören, Metin Deniz, Şemsi Denizer, Doç Dr Selim Deringil, Ahmet Hamdi Dinler, Abidin Dino, Güzin Dino, Prof Dr Sencer Divitçioğlu, Prof Dr Hayri Domaniç, Dr Alan Duben, Salih Ecer, Mehmet Ecevit, Doç Dr Edhem Eldem, Günce Eliçin, Dr Atilla Eralp, Gülsevil Erdem, Tarhan Erdem, Dr Necat Erder, Muzaffer İlhan Erdost, Müşfik Erem, Ferdan Ergut, Hüseyin Ergün, Osman Erk, Bülent Erkmen, Doç Dr Büşra Ersanlı-Behar, Doç Dr Selçuk Esenbel, Prof Dr Nihat Falay, Prof Dr Suraiya Faroqhi, Latife Fegan, Hülya Fındıkçıoğlu, Doç Dr Gürhan Fişek, Doç Dr Haluk Gerger, Doç Dr Fatma Gök, Prof Dr Altan Gökalp, Turgut Gökdere, Dr İ. Ergun Göknel, Dr Gunay Göksu-Özdoğan, Doç Dr Nilüfer Göle-Akat, Prof Dr Güney Gönenç, Doç Dr Kemel Göymen, Tony Greenwood, Ara Güler, Çelik Gülersoy, Prof Dr Mesut Gülmez, Yiğit Gülöksüz, Doç Dr Fatih Gümüş, Doç Dr Seyfettin Gürsel, Yücel Gürsel, Prof Dr Gencay Gürsoy, Lütfü Güvenç, Aslın Gülzelbeyoğlu, Afgan Hacıoğlu, Doç Dr Ümit Hassan, Uğur Hukum, Rasih Nuri İleri, Prof Dr Halil İnalcık, Ata İnan, Doç Dr Hürrichan İnan, Prof Dr Norkut İnan, Prof Dr Erdal İnönü, Hayri İnönü, Sevinç İnönü, Fatma Hikmet İşmen, Erhan İşözen, İlkay İzer, Alpay Kabacalı, Dr Mehmet Kabasakal, Doç Dr Cemal Kafadar, Doç Dr Gülru Kafadar, Doç Dr Nihal Kara-İncioğlu, Hasan Karacal, Necmettin Karaerkek, Yavuz Selim Karakışla, Mehmet Asım Karaömerlioğlu, Osman Kavala, Prof Dr Raşit Kaya, Aslı Kayabal, Arslan Kaynardağ, Cahit Kayra, Prof Dr Haydar Kazgan, Prof Dr Yakup Kepenek, Prof Dr Nacı Kepkep, Özcan Kesgeç, Şükran Ketenci, Doç Dr Çağlar Keyder, Prof Dr Mübeccel Kıray, Doç Dr Uygur Kocabaşoğlu, Doç Dr Çemil Koçak, Orhan Koloğlu, Prof Dr Emre Kongar, Dr Vasal Konun, Dr Levent Köker, Asaf Köksal, Doç Dr Sema Köksal, Tavit Köletavitoğlu, Cevdet Kösemen, Prof Dr Doğan Kuban, Cevdet Kudret, Şükran Kurdakul, Doç Dr Orhan Kurmuş, Aydil Kurtkaya, Prof Dr Bilsay Kuruç, Dr Gün Kut, Dr Şule Kut, Dr Sacit Kutlu, Sait Maden, Faruk Malhan, Nilgün Malhan, Betül Mardin, Dr Herkül Millas, Ziya Müezzinoğlu, Kemal Nebioğlu, Aziz Nesin, Ali H. Neyzi, Burhan Oğuz, Prof Dr İlber Ortaylı, Prof Dr Oğuz Ocan, Prof Dr Ayla Ödekan, F. Yılmaz Öğüt, Dr Nazan Ölçer, Dr Selim Ölçer, Ersin Önsel, Prof Dr Salih Özbaran, Prof Dr Ferhunde Özbay, Müfit Mithat Özdeş, Prof Dr Mehmet Emin Özel, Soli Özel, Dr Hakkın Özen, Ülkü Özen, Ali Özgentürk, Doç Dr Yılmaz Özkan, Atilla Özkırımlı, Doç Dr Günay Özler, Beşir Özmen, Kenan Öztürk, Orhan Pamuk, Doç Dr Şevket Pamuk, Doç Dr Fazıl Sağlam, Uğraş Salman, Yasemin Saner Gönen, Prof Dr Kemali Saybaşılı, Doç Dr Yücel Saymam, Leslie Meral Schick, Hakkı Sevand, İzzettin Şdict, Orhan Silier, Kenan Somer, Gün Soysal, İlhami Soysal, Prof Dr Metin Sözen, Prof Dr Nurettin Sözen, Lokman Şahin, Doç Dr Gencay Şaylan, Prof Dr Burhan Şenatalar, Cemal Şener, Prof Dr Cahit Talas, Özkan Tamer, Sibmez Tanet, Prof Dr Bülent Tanör, Tunç Tayanç, Lale Tasla, Melek Taylan, Prof Dr İlhan Tekeli, Doç Dr Şirin Tekeli, Şahin Tekgündüz, Naki Turan Tekinsav, Prof Dr İnci Tezcan, Sevim Tezcan, Prof Dr Taner Timur, Fikret Toksöz, Meltem Toksöz, Doç Dr Dr Mehmet Tomanbay, Doç Dr E. Ahmet Tonak, Prof Dr Zafer Toprak, Ramazan Hüsrev Tokin, İsmail Hüsrev Tökin, Nimet Tuç, Melahat Tunaya, Mete Tunçay, Prof Dr Şerafettin Turan, Ali Tuygan, Vedat Türkali, Dr Gürel Tüzün, Osman Ulagay, Emine Uşaklıgil, Işıl Uvar, Dr Tarkan Uvar, Tuğrul Uygun, Erol Üçer, Bülent Ünal, Hasibe Ünsal, Prof Dr Zafer Üskül, Dr Uluhan Üstel, Dr İsaya Uşür, Dr Semih Vaner, Dr Oktay Varlıer, Prof Dr Tolga Yarman, Doç Dr Celal Yavuz, Rıfat Yavuz, Mamma Yerasimos, Prof Dr Stephane Yerasimos, Selahattin Yıldırım, Şaban Yıldız, İzzet Şener Yönüsoğlu, Ali Yurtaeid, Baletün Yücel, Rasip Zarakolu, Yavuz Zeytinoğlu

Selami İnce'ye Geçmiş Olsun

Selami İnce, Sosyalist Parti'nin kapatılmasına karşı sosyalistler tarafından yeterince tepki gösterilmemesine gücenmiş. Sitem ediyor.

Perinçek'in partisinin kapatılması karşısındaki tavırlarına göre sosyalistleri konumlandırması ve böylece "sosyalistlerin ayak bastıkları zeminde 'çıkmamış çivinin' kalmadığı" yargısına varması önemli değildir. Ancak, Türkiye sosyalistlerinin " ' devrimi biz yapacağız' hedefinden 'biz en iyi olacağız'a kadar inmiş ciddi bir 'amaç daralması' yaşadığı" saptamasını Birikim'de yapmış olması insanı üzüyor.

İnce, ayrım yapmayı sevmiyor. "Sosyalizm"imiz ne "tür"den olursa olsun, birlikte öneriyor. Ayrıca, geçmiş ve gelecek sevapları ve günahları "hepimize" eşit olarak paylaştırmak istiyor. İyi niyetinden kuşku duyulmamalı. Ancak, ayrım yapmak kaçınılmazdır . Selami İnce hastanedeymiş. Geçmiş olsun!

DEĞER Mİ? DEĞECEK

T.C.
İSTANBUL
[illegible] NOTER
[illegible]

İSTANBUL [illegible] NOTERLİĞİ'NE

İHTAR EDEN : Oktay EKŞİ [illegible] CAĞALOĞLU/İSTANBUL

¥34019

MUHATAP : Yalçın KÜÇÜK
Yeni Ülke Gazetesi
[illegible] Sok. No: [illegible] Kat. [illegible] CAĞALOĞLU/İSTANBUL

KONU : "Taş Devri" başlıklı yazıda hakkında yazılanlara cevaptır.

AÇIKLAMALAR :

Yeni Ülke'nin [illegible] Ağustos 1992 tarihli nüshasındaki "Taş Devri" başlıklı yazınızda benden;

"[illegible] gazeteci değil de Oktay EKŞİ mi gazetecidir? [illegible] EKŞİ'nin MİT'teki [illegible], yazma görevinin derecesini araştırmak sorundadır. Bu araştırma için yardımcı olabilirim. Oktay EKŞİ bizim arkadaşlarımızın öldürülüşlerinde, [illegible] için gittiği Diyarbakır'dan Genel Vali Ünal ERKAN'a [illegible] övgüler yazarak dönüyor. Bu bir devlet görevi mi; ERKAN, Türkiye Cumhuriyeti'nin sakladığı, İstanbul'daki anlaşmalar ve zenginliği nedeniyle ünlü 12 Eylül'ün İstanbul Emniyet Müdürü Şükrü BALCI'nın yetiştirmesidir. Ünlü MİT raporunda da ayrı bir yeri var; acaba Hürriyet Gazetesi, EKŞİ'nin ikinci adresi mi oluyor?" diye sor[illegible].

Sizin gibi Ceza[illegible] sahip bulunup bulunmadığı şüpheli bir kimsenin herkes hakkında [illegible] yadırganacak birşey yoktur. Ama yine de "hukuk" sistemine göre "gerçek kişi" muamelesi görmeniz gerektiği [illegible] "MİT ile ilişkim" var ise onu [illegible] [illegible] bu iftiranıza kalıt olarak bulabileceğiniz gerekçe ile [illegible] davet ediyorum.

Ben Milli İstihbarat Teşkilatı ile şu veya bu şekilde ilişkili olmak bir yana, [illegible] bilgiler dışında bu teşkilat hakkında hiçbir bilgisi olmayan bir gazeteciyim.

¥34019

Bu mektubum size tebliğ edildiği günden itibaren 15 gün içinde iddianızı [illegible] bu sözleri yazdıran makul bir gerekçeye sahip olduğunuzu ortaya koymazsanız, [illegible] şeref ve haysiyetlerine haysiyetsizce saldıran bir müfteri [illegible] tescil ve kamuoyu önünde ilan edeceğim.

Oktay EKŞİ

Sayın Noter
3 nüsha olarak hazırlanan işbu metnin bir suretinin muhataba elden tebliğini, bir suretinin dairenizde saklanmasını ve tebliğ şerhini havi bir suretinin tarafıma iadesini dilerim.

GÜNÜN YAZISI
Oktay Ekşi

Bir müfteriye yanıt...

Oktay Ekşi bana, noter kanalıyla "mektup" gönderdi. Kendisinin MİT'teki yerini sorduğum için şeref ve haysiyetlere tecavüz ediyormuşum; çok şaşırdım. Ekşi'nin MİT yöneticilerinin, MİT'te çalışanların şeref ve haysiyetle bir sorunu mu var? Yoksa Oktay Ekşi, MİT'te çalışmakla, şeref ve haysiyetin birbirine denk düşmediğini mi söylüyor?

Ne günlere! Noter kanalıyla bana onbeş gün süre tanıyor. Ancak benim bir soyumda "ağalık" var; cömertliğini kabul edemiyorum. Bu onbeş günü ben Oktay Ekşi'ye veriyorum. Biraz hazırlansın, onbeş gün hazırlansın, sonra görüşürüz.

Görüşürüz. Görüşmek üzere.

Yalçın Küçük, Çözülmemiş Şifreler, 6-12 Eylül 1992, Yeni Ülke

(...) Noter yazısına göre yenilik şudur: " 'Yalçın Küçük de kim' derseniz, bildiğim şu: Yazılarında PKK lideri Apo hariç herkese saldıran bir kişi. Apo'ya 'kardeşim' diyor." Yeni olan budur.

Eksik; İsmail Beşikçi'yi'de eleştirmiyorum. Bilgesu Erenus'u da eleştirmiyorum. Ayşe Zarakolu bizimle birlikte Bochum'daydı, Arkadaşlarımızla, Şırnak'a gitti. Seviyorum ve seviniyorum. Haluk Gerger'in ilk kitabını biz yayınladık. Birlikte çalıştık. 15 Eylül 1992 tarihli Özgür Gündem'deki "Neden Kürt mücadelesi" yazısını çok sevdim, sevinç duydum. Merhaba "reheval" diyorum.

Aynı yolda çoğalıyoruz. Oktay Ekşi'nin yazısının diğer bölümlerine gelince içimde bir çokseslilik var. Bir ince ses solo yapıyor. Ve "değer mi, değer mi" diye tutturuyor. Bir koro var, "değecek, değecek" diye bastırıyor.

Değecek.

ŞIRNAK GÖZLEM HEYETİ RAPORU

Haluk Gerger (Yazar), Bilgesu Erenus (Sanatçı), Ahmet Kahraman (Yazar), Sungur Savran (Öğretim Görevlisi), Eşber Yağmurdereli (Yazar, Avukat), Cezmi Ersöz (Gazeteci), İbrahim Gürbüz (MKM Başkanı), Ayşe Zarakolu (Yayıncı), Eren Keskin (Avukat), Aydın Ertan (Yayıncı), İmam Şahin (Avukat) Ali Beyköylü (Yayıncı), Recep Maraşlı (Yayıncı),

18 - 21 Ağustos günleri arasında yaşanan Şırnak olayları, cevaplanamayan ve devlet yetkililerince cevaplanamayan soruları da beraberinde getirdi. (...) Biz İstanbul ve Ankara'dan yazar, gazeteci, sanatçı, öğretim üyesi, avukat ve yayıncılardan oluşan bir heyet bu genel durum çerçevesinde Şırnak gerçeğini yerinde gözlemek ve olayları yaşayanların tanıklıklarına başvurmak üzere bölgeyi 1-3 Eylül tarihleri arasında ziyaret ettik. Elde ettiğimiz bulgular ışığında vardığımız sonuç açıktır: Devlet, silahsız, savunmasız sivil halka karşı bir savaş açmıştır. Bugün sivil halka karşı yöneltilmiş olan bu taarruz konusundaki gerçeklerin ortaya çıkmaması için resmi otoriteler tam bir yanıltma kampanyasını sürdürmektedir.

Vardığımız bu sonucun dayanaklarını kısaca özetleyelim: Birincisi, Şırnak bugün Türkiye'nin ve dünyanın gözlerinden saklanmaya çalışılan bir suç mahali gibidir. Şehre yaklaşık 30 kilometre uzaklıktaki Kasrik Boğazı'nda başlayan kontroller yerli yabancı bütün gözlemcileri Şırnak'tan uzak tutmayı hedeflemektedir. (...). Şırnak bugün bir yalnız şehirdir; Bir "Hayalet Şehir". Sadece Şırnak'lılar şehri büyük çoğunluğuyla terkettiği için değil, şehir dış dünyaya kapatıldığı için.

İkincisi, devlet güçleri Sırnak'ın sivil halkına karşı tüyler ürpertici bir saldırıda, bir kitle katliamı girişiminde bulunmuştur. (...) Şırnak'ın hemen hemen bütün dükkanları top ve kurşunlarla taranmış, yakılmış, bazılarının çatısı berhava edilmiş, bununla yetinilmeyerek yağmalanmıştır. Bakkal dükkanları ve eczaneler dışında yükte hafif pahada ağır malların satıldığı dükkanlar bugün tamtakır durumdadır. Şırnak halkının ekonomik yaşam koşulları konutlarının ve dükkanlarının böylece harap edilmesinin ötesinde araçlarının yakılması, hayvanlarının öldürülmesi ve benzeri yollardan ortadan kaldırılmıştır. Ölü sayısı tam olarak bilinmemekte ama 20-25 arasında tahmin edilmektedir. Bu sayılar doğruysa insan kaybının böyle düşük olmasının tek nedeni Şırnak halkının Newroz'dan sonra evlerinin bodrumlarını birer sığınak olarak hazırlamış olmasıdır. (Nitekim bugün aynı sığınakları Cizre halkı da yapmaktadır.)

Bu saldırının kaynağında gerillanın şehre yaptığı bir taaruzun yattığına ilişkin tek bir kanıt yoktur. Olgular tam tersine bu iddianın doğru olmadığını göstermektedir. Heyetimiz bu çarpıcı gerçeğin altını çizmeyi görev bilir: Şırnak'ta hemen hemen bütün sivil binalar delik deşik durumdayken, Vilayet, Emniyet Müdürlüğü, Tugay Binası ve benzeri subay ve polislere ait lojmanlar üzerinde en ufak bir sıyrık, bir saldırı izi görülmemektedir. (...) Şırnak Valisi ve Cizre Kaymakamı'nın bizimle temas kurmayı kabul etmemeleri sonucu bu konuda ve yöre halkının devlet terörürüne ilişkin ciddi savlarına yetkililerden bir yanıt alma olanağı bulamadık.

Devlet güçlerinin sivil halka karşı açtığı savaş Şırnak'la (ve muhtemelen benzer gelişmelerin yaşandığı Çukurca ile) sınırlı değildir. Şırnak ve Cizre köylerinde de soğukkanlı bir yıkım ve katliam yaşanmaktadır. Bölgede çeşitli kaynaklar, Heçdan (Yoğurtçular) Biryan (Dağkonak), Zuraba ve Nereh köylerinin Şırnak'la aynı gün yerle bir edildiğini belirtmişlerdir. (...) Heyetimiz 2 Eylül günü Şırnak'tan Cizre'ye döndüğünde TRT'de "üzerine yanlışlıkla bomba düştüğü" açıklanan Şah köyünün sakinleriyle tanışmış, köyün çevresinin bombalanmasının yanısıra evlerin askerlerce kasıtlı olarak ateşe verildiğini öğrenmiştir. (...)

Bütün gelişmeler bütün olgular devletin sivil Kürt halkına karşı bir savaş açtığını ortaya koymaktadır. Devletin yürüttüğü bu savaş, yaşlısıyla, çocuğuyla kadınıyla erkeğiyle, silahsız, savunmasız sivil halka soğukkanlı bir taarruz, planlanmış bir katliam niteliği taşıdığı için bir "kirli savaş" olarak nitelenmelidir. Görüştüğümüz bütün Kürtler sürekli olarak Kürt ve Türk halklarının kardeşliğinden söz etmişlerdir, ama şunu da eklemişlerdir: "Kardeşlik çabası böyle her zaman cevabını kan ve şiddetle bulacaksa bu iş çığrından çıkacaktır".

Bölge çok ciddi bir ölçekte sivil halkın katliama uğrayabileceği bir dönemin başını yaşamaktadır. Türkiye'nin demokratik kamuoyu, aydınları, işçi hareketi bu tehlikenin bilincine vararak bir an önce bu kirli savaşı engellemenin yolunu bulmak zorundadır. Yaşamı, insanlığı, halkların geleceğini savunan herkesi bölgeyi kendi gözleriyle görmeye gerçeği resmi açıklamaların yarattığı sis perdesinin ötesinde keşfetmeye çağırıyoruz.

Şırnak'ta tanık ifadeleri:

"18 Ağustos saat 20.45 sıraları idi. Top, tank ve makinalı tüfeklerle ateş başladı. (...) Bir ara anons yapıldı 'Herkes dışarı çıksın' diye. İnsanların dışarı çıkmasıyla birlikte tekrar ateş başladı".

"Bir gün ara ile 20 Ağustos gecesi aynı ağır silahlarla Şırnak yine dövüldü (...) ve iş yerlerimizin tümü tahrip edildi. Bu esnada kıymetli eşyalarımızın ve dükkanlarımızın yağmalandığını gördük." (...) "Devletten kaçtık, evimizi, şehrimizi yakan hükümetten..." (...)

8 yaşında bir kız çocuğuna Şırnak'a dönecek misiniz diye sorduğumuzda, "Hayır" dedi. Okulların açılacağını söylediğimizde "Artık okulu da istemiyorum. Gördüğünüz gibi Türkiye Cumhuriyeti bize ne yaptı" dedi.

(...)

"Altın gümüş gibi kıymetli eşyalarımızı çaldılar. Hatta bir kısım eşyalarımızı korucular ve timler birlikte çaldılar. Çalınan eşyalarla yüklü bir araba yakalanmış."

Niçin Cizre, Silopi, Nusaybin değil de Şırnak sorusunu "Bizim onlardan bir farkımız var. Bizim birliğimiz çevre ilçeler gibi değil. Bizde ihbarcı ve korucu onlara nazaran çok. Bizi seçmelerinin nedeni bu" diye yanıtladılar. "Ateş kesilince mahallelere dalıyorlardı. Eşyalarımızı yağmalıyorladı sonrada ateşe veriyorlardı".

DOĞRUDUR

Bilgesu ERENUS

Ömrü yirmidört saatle sınırlı bir gazete haberi olmak istemiyoruz.
Kınamanın yetersiz kaldığını öğrendik yıllarla.
Çok yönlü uyarıyoruz.
Günümüz dünyasında hala var olduğunu saydığımız duyarlı insanlar bu yüzden gönül ve akıl kulağınızı vermek zorundasınız bize.
Bilim adamı, sanatçı, yayıncı, gazeteci, avukat, bizler, bize duyurulanlarla yetinemediğimiz için Şırnak'a gittik.
Görüp duyduklarımız düşünebildiklerimizi aşıyor, şaşırmayı bile unuttuk Şırnak'da.
Devlet güçleri ise şaşırmayı sürdürüyor.
Şırnak katliamı sonrası hala yaşayan insanların bulunmasına şaşırmışlar, "Siz nasıl sağ kalabildiniz?"
Şırnağa dön çağrısı çıkaran Emniyet müdürü kendisine "Defol Köpek" denmesine şaşınyor.
Biz şaşırmadık, hayır.
Şırnağa giriş için bekletilirken her birimiz avuç dolusu boş kovan topladık her adım başında.
İnsansız Şehir Şırnak'da zengin fakir tüm evler, zehirli böceklerce sokulmuş bir çocuk yüzüydü sanki, benek kurşun delikleriyle kaplı, yüzlercesi binlercesi uykuda.
Evlerin orta katları göçmüş, perde ve avizeler her nasılsa kendini koruyor.
İnsansız Şehir Şırnak'da çarşı yok artık, züccaciyecisi, fotoğrafçısı, marketi, eczanesi talan edilmiş, çökmüş.
Tüm devlet binaları ise sapa sağlam ayakta.
Şırnak'a giden bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat bizler, şaşırmaktan bir de şu nedenle vazgeçtik. Vietnam'da - Şili'de Beyrut'da, Nikaragua'da tüm insanlığın gözledikleriyle aynılaşmıştı Şırnak'takiler.
"Siz nasıl sağ kalabilidiniz?"
Şırnak katliamında resmi ölü sayısının az oluşu binlercesi bir arada sıkılan mermilerin özel dikkatiyle hiçbir ilgisi yok elbet, Newroz sonrası Kürt insanının devlete yönelik güvensizliğini sığınaklara dönüştürmesiyle ilgili. Ve kentini terketmiş Şırnak'lı tek ses olmuş soruyor çadırında. "Bu mu kardeşlik?"
Şırnak'lı talana terk edilmiş her bir eşyasını, yalnızca onurunu yüklemiş sırtına, "bir dahaki sefere çadıra çıkacağımızı kimse sanmasın" diyor ve alabildiğine kararlı.
Son derece kişisel ve asla tarafsız olmayan görüşümü aktarıyorum şu anda.
Devlet bu yöre halkına gerillalaşmaktan başka bir şans tanımamıştır.
Gerillalaşan halkı yok ederken de "Siz teröristsiniz" yaftasını asmakta sırtlarına, yargısız yargı yani..
İnsansız şehir Şırnak'da Türk bayrağı yalnızca Korucu Kürtlerin tepeden bakan evlerinde salınıyor, işgal ordusu bayrakları izlenimi veriyor bu nedenle ve ürpertici. Bir kez daha ve hiç şaşırmadan görüp anladım ki, Devlet bu yörede yalnızca duymak istediğini duyuranları dinliyor, kendi güvenlik güçleriyle, kürt korucularını... Yalnızca onların gözüyle görüp, gösterme çabasında. Bundan sonra söyleyeceklerim ise SOS çağrımızla ilgili.
"Bundan sonra olacaklar?"
İnsansız Şehir Şırnak için halk ve devlet güçleri "bundan sonra olacakların" hesabındadır artık.
Bundan sonra olacaklar, halk için dağlara çıkıştır, direnmek amacıyla,
Bundan sonra olacaklar devlet güçleri için, "Tek adam sağ komamaktır", devletin kendisini burda maaşlı tetik olarak tuttuğunu bile bile.
Şırnak Emniyet Müdürünün zorunlu ve içten beyanında da ip uçları var.
Şırnak'tan göçertilen insanlar haklılığın verdiği başı diklikte ve tüm çaresizlikleri içinde çaresiz değil.
Şırnağın tetikçileri de gözle görülür, elle tutulur haksızlıklarında mahçup ve her türlü çarede çaresiz görünüyorlar.
Şırnak dolaylarında kaldığımız günlerde, bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat bizler, cana ve mala yönelik kıyımların yeni kıyımlar doğurduğunu gözledik, bu koşullarda bile şaşırmadığımızı beyan ederiz.
Bombalanan bir köy haberiyle yola düştüğümüzde, bir helikopterin başka bir dağ köyünü bombalayışı hemen gözlerimizin önünde oldu. 100 hanelik hıristiyan köyünden o gün bu gündür ne ses, ne bir soluk.

Çeri dönen Şırnaklılar bu kez kenti temelli olarak terk etmeye başladı

İlk yabancı heyet Şırnak'ta

Şırnak'ta 17 ağustos gecesi başlayan olaylardan sonra ilk kez bir yabancı heyetin kente girmesine izin verilirken olaylar nedeniyle evlerini terkedip geçen hafta geri dönmeye başlayan Şırnaklılar'dan bir kısmı eşyalarını da alıp çevre il ve ilçelere yerleşmeye başladı.

Şırnak olaylarını incelemek amacıyla Türkiye'ye gelen İngiltere Ulusal Meclisi İnsan Hakları Komisyonu heyeti dün çalışmalarına başlarken İHD Genel Başkanı ve şube başkanlarından oluşan kalabalık bir heyet de dün Şırnak'ta incelemelerde bulundu.

CİZRE, Gündem – Şırnak'ta 17 ağustos gecesi başlayan olaylardan sonra ilk kez bir ya...

6 Eylül 1992, Gündem

Cizre'ye getirilen bir kadının gömü hazırlığında bulunduk, kazara düşürülen bombanın dumanında boğulmuş, bir yakını soruyor, "Kazara düşen bomba, burda yatan ölünün gerçek oluşuna engel mi?"

Kadının adı Bende. Bekleyen anlamına geliyor. Dışavludaki ölü yıkama suyunu ısıtan kazanlara beş altı yaşlarında kız çocukları çalı çırpı yetiştirip, üflüyorlardı, törensi ve suskun. Akrabaları başı dik yatırmışlardı ölüyü, her an kalkmayı bekliyordu sanki Bende. Öfke ve suskunluk duyuluyordu bu avluda, ağıt asla.

"Haklısın anlamına bir sözcük".

Kürt halkı bizlerle Türkçe konuşurken "Doğrudur" sözcüğünü çok sık kullanıyordu, "haklısın" anlamına geliyor bu sözcük.

Uyarıyorum.

Devletin bu yöreye "Doğrudur" demekten başka hiç bir çaresi kalmamıştır, mızrak çuvala sığmıyor çünkü, "Doğrudur, Haklısın".

Duyduklarıyla yetinmeyen biz bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat kişiler, kişisel yorumlarımız biryana, kaldı ki onları da açıklayacağız her fırsatta, "doğrudur" diyoruz yöre halkına ve özrün ötesinde yapılacakları, hala duyarlılığını yitirmemiş varsaydığımız bir dünya ile tartışmayı istiyoruz.

Size duyurulanlarla yetinmeyin.

Size gösterilmek istenenle yetinmeyin.

Siz Devlet değilsiniz.

Şırnak'ı görün.

Uykularınız bölünecek sizin'de ve bölünmek zorunda.

Ortak raporumuzun okunmasına geçmeden önce son derece kişesel ve asla tarafsız olmayan görüşümü dile getiriyorum şimdi. Güneydoğuda Alman malı panzerler ve onların kullanıcıları egemen olmaktan çıkmıştır, bunu açıkça gördüm. Asıl egemen olan, bir halkın köşeye sıkıştırılmış kararlılığıdır Kürdistan'da. Can korkusu can havline dönüşmüştür. Kimseye güvenmiyor. Kendi göbeğini kesecek. Uluslararası planlarda engelleyemez bunu artık.

Ve son söz olarak bir çağrı.

Analar, gelinler, sevdalılar..

Üniformalar kuşandırıp sevdiklerinizi yollamayın bu haksız savaşa.

Gündüzleri öldürmeye koşullanmış,

geceleri ölümü bekleyen sevdikleriniz için, içim yanıyor.

Yollamayın, hayır.

Siz isterseniz, Türk kadınları isterse yapabilir bunu.

ŞIRNAK: BİR KENTİN OTOPSİSİ

Sungur Savran

Siz hiç şehir cesedi gördünüz mü? Ekmeğini kazanmaya çalışırken "kaçakçı" diye vurulan, sonra kalbura dönmüş cesedi oracıkta terk edilen bir yoksul Kürt köylüsü gibi, on binlerce kurşunla, yüzlerce top mermisiyle katledilen Şırnak, dağın yamacında cansız yatıyor.

"Teamınüden cinayet"e kurban gitmiş. Ya da daha doğrusu kurşuna dizilmiş. Kentten geri dönmemek üzere ayrılan on binlerle birlikte canını ve ruhunu teslim etmiş. Ölü şehirde rastladığımız **"güvenlik"** güçleri, devlet memurları ve korucu aileleri, yaşayan Şırnak'ın damarlarındaki kan değil; ölümün sofrasına bir ziyafete koşarcasına doluşan, ölünün bedenini ağır ağır kemiren kurtlar ve böcekler.

Havada uğursuz ve ürkütücü bir ölümün kurşun gibi ağırlığı hissediliyor. Sanki ölünün hayaleti şu yıkık evden o yaralı eve koşuyor. Bir Şırnaklı uğursuzluğu kendi dinsel imgeleminin deyimleriyle ifade ediyor." **"Allah yok, peygamber izinde".** Şırnak ölü kent...

Soruyorum: Şırnak'ın her evinden mi ateş açıldı devlet güçlerine? Eğer Şırnak'ın 30 bin nüfusu bir olup devlet güçlerine ateş açıyorsa, yapılacak tek şey var: Brecht'in dediği gibi, "Devlet, kendine yeni bir halk seçsin"!

Harabelerle, örenlerle, yıkık antik kentlerle dolu Anadolu toprağının insanları, siz hiç yirminci yüzyıl harabesi gördünüz mü?

İnsanlarının, daha bir gün önce daracık sokaklarında selamlaştığı, kahvelerinde sohbet ettiği, çarşısında birbirine değmeden, yürüyemediği, evlerinde yediği içtiği, şarkı söylediği, güldüğü, seviştiği bir kentin, Roma döneminin Pompei kenti gibi, birdenbire, saatler içinde bir harabe kent haline geldiğini duydunuz mu?

Deprem görmüş kentler vardır elbette, ama onlara devlet ve toplum, ne kadar yarım yamalak da olsa yardım eder, o şehirlerin insanları bir süre sonra yeniden inşa edilen yapılara yerleşirler. Burası farklı:

Şırnak, Şırnak'lılar için bitti. Cizre Belediye Başkanı **Haşim Haşimi'nin** bizimle konuşmaya başlarken söylediği gibi, **"Şırnak yok"** Şırnak harabe kent...

Zindanlara, tel örgülere, kelepçelere, yasak bölgelere, o kadar alışkın olan Türkiye'nin insanları, siz hiç yasak kent gördünüz mü? Görüldüğünde, içinde insanlık kalmış herkesin infial ve hiddetini ayağa kaldıracağı için, işlenmiş suçları çırılçıplak ortaya çıkaracağı için, bir cinayet mahali gibi etrafı sarılan, dünyanın ve Türkiye'nin gözünden gizlenmeye çalışılan bir kenttir Şırnak.

Şırnak'lıların hep söyledikleri gibi, devlet **"kimyasal hariç"** her silahla saldırmış şehre ve sakinlerine. Şimdi dünyaya nasıl gösterirsin? Cinayet işleyen, karanlık bir gecede cesedi el arabasına ya da bir otomobilin bağajına atar, ıssız bir yerde ortadan kaldırır. Bir kentin cesedini nasıl taşırsınız? Orada, dağın yamacında, yaraları açık yatıyor Şırnak'ın cesedi. Gizlemek gerek. İşte bunun için Şırnak yasak kent...

Kendinizi bir an için ailenizle akşam yemeğine oturmuş farz edin. Birden evinizin dört bir yanından kurşun yağmaya başlıyor.Cam çerçeve büyük bir şangırtıyla dağılıyor, kurşunlar arka duvara çarparak parçalanıyor, derken panzer kurşunları bahçenizin metal kapısında, evinizin cephesinde yüzlerce delik açıyor, ardından büyük bir patlama ve binanın cephesinde ortaçağ kalelerini fethe giden orduların açtıkları deliklere benzer kocaman bir delik dış dünyanın bütün ürpertisini, bütün şeytanlarını evin içine salıyor. Siz çoluk çocuk evin bodrumuna sığınmışsınız. Bu cehennemin on dakika, olmadı yarım saat, bilemediniz bir saat sonra sona ereceğini umuyorsunuz. Ama hayır, evinize, ailenize, dükkanınıza, arabanıza ve (metropollerde yaşanlar için hayal etmesi biraz güç) hayvanlarınıza açılan ateş, 50 saat, evet tam 50 saat sürüyor. Biter gibi oluyor, dışarı çıkabileceğiniz anons ediliyor.

Ürkek ve meraklı başınızı dışarı uzatıyorsunuz, yeniden başlıyor. Sonuç: Şırnak'ta devlet memurlarına ait lojmanların ve koruculara ait (üzerinde biz gittiğimizde hala Türk bayrağı asılı olan) evlerin dışında bütün sivil yapılar, ev ya da dükkan, yüzlerce kurşunla ve top mermisiyle yaralıdır.

Hangi gerilla saldırısı, bütün evlerin ve bütün dükkanların devlet tarafından kurşuna dizilmesini haklı gösterebilir? İçişleri Bakanı, **"güvenlik"** güçlerine ateş açılan evlerin hedeflendiğini ileri sürüyor.

Soruyorum: Şırnak'ın her evinden mi ateş açıldı

devlet güçlerine? Eğer Şırnak'ın 30 bin nüfusu bir olup devlet güçlerine ateş açıyorsa, yapılacak tek şey var: **Brecht'in** dediği gibi, **"Devlet, kendine yeni bir halk seçsin"!**

Ya gerilla saldırısı? Halk PKK'yı sevmese devlet sevdirecek. Siz bu kadar büyük bir ateşle karşılaşan bir gerilla gücünün, devlet güçlerince üç kez kuşatılmış olduğu söylenen bir kentten, geride bir tek ölü, bir tek tutsak, tek bir ağır silah bırakmadan kaçabileceğini düşünüyor musunuz? Bu mucizeyi başaran bir gerillanın halkı etkilememesi mümkün değil.

Devlet PKK'yi sihirbaz gibi mi göstermek istiyor yoksa? Kendisi ise illüzyonistlik sanatına başvuruyor. Resmi yetkililer devlete ait binaların gerilla saldırısına uğradığını açıklamışlardı. İllüzyonistin parmaklarına değil, gerçeğe gözlerini diken insan gözlerine inanamıyor. Daracık sokaklarda yan yana ya da karşı karşıya binalar; bütün sivil binalar kurşuna dizilmiş, resmi binalarda sıyrık yok. Bu sadece gerillanın girmemiş olduğunun bir göstergesi değil, aynı zamanda operasyonun uzun süredir planlanmış bilinçli, cerahi bir titizlikle yürütülmüş bir harekat olduğunu gösteriyor. Bir kez daha **"taammüden cinayet"**...

"Hamama giren terler..."

İçişleri Bakanı İsmet Sezgin, Şırnak olaylarından bir süre sonra, Cudi dağındaki köylerin bombalanması ve sivillerin öldürülmesine ilişkin bir soruya, **"Onlar PKK'ya yardım ediyorlar, hamama giren terler"** diye cevap verdi. Şırnak yolunda, şehre 30 kilometre mesafedeki Kasrik Boğazı'nda, bir görevlinin bize, **"İyi istihbarat almışsınız, Yoğurtçular (Heçdan) köyünü yerle bir ettik; ama onlara müstahak, PKK'ya yardım ediyorlardı"** demesine hiç şaşmamak gerek bu durumda. Frenk'lerin dediği gibi **"Böyle babaya böyle oğul"!**

İşte Şırnak da TC devletinin siviliyle, askeriyle bütün temsilcilerini saran bu zihniyetin bir ürünü. Madem, Cizre'den Çukurca'ya, sokakları dolduran minicik çocuklar yabancıları işaret ve orta parmaklarıyla selamlıyorlar, madem küçük **Ramazan,** çocuksu gülüşüyle **"Kahrolsun TC!"** diye bağırıyor, madem bıyıkları yeni yeni terleyen **Zana, "Kendimizi savunmaktan başka çıkar yol yok"** diyor, madem Şırnak'tan göçüp Dergule (Kumçatı) köyü kenarında konaklamış yarı-kentli, yarı-köylü Şırnak'lılar, her biri lafı bir ötekinin ağzından kaparak, **"Gelecek defa çadırlarımızı burada değil, dağlarda kurarız"** diyor, madem evi yıkılırken ölen köylü kadının yakınları, **"Hep bizden kardeşlik, hep onlardan şiddet olacaksa, bu iş yürümez"** diyor, öyleyse devlet Kürt halkının PKK'yi desteklediğine kanaat getirmekte haklıdır. Öyleyse... Zafer işareti yapana, slogan atana, sempati belirtene kurşunla cevap verirsin. Pek hümanist Erdal İnönü, **"terörü demokrasi içinde ezmek"** diye buna diyor herhalde. Devlet büyüklerimize daha doğru bir ifade önermek cüretinde bulunacağım. Neden **"demokrasiyi terör içinde ezmek"** demiyoruz? Mesaj daha çabuk anlaşılmaz mı? Tabii bir küçük ek gerekiyor: **"Devlet terörü"!**

Şırnak'ı Unutma!

Şırnak'ın evlerinde ve sokaklarında yaşanan trajedi, savaş karargahlarında oluşturulmuş soğukkanlı bir planın taktik bir adımıdır. Şırnak, devletin Kürt ulusal uyanışına karşı açtığı savaşta bir sonuçtur, ama aynı zamanda bir başlangıç.

Bir sonuçtur, çünkü özgürlüğü için ayağa kalkan bir halkın mücadelesini şiddetle bastırma kararı gerilla-sivil, silahlı--silahsız, çocuk-yaşlı, kadın-erkek demeden, bu mücadeleyi destekleyen bütün insanlara şiddet uygulamayı beraberinde getirir.

Bir sonuçtur, çünkü özgürlüğü için ayağa kalkan bir halkın mücadelesini şiddetle bastırma kararı gerilla-sivil, silahlı-silahsız, çocuk-yaşlı, kadın-erkek demeden, bu mücadeleyi destekleyen bütün insanlara şiddet uygulamayı beraberinde getirir.

MGK ve onun hükümeti; Kürt hareketini şiddetle ezmeye karar vereli, sivil halka karşı da savaş açmaya karar vermiş demektir. Bir başlangıçtır, çünkü Şırnak tam da sivil halka karşı devletin savaş ilanıdır. Kürt kitlelerine bir ilk gözdağıdır. Yarın başka yerleşim birimlerinde, Cizre'de, Nusaybin'de, İdil'de ve ötekilerde uygulanacak katliamların habercisidir.

Cizre bugün bir karınca yuvasıdır. Ortasından açık lağım sularının aktığı daracık sokaklarında, çulsuz çocuklarının cıvıltısının eşliğinde homurdanan traktörlerin taşıdığı kum ve çakılla, Cizre halkı, resmen vatandaşı göründüğü devletin saldırısına karşı sığınaklar kazıyor. Siperler hazırlanıyor. Devletin halka karşı savaşı başlamıştır. Cizre'ye dikkat!

Şırnak bir habercidir. Batı'nın işçileri ve emekçileri yaklaşmakta olan kitlesel kıyıma karşı bir an önce ayağa kalkmazsa, yarın otopsisini yapmak zorunda kalacağımız; bir kent değil, **"kimyasal"** da dahil bütün **"modern"** ölüm araçlarıyla soykırıma uğratılmış bütün bir halk olabilir.

EKSİKLİĞİNİ HİSSEDECEĞİZ

Musa Anter katledildi. Sıcaktı. Eksikliğini hissedeceğiz. Düzenin HEP üzerine hesaplarının kurultayla birlikte şimdilik bertaraf edilmesi, Gündem ve Ülke'nin basını ve düzeni sarsması ile katlinin aynı zamanda oluşu rastlantı değil.

Musa Anter ile Temmuz-Ağustos 1989, 23-24. sayımızda yapılan söyleşiden aktarmalar yapıyoruz. Söyleşinin başlığı **'Genç Olsaydım Dağa Çıkardım.'** Gördük, biliyoruz; gençti..

Musa Anter / Portre:

1920 yılında Nusaybin'in Zıvıng köyünde doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdi. Geçersiz olduğu düşüncesiyle diplomasını almaktan vazgeçti.

Arkadaşlarıyla birlikte "Dicle Talebe Yurdu"nu, sonradan kendi çabasıyla "Fırat Talebe Yurdu"nu açtı. Yurttaki öğrencileri örgütlediği gerekçesiyle tutuklandı. 1947'de "Dicle Kaynağı" adlı haftalık gazeteyi çıkardı. Üç yıl yayımlanan "Dicle Kaynağı" bölücülük ve komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle kapatıldı. 1954'te "Şark Postası" 1958'de de "İleri Yurt" adlı gazeteleri çıkardı. Bu gazeteler de "malum" nedenlerle kapatıldı.

Kamuoyunda '49'lar olarak bilinenler arasında yer aldı. '61 ihtilaliyle siyasal tutuklular serbest bırakılırken 49'lular af kapsamı dışında bırakılmışlardır. '62'de serbest bırakılan Anter '63'te "Dicle-Fırat" gazetesini, '64'te de "Deng" (Ses) adlı dergiyi çıkarttı. Bir süre sora Deng'le Dicle-Fırat'ın yayınına son verildi. '70'lerden sonra da bir çok kez tutuklanan Musa Anter daha sonra Nusaybin'in Akarsu bucağına yerleşti. "Bırina Reş" (Kara Yaralar), "Kımıl", "Yarasalar", 15 bin kelimeden oluşan "Kürtçe-Türkçe Sözlük" ve "Hatıralarım" adlı eserleri bulunuyor.

-TİP içerisinde uzun süre yer almış bir Kürt olarak TİP'in Kürt sorununa bakışını anlatır mısınız?

1917'den bugüne kadar dünyadaki tüm sömürge ulusları ancak ve ancak sosyalizm sayesinde kurtulmuşlar. Oktobr Devriminden bugüne kadar yüz devlet kurulmuşsa -ezilen ve sömürüden kurtulan uluslardan bahsediyorum- sosyalizm sayesindedir. Tek bir istisna var. O da İsrail. Bugün de ABD emperyalistlerinin hegomonyasındadır. Haliyle ancak Türkiye'de sosyalizm ile, sosyalist iktidar iş başına gelirse Kürtlerin insani haklarını elde edeceğine inanıyorum. Onun için o zaman Kürt aydınları TİP'te toplandılar. Her yerde ve defalarca söyledik, Kürt'ler Türkiye'yi bölmek istemiyorlar. Ancak beraber insanca kendi kimliğimizle yaşamak istiyoruz.

-Bugün bölgenizde verilen silahlı mücadeleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hukuk ve insani kurallar susturulunca silahlar konuşur. Söyle ki; T. Kürdistanı'nda hiçbir insani hakkımız yoktur. Ve eğer ben bunları size söylüyorsam bu yaşta bile herşeyi, tüm belaları bilerek söylüyorum. Bizim Türk Dış İşleri Bakanı ve daha büyükleri bile televizyona çıkıp Bulgaristan'daki asimilasyondan bahseder. Kınar, yerer, basın aynı şakşakçılığı yapıyor zaten. Peki Bulgar ne yapar: "Türk yok" der, adlarını değiştirir, seyahat haklarını kısıtlar, etnik haklarını kısıtlar, etnik haklarını kabul etmez. Türkiye ne yapıyor? Bunların en katmerlisini yapıyor. (...)

-Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Ben yetmişlik bir sosyalistim ve Kürdüm. Hiçbir ulusa kinim veya düşmanlığım yoktur. (...) Kürdün de, Türkün de temel görevi ve sorunu faşizan idareye karşı çıkmaktır. Benim tavrım budur. (...)

FESTİVAL NOTLARI

İ. Kılıç

1 Ağustos'ta Almanya'nın Bochum kentinde, 60 bin kişinin katılımıyla ULUSLARARASI KÜRDİSTAN FESTİVALİ yapıldı. 60 bin Kürdistan'lı tek bir yürek olup ERNK bayrağı altında bir araya gelerek, resmi otoritelerin "Terörist" nitelemelerine cevaplarını verdiler. Ülkelerinden binlerce kilometre uzaklarda onbinler bu "terörist" örgütlerinin önderliği altında bütünleşerek bütün TC yalanlarını yüzlerine vurmuş oldular. Halkı ile böylesine bütünleşmiş bir partinin, PKK'nın halklaştığını, halkın PKK'lılaştığını somut olarak dosta düşmana gösterdiler.

Festival efsanevi bir düğünü andırıyordu. Görevlilere sorduk, 5 tona yakın et döner tezgahlarında satıldı. Stadyumun dış girişinde 20'yi aşkın döner tezgahı bulunuyordu. Bunlar yetmediği için ayrıca etlerin bir kısmı kavrulmuştu. 15 bin ekmek 150 bin şişe meşrubat getirilmişti. Bir çok sol grup standlarıyla, kitap sergileriyle yerlerini almıştı. Özgür Gündem gazetesi 1 Ağustos sayısı 50 bin basıldı ve orada satıldı. Binlerce araba, otobüs, kiralanan parklara sığmadı. Kent Kürdistan olmuştu. 7'den 70'e Kürt halkı akın akın stadyuma koşuyordu.

Programda Kürt müziğinin en güzel örnekleri sunuldu. Kürt gençleri spor gösterileri yaptılar. Çeşitli uluslardan müzik grupları ve konuşmacılar programda yer aldılar. 60 bini aşkın insan 10 saat boyunca coşku ve heyecanlarmdan hiç bir şey kaybetmeden alanı bir bayram ve mücadele yerine çevirdiler.

Festivale Türkiye'den HEP Genel Başkanı Feridun Yazar, HEP Muş Milletvekili Sırrı Sakık, Doç. Dr. Yalçın Küçük, sanatçı Bilgesu Erenus, İnsan Hakları savunucusu Ayşe Zarakolu, Özgür Gündem'in sahibi Yaşar Kaya katıldılar.

Bilgesu Erenus enternasyonalist şarkılarıyla festivale renk katarken, Yalçın Küçük yaptığı Kürtçe ve Türkçe konuşmayla tribünleri ayağa kaldırdı. "İnsanlık şimdi Kürtlerle beraber, şimdi insanlığın bayrağı Kürdistan dağlarındadır. İnsanlık Kürt mücadelesiyle beraber ve insanlık Kürdistan dağlarında yeniden doğuyor.

Dostlarım, hevalno, hogirno, insanlığın bayrağını size PKK verdi. İnsanlık bayrağını elinize kardeşim Apo verdi. Bayrağınızı size partiniz verdi... Artık Kürtler "ezilen halk" sözcüğünü bırakmalıdır... Artık Kürt halkı yükselen bir halktır..." Bu sözleriyle Yalçın Küçük Kürt halkıyla bütünleşiyordu.

Yine İsmail Beşikçi'nin festivale gönderdiği mesaj kitlelerce ayakta alkışlandı. "Uluslar Arası Kürdistan Festivali'ne katılan tüm halkların temsilcilerini saygıyla selamlıyorum.

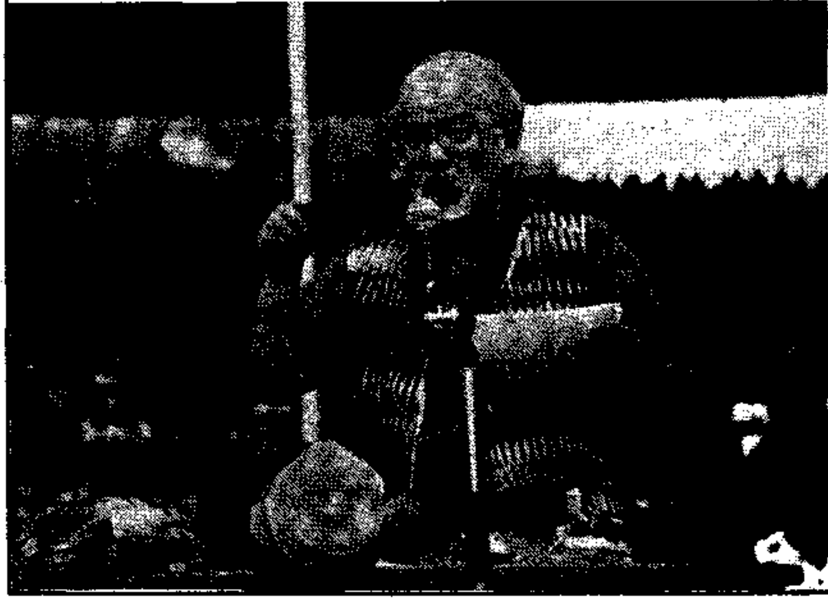
Günümüzde, Orta Doğu'nun ortasında, Kürdistan'da, ırkçılığa, sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı çok şiddetli bir savaş verilmektedir. Bu, son derece meşru bir savaştır. Bu, sadece Kürt halkının bir mücadelesi değildir; bütün ezilen, sömürülen, ırkçı, sömürgeci ve emperyalist baskılar altında olan bütün halkların da savaşıdır.

Bu savaşı sürdüren bütün gerillalara, başkan Apo'ya, Kürt halkına, özgürlük ve eşitlik uğruna mücadele eden tüm halklara binlerce selam olsun..." Beşikçi'nin bu sözleri binlerin alkışlarını alıyordu.

Yine ERNK temsilcisi konuşmasında, savaşın sürdürülmesi yanlısı olmadıklarını, kan dökmek istemediklerini belirterek. "Biz barışçı ve meşru

hakkımızı isteyen, onun için savaşan bir halkız.

Kan dökülmesini istemiyoruz. Ölmek de, öldürmek de istemiyoruz. Türk devleti yalan söylemiyorsa, Türk devleti kan dökülmesine karşı ise, biz görüşmeye hazırız. Referandum için de hodri meydan diyoruz. TC'nin bunlara cevabı devlet terörü oldu. Bu anlamda günah bizden gitti. Bu savaşın günahı da vebali de Türk devletine aittir. Kürdistan'da akıtılan her damla kanın sorumlusu TC dir." diyerek TC'nin niyetlerini sergiledi ve gençleri silah başına, Kürt halkını da ülkeye dönmeye davet etti.

Festival bir yönüyle Avrupa'da yaşayan Kürtlerin PKK bayrağı altında bir araya geldiğinin somut bir göstergesi ve dolayısıyla Kürdistan Ulusal Meclisi KUM'un onaylanması anlamına geliyor. Diğer yönüyle de artık Kürt halkının yalnızlığından kurtulduğunu ve uluslararası kamuoyunca da desteklendiğini ve bu desteğin giderek güçleneceğini gösteriyor. Kürt halkı bu festivalle PKK'nın Avrupa devletlerince gösterilmek istendiği gibi küçük bir "terörist" grup olmadığını, Avrupa'da yaşayan Kürt halkınca aktif olarak desteklenen bir parti olduğunu kamuoyuna ve tüm herkese ispatı yapılmış oldu.

ERNK temsilciliğinin verdiği bilgiler, bugüne kadar gerillaya katılan her 5 kişiden birinin Avrupa'dan giden gençlerden oluştuğunu belirten bilgiler bu desteğin ne kadar aktif ve ne kadar somut olduğunu anlatıyor.

Yok edilmek istenen, aşağılanan, hor görülen bir halkın 84 Ağustos atılımıyla birlikte kısa bir sürede bu aşamaya gelmiş olması Yalçın Küçük'ün şu sözleriyle anlatılabilir ancak, "İnsanlık bayrağını size kardeşim Apo verdi. Bayrağınızı size partiniz verdi. Onunla doğdunuz, onunla gidiyorsunuz."

Gerçekten de Kürt halkı, parti ile doğduğunu, insanlık bayrağının kendilerine Apo tarafından verildiğini bilerek ve bu değerlere bağlı kalacağını her eylemiyle ortaya koyarak partisine, cephesine, ordusuna ve herşeyden daha çok önderi Başkan Apo'ya bağlılığını göstermektedir. Festival bu bağlılığın en görkemli eylemlerinden birisi olarak, Kürdistan mücadele tarihinde hak ettiği yeri alacaktır.

Yine bu festivalle Kürt halkı, kendisine dayatılmak istenen başkaca sahte çözüm önerilerini, ilkel milliyetçilerce tezgahlanan oyunları, ABD'nin gerici dayatmalarını kabul etmediğini göstermiş ve PKK dışlanarak, üretilmek istenen "çözüm"lere itibar etmeyeceğini desteğiyle göstermiştir. Kürdistan'da bundan böyle PKK hesaba katılmadan ve taraflardan biri olarak kabul edilmeden dayatılmak istenen hiç bir "çözüm" önerisinin gerçekçi, çözücü olmayacağı Kürt halkınca açığa çıkmış ve PKK'nın halk, halkın PKK olduğu somutlanmıştır. Dostların da, düşmanların da bunun farkında olarak hareket etme zorunluluğu bu festivalde bir kez daha gözler önüne serilmiştir.

İnanıyoruz ki, Kürt halkı gelecekte daha da görkemli festivaller düzenleyecek ve mücadeleye daha da aktif bir biçimde sarılacaktır. Bu festival bize bunları söyleme inancını aşılamıştır.

M. ZEKİ YUMURTACI

10 Eylül 1980'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Ekiplerince göz altına alındı.

17 Eylül 1980'de Avcılar semtinde öldürüldü.

Arkadaşları ve tüm sevenleri adına
FARUK AYDIN

ALMAN FAŞİZMİ İKTİDAR YOLUNDA

Nurettin Kurtuluş

Emperyalist Almanya ekonomik hegemanyasını sürdürebilmek için, bir başka yöntemle, yani silahlı güçlerini kullanmadan, muhtar Havel'le anlaşarak Çekoslovak topraklarının bir kısmını kavgasız-gürültüsüz, kardeşçe anlaşarak bu tarafa ilhakını sağladılar. Açıkça bir toprak ilhakı değil bu, yeni adıyla Slovakya Avrupa'nın en verimli topraklarından Bohemya-Südetendeutche diye de bilenen bölgenin çok önemli bir bölümüdür. Toprak zenginliği, stratejik önemi Alman emperyalizminin çoktandır iştahını kabartıyordu. Pazarlıkta, karşılarında herhangi bir gücün kalmayışı, alışverişi kolaylaştıran önemli bir faktör olmuştur. Daha önce bu konuyu işlerken (TK s. 54 Nisan 1992) şansölye Helmut Kohl'un yanında bir şeyler götürerek bu işi bitireceğni yazmıştım. Muhtar Havel alışverişi onayladı, dünyalığını ve anti-sosyalist görevini tamamlayarak, tarihin çöplüğündeki yerini de aldı.

Alman emperyalizminin Yugoslavya üzerindeki oyunları, oradaki halkları silahlandırarak ve her türlü desteği vererek o toprakları kana bulaması ve parçalaması emperyalist gücünü göstermek istemesine dayanmaktadır. Şimdi bütün yaptırımlara sırt çevirmesi, emperyalist emellerini açığa çıkarmıştır, bu da Çekoslovakya olayı ile hemen hemen aynı zamanlara denk gelmektedir.

Slovakya 1.1.1993'ten itibaren yani Alman emperyalizminin ülke coğrafyasının dışına yayıldığı, ABD (Avrupa Birleşik Devletleri)'nin kuruluş gününde özgürlüğüne kavuşuyor, esasında tam bir bağımlılığa giriyor. Aynı şey daha önce imzalanan komşuluk paktı'yla sanayisinin tamamına yakınını peşkeş çekerek ve ekonomisinin dizginlerini Alman emperyalizminin eline veren beri taraftaki Çekoslovakya için de geçerlidir.

Böylece, 1.1.1993 ABD'ne girmeden önce Alman emperyalizmi Doğu yakasında karşısına çıkması muhtemel güçleri en azından ekonomik ve muhakkak oralarda yönetimlere getirdiği işbirlikçileriyle, siyasal olarak hegemonyası altına alıyordu.. Şöyle açık bir harita çizecek olursak; Baltık Cumhuriyetleri, Polonya, Çekoslovakya, Slovakya, Macaristan ve artık tarihe gömülen Doğu Almanya Cumhuriyeti, Ukrayna ve hatta baba Yeltsin'in Rusyası... İşte dişleri sökülmüş bir kaç aslancık.. Ne kaldı geriye? Hiç!...

Peki, Batı Yakası'nda ne var? Yeni bir şey yok, ABD'ye çeyrek var; emperyalist Almanya Avrupa'da kendisine karşı ekonomik savaş yürütecek veya onu frenleyecek hiç bir güç bırakmadı. Diğer emperyalist ülke olarak bilinenleri ise kendi hegemonyasına almak için uzun yıllardır yürüttüğü planla, sanayilerinin tamamına yakınını veya büyük bir kısmını satın alma yoluyla ilhak çalışmaları, büyük bir oranla hedefine vardı.

"Deutschland Deutschlan über all..."

Peki, bu arada emperyalist Almanya'nın kendi coğrafi sınırları içinde neler oluyor? Burada da, planlı programlı bir hedefe gidilmektedir, karşı bir görüş ve tez belirtilmeden önce tüm gelişmeler özenle araştırılmalı, geçmişte de neler yaşadıkları, yaşattıkları iyice bilinmelidir.

Bundan evvelki (TK. sayı. 51, Ocak 1992-sayı 54 Nisan 1992, Adım Adım Nazi İmparatorluğuna I-II ve sayı 56-57, Haziran 1992 Faşizmin Durdurulamayan Tırmanışı, araştırma yazılarında, BRD emperyalizmindeki gelişmeleri aktarmıştım. Şimdi yazımın ana konusuna geçmeden bir parantez açarak, uzun zamandır düşündüklerimin çok kısa bir özetini yazmadan geçemeyeceğim:

Türkiye'de hiç kimse, entel insanından soluna kadar, Avrupa'daki, özellikle BRD'deki üç dört yıldır süregelen canalıcı gelişmeleri izlemiyor veya ilgilenmiyor. Tekeller düzeni için yapılan Eylül darbesinden nasibini alanlar, bu düzenin içine girerek, teslim olarak ve tekellerin elit tabakası kalarak çürüyorlar. Çürümek çirkinleşmektir, bunlar Eylülizmin arabeskleridir, geleceğin parazitleridir.Bu çürükler biteceklerdir ve atılacakları yeri de biliyorlar. Yeni "Türkik" türküler, ortak pazardan, ortak Avrupa Evi'nden umutlarını kesen yeni Turancı Türkler doğuruyor. Tekellerin uşakları sürüler halinde "Türkik" türküleri besteliyor. Bestelerini hırlıyorlar. Fakat sahneye çıkamayacak bu koro, yerin dibine geçirilecek olan bu tekelci düzenin ömrü sayılıdır, "ne yerlerse yesinler"...

Hiç bir gazete ve dergide, istisnasız hiç birinde, batı'da olanlar üzerine bir çalışma aktarılmıyor, haber verilmiyor. Yazılanlar ise tekellerin izniyle sansürden geçirilerek, kendilerine yarayacak şekilde yansıtılıyor. Devrimci basındakiler ise tercüme, derleme haber niteliğinden öte geçmiyor. Alman emperyalizmiyle nedense herkes iyi geçinmeyi yeğliyor, haydi hayırlısı!..

Parantezi kapatıyorum ve daha önceki araştırmalarıma bir ek veya devamı da diyebileceğim yazıma geçiyorum.

Doğal coğrafi sınırlarının dışına korku (terör) sa-

lan Alman emperyalizmi, aynı oyunu içerde de sıralıyor. Diğer Avrupa ve dünya halklarından ne kadar nefret kazanıyorsa, içerden de o kadar sempati topluyor. Neo Nazilerin, terör militanlarının dalga dalga büyüyen saldırıları, yürüyüşleri, çok az bir kitleyi rahatsız ederken, genelde Alman toplumundan alkış toplayarak onaylanıyor, yeni katılanlarla daha da güçleniyor. Emperyalizm insanları duygusuzlaştırıyor, sürüleştiriyor, bu düzene kaydolmuş insanlar doğruları algılayamıyor. Birasına, Bild gazetesine, RT'sine dokunulmayan bu sürü, doğaldır kararlarını da bu üçüne göre veriyor.

Son olarak 5 Nisan 1992'de iki eyalette (Schleswig-Holstein, Baden Wüttenberg) yapılan seçimler (TK 56-57 Faşizmin Durdurulmayan Tırmanışı) nazileri daha da heyecanlandırmış, aralıksız saldırıları devam etmiş ve hiç biri gazete ve RT'lerde istenildiği gibi yansıtılmamış veya sansürlü geçiştirilmişti. 21 Ağustos 1992'de başlayan, 26-27'sine kadar süren faşistlerin Rostok'taki iç savaş provasını iktidar yolu provası olarak da görüyorum. Spontan-kendiliğindenci bir gösteri, bir demonstrasyon değil, düzenli, disiplinli, örgütlü hesaplanmış-zamanlanmış ve düpedüz faşist sürülerin korumasız (her zamanki gibi) olarak bırakılan 115 Vietnamlı'nın barındığı ilticacılar yurduna yaptıkları saldırı, sadece o insanları yakarak (gelenekleri doğrultusunda) yoketmeyi amaçlıyordu.Bu Yeni Nazi ordusunun yaklaşık bir hafta on günlük tatbikatı, sadece Rostok'ta değil, yeni Almanya'nın 18 eyaletinin tamamında ve çeşitli kent ve kasabalarında birbirini takip ederek ve aynı anda aralıksız sürüyordu. Takip eden günlerde bu durmayacak ve "son yabancı da Almanya'yı terk edene kadar" işlerine devam edecekler Yeni Naziler.. Bunu ben faşist parti/partilerin iktidar yolunda yaptıkları en son ve en bilinçli, hedefe uzanan, yani iktidarı ele geçirme tatbikatı olarak görüyorum. Ataları Avusturyalı çoban Hitler de böyle başlamıştı

Rostok'un Lichtenhagen semtinde, talimli bir ordu nizamındaki yüzlerce faşist saldırgana, etraftan katılan 2 bine yakın sivil Alman alkışlarıyla bu olayı onaylıyorlardı. Bu saldırıyı sitedeki evlerinin pencelerinden seyreden diğer sivil Alman halkı, kudurmuşçasına bağırarak, Hitler selamı vererek içlerinde uzun süredir biriktirdikleri hiddeti kusarak, Nazi ordusunu destekliyorlardı.

Güzel; şimdi burada ilk olarak Rostok'ta başlayan ve yaklaşık bir hafta süren faşist ordunun provalarında polis, devlet, sendikalar, kiliseler, hükümet, muhaflefetteki partiler ve en önemlisi demokratlar, sol neredeydi? Saldırıyı kıyıda köşede seyreden Alman polisi, olaya neden müdahale etmedi, bina yakılıp yok edilene kadar, bu sabır nedendir?

Peki, 29 Ağustos'ta yapılan ve 20 bin civarında katılımı olan karşı göstericiler için nereden çıktı bu kadar polis, rambo? Akla uygun hiçbir gerekçe olmadan, bir sürü insan nasıl tutuklanıyor? Tek tek her gösterici nasıl aranıyor? Niçin Nazilere bu uygulanmadı? Öyleyse, iktidar yolunda olan faşizmin polis, devlet ve hatta ülkeyi bugün yönetenler içinde taraftarları, destekleyicileri var mıdır diye sorulmaz mı?

Bu daha güzel; 27 Ağustos günü şansölye Helmut Kohl'un başkanlığındaki hükümet toplantısında doların değer kaybı en önemli gündem maddesiydi. Daha sonra Kohl sevgili dostu Fransa devlet başkanı Francois Mittirand'la geleneksel Borkum buluşmasının hikayesini anlatıyor kabine üyelerine. Ardından Yugoslavya krizi gündeme giriyor. Fakat Nazi ordularının yaptığı tatbikattan tek kelime edilmiyor. Aynı günlerde RT'lere verdiği demeçlerde, "bu gençlerin çok ayıp ettiğini" sıkılarak söylüyordu...

Eylül ayında çıkan kitabım "Alman Muz Cumhuriyeti"nde çıkan öykülerimde, Alman ulusunun gerçek yüzünü çizmeye çalıştım. "Gamalı Haçlar gölgesinde 2000 yılında Berlin olimpiyatlarına "adlı öykümde 1991 Hoyer Swarda baskınını öykülerken, "Hoyerswerda her yerde" demiştim. Ve bugün, Almanya'nın her yerinde Alman faşistleri örgütlü olarak iktidara yürüyorlar diyorum. 1.9.1992 günkü "Neue Presse" gazetesi GEWIS-Enstitüsünün bir araştırmasını yayınlıyor; "Her beş kişiden biri Nazi partilerinin seçmeni imiş, bu ise % 20 dolaylarında bir rakamdır. Ben ise bunun % 30'lara ulaşacağı iddiasındayım. Kaldı ki % 20'lik bir oran dahi gelecekteki, ilk erken veya normal genel seçimler sonunda oluşturulacak faşist blok, hıristiyan sosyal birliği (CSU)/Hıristiyan Demokrat Birliği (CDU) ile iktidara oturacaklardır. CDU/CSU iki de bir de sorun çıkaran anahtar parti Kont Lamsdorf'un başkanlığındaki FDP yerine faşist partilerle birlikten hoşnut olacaklardır, şimdilik görünen bu. 10 yıldır ülkenin başında bulunan bugünkü koalisyon hükümeti, tekellerin kazanç grafiğini yükseltmek için, işçi ve emekçilerin kazanılmış haklarını geri almaktan ve bütün ekonomik sorunları kitlelerin sırtına yüklemekten başka bir şey yapmadı. Bugün bunalımdaki koalisyon ortaklarına tekeller, büyük koalisyonu dayatıyorlar. CDU, CSU/SPD partilerini yönetime getirmeye çalışıyor. Tekeller sömürülerini sürdürebilmek için kısa bir süre için bile olsa, böyle bir oyunu gündeme getirmiş bulunuyor. Sosyal demokratların tabanı buna ne der bekleyeceğiz...

Ağustos ayının sonlarında başlayan olaylar; bunalan bir gençlik hareketi değildir, bu işsizlikten, gelir dağılımı dengesizliğinden, DDR'nin satın alınışından sonra gelişen kriminal olaycıklar değildir. İlticacılar yasasının değiştirilmesi için, iktidardaki koalisyon ortakları CDU-CSU'nun bilinçli olarak suskunluğundan ve taktiğinden kaynaklanan faşist bir dayatmadır. Bu olaylar siyasidir, bu Alman emperyalizminin bir geleneğidir. İşsizlik iddiasında

bulunanlar;

1. 14-16 yaşları arasında tahminen 400 bin çocuğun yetişkinlerin yaptığı işlerde çalıştığını,

2. İlticacıların ve gelir düzeyini artırmak için halkın büyük bir kesiminin ki bu rakam 3 milyon civarındadır, ikinci bir işte yani kaçak olarak çalıştırıldıklarını, biliyorlar mı?

Kahve makinasından damla damla akan kahvemi içiyorum, bir avuç posayı çöpe atıyorum. Yaşamımda teoriyi de, pratiği de arındırarak, tertemiz posasız değerlendirerek sindirebiliyorum. Sorular ve görevleri birbirine karıştırmamaya çalıştırıyorum ve reddediyorum kapitalizmi, emperyalizmi ve faşizmi, bundan çok duygulanıyorum, onur duyuyorum. Almanya 1938'de kirlenmişti ve 60 milyon insanın kanı ellerinde henüz kurumamıştır. Almanya 1992'de bir defa daha kirlenmiştir, Alman ulusu bu kompleksin içinde kıvranmaktadır, kendini bir türlü temizleyememektedir. Daha önceki yazılarımdan birinde kapılarımıza gamalı haçların çizileceği günlerin yaşanacağını söylemiştim; 7 Eylül gecesi Halle şehrinde, ilticacıların yurduna değil, Vietnamlı bir ailenin yasal koşullar altında yıllardır oturduğu bir eve saldırıyor Nazi ordusunun bir bölüğü. Babaları işte olan bu ailelerden ikisi kadın, altısı çocuk sekiz kişiyi yakarak hastahanelik ediyorlar.

Bütün kurumlarıyla Alman emperyalizmi yalanları ve demagojileri içinde boğuluyor; iltica yasası, işsizlik ve gelecek korkusu, gençlik bunalımı gibi palavralarla besleniyor Alman toplumu. Oysa bunların, yılların verdiği deneyim ve belgelerle geçersiz gerekçeler olduğunu fazla derine inmeden söyleyebilirim ve insan düşmanlığının Alman toplumunun bir parçası, bir geleneği olduğunu fazla bağırmaya gerek görmeden iddia ediyorum..

"Almanya Almanlarındır", "Önce insan sonra Alman..." geleneksel sloğanlarıdır.. Öyleyse;

Yazımı bitirmeden iki şey söylemek istiyorum.

Bir: Maatrich'te 1.1.1993 için işbirlikçiler tarafından imzalanan ABD (Avrupa Birleşikt Devletleri) antlaşması, bu ülkelerin ulusal bağımsızlıklarından vazgeçme, BRD emperyalizminin hegemonyasına girme anlamını taşımaktadır. Avrupa halkları bunu reddetmelidir, sonra Alman çizmeleri altında ülkeleri ezilirken duyacakları sorumlulukta çok geç kalmış olacaklardır.

İki: İnsanlık Almanların istediklerini yapsın; coğrafi sınırlarının içine gömülsün. Alman emperyalizmi, ülkelerinden elini çektikten sonra, bütün yabancılar bu toprakları terketsin. Hiç bir insan o sınırlardan içeriye girmesin ve hiç bir Alman da o sınırlardan dışıraya adımını atarak dünyayı kirletmesin.

Alman faşizmine karşı dünyayı göreve çağırıyorum ve son bir seçenek olarak da bunu düşünüyorum..

GELECEK BİZİMDİR....

ali dayı

sen her şeyi biliyorsun
ve
nereye gitsen dişlerinin arasında çıtlatacağın
kurutulmuş kabak çekirdeği buluyorsun
bistro del exil'de
kaşları yolunmuş ve de
eskitilmiş kuzeyli bir sarışınla
büyük oğlunun boş yataklarını arıyorsun,
hay allah, seni görmek ne büyük talihsizlik
ali dayı,
güneşin altında kabak çiçeği gibi kururken
mültecilikte
ne güzel de rahatlamışsın,
dünya seni gördüğüm kadar küçük değil
ama sen her şeyi biliyorsun be ali dayı
ve
kaytan bıyığındaki fazlalıkları da
yoluyorsun
bir yandan
nedense
ve
sen bitmişsin be ali dayı
dünyanın yarısı açken
sen kabak çekirdeği tıkınıyorsun
ve
birinci cumhuriyetin
mezarlık çiçeği de olmaya adaysın,
bana sen yetmiyorsun artık
biliyorsun
ben kabak çekirdeği yemiyorum
ali dayı
ve
solucanlarım da yok atacağım...

3 Temmuz 1992
Dikili
Nurettin Kurtuluş

TÜRKİYE NEREYE ?

TARTIŞMA İÇİN ÇERÇEVE

Yalçın Küçük

1970 yılları, bir interregnum, bir fetret, bir düzenden düzene geçiş kesiti oldu. Yaşarken açıklıkla bilemiyorduk; şimdi biliyoruz. Yetmiş yıllarının büyük iç savaşının, iki düzenin çatışması olduğunu şimdi çok daha iyi anlıyoruz.

T.S. Eliot, "only through time time is conquered" diyor, ne kadar doğru! Zamanın zaptı yine ve yalnızca zaman ile oluyor; bunu bir kez daha görüyoruz.

Ölümsüzlük, belki de en çok anlamak ve haklı çıkmak için gerekli oluyor.

Bu inceleme ile günü anlamaya katkıda bulunmak istiyorum. Kısa tutmak durumundayım; telgrafla iletilen bir rapor özeti yazımını seçiyorum.

1992 yılını, tarih doğrusunda bir bükülme olarak görüyorum. Doğru mu? Yıllar sonraki tarihçinin rahatlığına sahip değilim, 1992 sonrası hepimiz için meçhuldür; ama yine de 1992 yılını, Türkler'in ve Kürtler'in yazgısında bir bükülme noktası olarak algılıyorum. Ölümsüzlük, dışımdadır. Ancak iyimserlik ve umut, hep içimde yaşıyor.

1992 yılı Ağustos ayının son on gününde yazıyorum: 1992 yılını, tarih doğrusunda bir bükülme olarak görüyorum. Doğru mu? Yıllar sonraki tarihçinin rahatlığına sahip değilim, 1992 sonrası hepimiz için meçhuldür; ama yine de 1992 yılını, Türkler'in ve Kürtler'in yazgısında bir bükülme noktası olarak algılıyorum.

Ölümsüzlük, dışımdadır. Ancak iyimserlik ve umut, hep içimde yaşıyor. 1992 yılını bölge insanların talihinin iyiye doğru bükülüşü olarak görüyorum.

Zamanın beni haklı çıkarmasını istemek hakkımdır. Ama kimden istiyorum? Gelecek zaman'dan mı? Peki gelecek zaman tanrı mıdır?

Devrimci, zamana ve gelecek'e müdahale eden kimsedir.

Bütün "nereye", tüm "quo vadis", sorularında bir bilimsel yan ve bir de devrimci ton olması gerektiğini düşünüyorum.

I- 1970 yılları başıyla başlayabilirim.

a) 15-16 Haziran 1970 tarihinde İstanbul proletaryası, iki gün için de olsa, İstanbul'a egemen olabildi. Yönetenler büyük bir ürküntü ile derhal sıkıyönetim ilan ettiler.

b) 1960 yıllarının ikinci yarısı kütlesel yükseliş, toplumun dayanaklı tüketim mallarıyla kütlesel olarak tanışınası ve yeni gelişen sanayi sektöründe kapasite kullanımında önemli düşüşlerin görüldüğü bir dönem oldu.

c) Gelişmeler silahlı kuvvetleri de etkiledi; radikaller ayaklanarak, generaller cuntası orduyu ve ülkeyi eline aldı. Generaller cuntasının orduyu ve ülkeyi eline alışı, Osmanlının son zamanları da dahil, ilk kez gerçekleşmiştir. Ancak ülke içindeki ve dışındaki kütlesel sola kayış nedeniyle, generaller cuntası, daha sonraki karanlık politikalarını tümüyle uygulamaya koyamıyorlar.

II- Yetmiş yılları kütlesel iç savaş dönemidir. İlerici kesim, kendisini yönetecek ve perspektifi olan bir örgütten yoksundur. Örgütsüzlük ve perspektifsizlik, bu iç savaşın, bir tarafındaki, temel görünüm oluyor.

İç savaşlar, tarafların mutlak hegemon olmadıkları bir duruma işaret ediyor.

a) Mülk sahibi yönetenler, ülkeyi, komünistlere kaybettiklerini düşünüyorlar. Türkiye tarihinin en büyük servet transferini yaşıyor. Zenginler, servetlerinin çoğunu nakite çevirerek dışarıya çıkarıyorlar.

Türkiye sermayesi enternasyonalize olmaya başlıyor.

b) Petrol krizi ile Arap zenginlerinde petrodolarlar birikiyor. Bunlarla Arap ülkeleri inşaat yatırımlarını hızlandırıyorlar. Türkiye inşaat kesimi Türkiye dışında iş almaya başlıyor.

Bu, ülke dışında "iş yapmanın" çıraklık ya da en fazla kalfalık dönemidir.

III- Generaller cuntası bu kez daha planlı olarak yönetimi alıyor: Eylülist Darbe gerçekleştiriliyor. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye halkını teslim alıyor. Türk halkına büyük bir sınıf kini, Kürt halkına sınıf kini ile birlikte ırk kini kusuyor.

"Faşist" sözcüğünü artık bilimsel açıdan yeterli

bulmuyorum; ancak şu anda kızgınlığımı dile getirecek başka bir sözcük bulamıyorum. Bu darbe karşısında Türkiye solunun aczi, faşist generalleri bile şaşırtıyor. "Onlar", bizim dilimiz ve gözümüzle bakmadıkları için, "onlar" örgüt ve perspektifin ne demek olduğunu bilmedikleri için, büyük bir sevinç ve güven havasına giriyorlar.

Sovyet sisteminin, resmen çözülmeden önce, kapitalizme yardakçılık eden bir söylemi tutturması, sevinçlerini arttırıyor. Bu dönem, Büyük Britanya'da Thatcher, Amerika Birleşik Devletleri'nde Reagan ve Türkiye'de General Evren ile madeni eşya sanayii sendikası başkanlığından gelen Özal'ın yönetim dönemidir.

İnsanlık tarihinde yönetenler hiç bir zaman bu üçlü ya da dörtlü kadar kültürsüzlükleriyle övünmediler.

a) Sevinç, güven, bir ahlak değişimini başlattı.

IV- Devletin yapısında nitelik değişiklikleri gerçekleştirildi.

a)Zenginlerin hükümet etmesi açıklıkla kabul edildi. TÜSİAD, Odalar Birliği türünden zengin kulüp ve dernekleri, yönetimin açık parçaları haline getirildi.

b)Basın bir devlet dairesi oldu: Basın içinde rekabet ve tartışma ile basın ile hükümet arasındaki bağımsızlık ilişkisi kesinlikle koparıldı.

c)Yargı, yürütmenin mekanizmalarından birisi oldu.

d) Önce eylülizmin beş generalden oluşan cuntasının yasama organı sayılması, sonra kanun hükmünde kararnameler ve bütçe dışı fonlarla, millet meclisi, devre dışı bırakıldı. "Temsili demokrasi" ya da "parlamenter demokrasi" şeklen de tarihe kavuşturuldu.

e) Kürtlük tümüyle coğrafyadan kazınmak istendi: En kanlı kemalist dönemde bile cüret edilmeyen bir yol tutularak Kürtçe yazım yasaklandı. Kürtçe yazımın yasaklanması, Kürtçe konuşmaya, de facto, uzatıldı.

f) Bu değişiklikleri kütlelere kakmak için çok ciddi bir propaganda dönemi açıldı. Alınan mesafeyi bir örnekle açıklamak istiyorum. Bu örneğin hiç bir zaman unutulmaması gerektiğini düşünüyorum. 1988 yılında, kendi dergimizde, Toplumsal Kurtuluş'ta, PKK görüşlerini yayınlamaya başladığımız zaman, hücrelere konduk. Tutuklandık; biliniyor ve bunları tekrarlamak zorunda kaldığım için utanıyorum. Ancak gelecek tarihçiler için son derece önemli gördüğüm bir nitelik saydığım bir noktayı açıklayabilmek için, bunları tekrarlamak zorundayım: Türkiye üniversitelerinin en ilerici ceza hukuku profesörlerinden birisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Eralp Özgen, bizim kullandığımız, "Partiya Karkaren Kürdistan" ifadesindeki "Kürdistan" sözcüğünü yazmanın "bölücülük" olduğu yolunda bilirkişi raporu verdi.

Ülke, en ilerici ceza hukuku profesörünün bile "Kürdistan" sözcüğünü bölücülük saydığı bir duruma getirildi.

Bana göre devletin bir dairesi haline gelmiş basının "ikinci cumhuriyet" tartışması geç kalmış bir tartışmadır. Açıklamaktan daha çok kapatmayı amaçlıyor.

V-Fakat insanlığın iyiye, doğruya, onurlu olana doğru gelişmesinin hiç durdurulamadığına bir kez daha tanık oluyoruz. Seksen yıllarının sonu ve doksan yıllarının başına gelindiğinde yönetenler için olumluluk ve olumsuzluklar bir yumak olarak görünmeye başladı.

a) Türkiye solunun ezilmekle birlikte yok edilmediği belli oldu. Küçük bir kütle olsa da, etkisi sadece sembolik kalsa da, Türkiye solu, kendi yolunda ve ortakçı bir düzene doğru büyük bir inat sergiledi. "Bir Mayıs" gösterileri, inatın da gösterileri biçimine dönüştüler.

b) Bütün bu gelişmelere karşın, eylülizm, temel ekonomik sorunların hiç birisini çözemedi: Yüksek fiyat artışları ve yüksek oranda işsizlik ile dış borçlar, Türkler'in yazgısına dönüştü. Madeni eşya sanayii sendikasında ve Washington'da Dünya Bankası'nda kurs gören Turgut Özal'ın demagojileri de bu dertleri artırmaktan başka bir sonuç vermedi.

Buna petro-dolar'ları azalan Arap gerici rejimlerinin yarattığı talebin ve iş hacminin azalması eklendi.

c) Tam bu sırada Irak'tan Başkan Saddam, Türkiye yönetenleri açısından karışık dersler sağladı: Amerikan emperyalizminin bir çocuğu olarak büyümüş olan Saddam, belli bir askeri güç ile popülarite sağladıktan sonra Washington'dan daha çok kendi adına bir yayılmacılığı denemeye kalktı.

d) Saddam'a karşı tek taraflı emperyalist savaş, Türkiye yönetenlerini ikiye böldü: Saddam'sız Saddam çizgisini, bu kez Türkiye adına sürdürmek isteyenlerle geleneksel Misak-ı Milli doktrinine bağlı olanların yolları ayrılmaya başladı.

VI- Şu ana kadar Kürt Gelişmesi'ni ayrı tuttum; analitik gerekle böyle yaptım. Şu anda Kürt Cephesi'ni tartışmaya sokmam mümkün ve gereklidir.

a) Kürt Gelişmesi'ni artık PKK ile birlikte telaffuz etmek, sadece dostları için değil, sağlıklı bir çözümleme yapmak isteyen düşmanları için de

zorunludur.

b) Bir tarih öncesi, ya da pre-historia'sı var: Büyük iç savaş döneminde Kürt mücadelesi, kendisini, ilerici olanlar da dahil, Türk çizgi ve örgütlenmesinden ayırdı. Bu, bugünkü aşamaya gelmede önemli bir başlangıçtır.

c) Kürt kimlik arayışı ve ulus bilinçlenmesinde mucizevi bir doğuş yaşanıyor. Eylülizm, tekelli polis devletine dönüşme eylemleri arasında, Kürtlüğe karşı hunhar bir ırkçılığı da sergiledi; diyalektik işledi ve Kürtlük, daha hızlı bir yükseliş dönemine giriyor.

d) 1992 yılı önemli bir bükülme noktasıdır; Kürtlük, güven duyarak, korkuları yenerek, umutu tutarak, PKK ile bütünleşme sürecine giriyor. Washington-Ankara-Zaho ekseni ve Şam üzerine yoğunlaştırılan baskılar, bütün şaşırtıcı propagandaya karşın, önemli bir sonuç doğurmadan geride kalıyor. Avrupa başkentlerinde sürdürülen yoğun diplomatik ve MİT manevraları, 1 Ağustos 1992 tarihinde, Bochum Stadyumu'nda elli-altmış bin insanın toplanmasıyla karşılığını almış oluyor. Demirel-İnönü hükümetinin "şefkatli baba" propagandası ve kadro yenilemeleri, Agustos 1992 tarihinde ciddi bir sınava alınıyor.

e) Kürdistan Ulusal Meclisi için seçim komiteleri, çalışmalarına başlıyor.

f) Şoven, parazit ve intikamcı basının ablukasını kırmak üzere ciddi adımlar atılıyor.

g) Halkın Emek Partisi, tümü olmasa bile kendi listesinden seçilen milletvekillerinin çok büyük bir bölümü ile yeniden buluşuyor: Devlet manevrası bozuluyor. Avrupa'da Halkın Emek Birliği, başarılı toplantılar örgütlüyor ve önemli bir mali imkan yaratılıyor. HEP, bölgede tüm emekçileri, kardeşliği yeniden tanımlayarak, bir çatı altında toplamanın güç yoluna girmek üzere kongresine hazırlanıyor. Türkiye sosyalist hareketlerinden, nitelik açısından önemli, kesimler HEP içinde açık mücadeleyi sürdürme kararı alıyorlar.

VII-Bütün bunlarla, eylülist darbenin yarattığı, yönetenler açısından sevinçli ve umutlu dönemi sonuna yaklaşmış oluyor.

Sovyet sisteminin artığı Türkik kökenli cumhuriyetlerle kurulan ilişkiler, yeni pazar imkanları bile, umut çöküntüsünü önleyemiyor.

Bir nokta çok açıklıkla ortaya çıkıyor: Kürt devrimciliği Türk şovenizminin burnunu kırıyor.

Yükselen Kürt Mücadelesi, tekelli polis devleti yönetenlerine, eski kolonizasyon programını emperyalist bir strateji ile geliştirerek sürdürme heveslilerine, mütevazi olmaları gerektiğini anlatabiliyor.

Bu yanlarıyla, Kürt Devrimciliği aynı zamanda Türk Devrimciliği de oluyor.

VIII- Yirmibirinci yüzyılın "Türk Yüzyılı" olacağı iddialarının atıldığı bir zamanda, Türkiye kapitalizminin ve kemalizmin kısırlığı netlikle belirginleşiyor. Bütün bu olumlu ve olumsuz gelişmeler içinde Türkiye kapitalizminin yöneten ideolojisi olan kemalizm, kendisini yenileyememek bir yana, ortadan kalkma ihtimaliyle karşı karşıya geliyor.

Bütün bu olumlu ve olumsuz gelişmeler içinde Türkiye kapitalizminin yöneten ideolojisi olan kemalizm, kendisini yenileyememek bir yana, ortadan kalkma ihtimaliyle karşı karşıya geliyor.

a) Kemalizm, 1930 yıllarında, formasyonunu, ezdiği TKP kadrolarıyla gerçekleştiriyor. TKP'den kadro devşirmek sadece kemalizmin kodifikasyonunu yapan "Kadro" Dergisi çevresinde olmuyor; Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Maliye Bakanlığı, Üniversiteler, TKP devşirmeleriyle donanıyor.

b) Eylülizm, kemalizmin en yüksek noktasıdır. Kemalizm, çıkarıldığı en yüksek noktada duramıyor: En yüksek nokta batıyor.

c) Ezdiklerinden umut bekleme kemalizmin çizgisidir: Şimdi yenilenmeyi, Maoculuk'tan devşirme kadrolara vermiş görünüyor. Bunlar bu kez, üniversitede ve bakanlıklarda değil, devletin bir dairesi haline gelen basında kadrolaşıyorlar. Bugün en parazit, en şoven ve en intikamcı Türk basınının bütün köşeleri, Aydınlık Gazetesi'nden gelen eski Maocu kadrolardadır

d) Basın, kemalist tekelli polis devletinin düşünme dal'larıdır.

1) Kürtler'in Türkiye'den kovulması, bu dal'dan çıkan ilk projedir. Bunlar, Kürdistan'ı da Türkiye saydıkları için, Kürtler'in Kürdistan'ın bir parçasına kavuşmaları da, "kovulma" sayılıyor.

2) Büyümüş, Türkiye dışında "iş" yapmaya alışmış Türkiye sermayesinin Kuzey Irak ve Azerbaycan üzerinden Türkik halkların yaşadığı Orta Asya'ya doğru yayılması, dal'dan çıkan ikinci projedir.

Bir Türkik ekspansiyon söz konusudur.

e) Ancak her emperyalist program, yöneten ulusun ırkçılığını gölgelemek zorundadır. Bu nedenle "Türk" tonu azaltılarak "Osmanlı" vurgusu öne

çıkartılıyor.

Osman sülalesinin yaşlılarının bulunup kütlelere sunulması bu nedenle oluyor.

IX- Emperyalist programların kaçınılmaz unsurları vardır: İçerdeki gerginlikleri azaltmak, Yirminci Yüzyıla girerken Theodore Roosvelt ile emperyalist aşamaya giren Amerika Birleşik Devletleri deneyiminin çok iyi öğrettiği bir politikadır.

a) Çünkü emperyalist senaryoların uygulanması ayrı gerginliklere gebedir: Yöneten kesim ve sermayeler arasında bir kavgayı beklemek gerekiyor. İşte tam bu sırada, ezilmiş ve devşirme Türk aydınları "sivil toplum" projeleri ile ortaya çıkıyor. Buna ezilmiş ve devşirme Kürt aydınları da katılıyor.

Ezilmiş ve devşirme Türk-Kürt aydınlarının sivil toplum projeleri, monopolist pax'ın cilasıdır.

Türkiye, bugünkü yönetenlerin yönetemeyeceği bir durumdadır; bu nettir. Türkiye'de yönetilenler henüz bu yönetime razı olmadıklarını göstermiyorlar; göstereceklerdir ve sorun buradadır.

b) Onaltıncı Yüzyıl'da Kürt aydını İdris-i Bitlisi, Osmanlı yayılmacılığının seçkin önderlerinden Birinci Selim'in kurnaz elçisi rolünü kabul ederek Kürt prensliklerini bir üst Osmanlı egemenliği altında toplamaya ikna edebildi; Kürt feodal lordları, Osmanlı-Türk üst yönetimini kabul ettiler. Şimdiki Türk yöneticileri, emperyalist senaryolar geliştirirken İdris-i Bitlisi ve Kürt lordlarını hatırlıyor; Kürt gericiliğinin kendisinin yönetimini seçebileceğini düşünüyor.

Ne kadar samimi olduklarını kestirmek zordur; ancak Talabani-Barzani, Ankara'ya bu yolda mesajlar veriyorlar.

c) Gelinen aşamada Türkler de Kürtler de bölünüyorlar.

d) Tekel basınında "İkinci Cumhuriyet" polemikleri işte bu sırada ortaya sunulan bir kase aşuredir.

Aşure'yi ise bütün tatlıların en gevezesi olarak tanımlayabiliyorum.

X- Peki ne olur?

Cevap, tarihin doğrultusunu görmek kadar müdahale irade ve kanallarına da bağlıdır.

a) Türkiye ekonomisi eşitsiz gelişme yasasının kıskacında görünüyor: İçerde büyük bir yoksullukla kendisini yeni pazarlara uzatmak isteyen bir zenginliği birlikte üretiyor.

b) Yönetenler de onursuzlukla hükmetmenin çiğ tadını birlikte almaya başlıyor: Avrupa ve Amerikan yöneticileri bir yana, masa şefleri tarafından yönetilmenin, azarlanmanın, onursuzluğuna alışmış yöneticiler, bürokratlar, şimdi Türkik kökenli topraklardaki sözde cumhurbaşkanlarını, bakanları, yönetip, gerektiğinde azarlıyorlar. Türk yönetiminin masa şefleri, Sovyet artığı Türkik devlet başkanları ya da başbakanlarını telefonla arayarak, en son demeçleri konusunda kutluyor ya da uyarabiliyorlar.

Orta Asya'ya giden her Türk bakanı, yanında, eğitim için birkaç bakan ya da müsteşar getiriyor; yeni durumdur.

c) Bosna-Hersek bile Türk yönetenlerini sınır dışı düşünmeye zorluyor; alışmadıkları bir yeni gelişmeyi anlatıyor.

d) Bütün bunların yanında , Türk yönetenleri, Kürt mücadelesini yenemeyeceklerini de anlamaya başlıyorlar.

e) Türkiye tarihinin en derin ahlak bunalımından geçiyor. Türkler, büyük bir kültür değişimine zorlanıyor: Kendilerinin olmayan bir kültürü giyinmeye başlıyorlar.

f) Kürtler'in kendilerini yönetme dönemi hızla yaklaşıyor.

Türkiye, bugünkü yönetenlerin yönetemeyeceği bir durumdadır; bu nettir.

Türkiye'de yönetilenler henüz bu yönetime razı olmadıklarını göstermiyorlar; göstereceklerdir ve sorun buradadır.

g) Doğu Cumhuriyetleri Birliği ya da Orta Doğu Cumhuriyetleri Birliği projeleri ortadadır. Proje, teorik ve politik sahiplerini bulmuş görünüyor.

Yeni ve yenilenmiş cumhuriyetler birliği olmak zorundadır.

h) Kendisini yöneten Kürdistan'ın geri ve kirli bir çevreye, kendisini yenilemiş bir Türkiye'nin aşiret düzeni içinde bağımlı bir Kürdistan'a razı olması mümkün görünmüyor.

Buna Ön Kafkasya eklenebilir: Ermenistan ve Azerbaycan'ın, muhtemelen Gürcistan'ın, üst bir birliğe girmedikçe kardeşliği bulmaları zordur; Sovyet deneyiminin olumsuz mirasının karşısında tarihleri hep bir üst birlik arayışını gösteriyor. Bunlara Suriye ve Irak eklenmek durumundadır: Kürt çözümünün hiç bir zaman bir ayakta kalamayacağını düşünüyorum. Bir ayaklı Kürt çözümünün kalıcı bir çözüm olabileceğine ihtimal veremiyorum.

Öyleyse soruya cevap çıkıyor: Soru da cevabı da "bizim" olmak zorundadır. "Nereye Gidiyor", ya da "Quo Vadis Türkiye?" sorusunda, doğrultuyu görmek kadar bizim nereye götürmek istediğimiz önemlidir.

Tarih de talih de emekçilerin ellerindedir.

AYKIRI EYLÜL BİLDİRİSİ

Onur Erk

"Eylülizm-faşizm-kemalizm,tarihin bir kesitinde tekleşen egemen ideolojiyi anlatıyor. Kemalizm burjuvazinin asgari müştereği (...) Eylülizm, saldırıya geçen anti-komünizmin son kemalist zırhı. Antikomünizm faşizmin anatomik özelliği."

- Eylülizm, ülkeyi fuhuşun, rüşvetin, dolandırıcılığın, serbest pazarı haline getirmiştir.
-Eylülizm, ülkeyi emperyalist tekeller için, çüş'ler* için ucuz iş gücü ve süper kar cennetine çevirmiştir.
- Eylülizm, ülkeyi tüm ilerici, devrimci, yurtsever güçler için yarı açık cezaevine döndürmüştür.
- Eylülizmin kanlı ayak izleri insanlığın kara lekesidir!
- Eylülizm tarihin sanık sandalyesine er-geç oturtulacaktır!

Eylül ve Ekim, doğa periyodunda aynı mevsim dilimini süsleyen ikizlerdir.

Eylül ve Ekim, doğanın soyunma zamanı. Doğa sonsuz cömert bir tanrıça gibi... Baharın coşkusuyla fışkıran, kabuğunu çatlatan herşey, sanki daha diri, daha canlı bir kuşam için, yorgunluğundan arınmak istercesine velüd sessizliğine bu zamanda dönüyor.

Eylül, dönüşün başlangıcı.

Eylül'ün çehrelere sinen umutlu hüznü buradan geliyor; dönüşle yapraklar dökülüyor. Eylül'de gülmek bir kere daha zorlaşıyor.

Eylül bir karşı-devrime, Ekim bir büyük devrime ismini veriyor.

Devrim ve karşı-devrim, toplum periyodunda iki zıt mevsime denk düşüyor. Birinde yiten yaşam sevinci, ötekinde güzele doğuyor.

Devrim, insanlığın ilkbaharı; karşı-devrim, insanlığın sonbaharı. İnsanın kendi dilinde, kendi ekininde, kendi renginde patlayan zenginliği ile, insanlığın bağbozumu ya da zulüm, sömürü ve eşitsizliğin katmerleşip kavileşmesi... Bu iki sözcüğün özeti.

Ekim, insanlığın kurtuluş volkanından fırlattığı lavlarını yetmiş küsur yıl uzaklıkta Eylül rüzgarlarına kaptırdı.

Rüzgar soğutuyor, kurutuyor, katılaştırıyor.. Ekim'in bahçesinde hain Eylülcü rüzgarlar dolaşıyor şimdi. Eylül'de gülebilmek iki kere zorlaşıyor.

Eylül, biz Türkiyeli devrimciler, emekçiler için kolları uluslararası gericilik olan bir ahtapottur.

Eylül, ilk oniki yılını geride bıraktı. Bunalım, yoksulluk, işsizlik, açlık katlanarak sürüyor. Enflasyon canavarı iki haneli rakamlara taht kurmuş gözüküyor. İşsizlik, sekiz milyon civarında seyrediyor. İşten atılma tehlikesi bir kabus gibi binlerce işçinin toplu sözleşme masalarına çörekleniyor.

Reel ücretler dönem itibarıyla yarı yarıya azaldı. Sabit ve dar gelirlilerin milli gelir içindeki payları % 30'lardan, % 15'lere indi. Buna karşılık kar, faiz, rant gelirleri % 42'lerden % 70'lere çıktı. Ücretlilerin gelir düzeyi B. M. Gıda Örgütü'nün belirlediği açlık sınırının altına düştü. Pahalılık ateşten gömlek; can yakıyor, ev yıkıyor, cinselliği pazara çıkarıyor.

12 Eylül'ün resmi gerekçeleri "anarşi, terör, bölücülük" devam ediyor. Eylül'ün özünü kendi gerekçeleri ele veriyor. Tüm bunlar birer devlet politikası.

Eylül "anarşi, terör, bölücük" korkuluğunun gölgesinde faşizmin meşruiyet arayışıdır. Terör, özgürlük savaşçılarının üzerinde Demokles'in kılıcı olmaktan çıktı; "anti-terör" namı ile arz-ı endam eder hale geldi.

Eylül, kapitalizmin reorganizasyonunda aşağılık bir adımdır. Serbest piyasa modelinin ikamesidir.

Has Eylükülerden ANA/Par (a) tisinin siyasi edebiyatında demagojik "birlik ve beraberlik" çağrısı baş sırayı almıştı. Toplumu zapt-u rapt altında tutmanın adı olmuş "huzur ve güven" ortamına, Ortadoğu'da savaş kıyılarında dolaşarak şiddet depolamak istendi. Şimdi Kafkaslarda aynı kazan kaynatılıyor. Açıkçası savaş, Eylülizmin şiddetle ihtiyaç duyduğu koltuk değnekleri için "iyi" bir fırsattır. Hiyerarşik emperyalizm, Ortadoğu'yu tansiyon bölgesi seçmiş gözüküyor. Kapitalist sistem tek kutuplu ama kademeli bir dünya düzenine doğru yol alırken, nükleer silahların yarattığı dehşet dengesi içinde savaş kabusu ile sindirilen ilerici insanlığın bıraktığı boşluk; kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki oynak gerilimi minimuma indirerek, çıkar paylaşımını, zulme uğrayanın "dostu" pozlarında süratle gerçekleştirmelerine fırsat yarattı. Buna karşın, barışseverlik, kuzu postuna bürünmüş çakalların insanlığa şırınga etmek istedikleri ölümcül hastalığın adıdır sadece...

Kürt halkının kalkışması, yeni bir talan pastası hesaplarını yaptırıyor. "Ver, kurtul" diyenlerle, Musul-Kerkük'e Hatay gözü ile bakanlar aynı senaryo içinde yer alıyorlar. Kabaran iştahının salyalarını Türkiye, "hami" edebiyatıyla gizlemeye çalışıyor. Emperyalizm, Ortadoğu çemberinde statükoyu bozmadan paylaşımı kalıcılaştırmayı "Çekiç Güç"ün garantörlüğünde arıyor.

Savaş, hileli yasaları ile sürüyor. Savaş, "seçmeli caydırıcılık" ve reformist tuzaklarla güç devşirme peşinde. Savaş saflaştırıyor; tereddüte yer bırakmıyor. Tuzaklarla da savaşmak tüm bölge halkları için kaçınılmazlaşıyor. Savaşın, hiyerarşik emperyalizmin Ortadoğu ayağı eylülizmin ömrüne tahvil edilmesine geçit vermemek gerekiyor.

* ÇÜŞ, Yalçın Küçük'e ait niteleme olup, Çok Ülkeli Şirketler'i kısaltan bir sözcüktür.

12 Eylül, 12 Mart'ın yarım bıraktıklarını tamamlama operasyonudur. İç savaşta karşı-devrimcilerin galibiyetidir; göreli tüm özgürlükler, demokratik mevziler gaspedilmiştir. Kapitalizmin gelişmesi ile zaman içinde ekonomik gücü büyüyen tekelci burjuvazinin iktidardaki payını artırma, daha doğrusu nispi ekonomik gücü ile ters orantılı olarak iktidar ortaklarının siyasal blokunu dayatma olayıdır. Objektif sonuçları itibarıyla 12 Mart ve 27 Mayıs'ta hamle yapan tekelci burjuvazinin iktidarını pekiştirdiği son askeri darbedir 12 Eylül. Sürekli kurumlaşmış baskı rejimine geçişi tamamlamıştır. Başka bir deyişle, "çalışanları ağlatan, patronları güldüren", devrimcileri "beslemektense asmanın" daha "insani" olduğu bir döneme, geniş anlamda sermayenin altın çağına geçilmiştir. O çok böbürlenilen "çağ atlama" teranesinin altında düzenin vahşi ve barbar sureti yatar.

Ne ki, asırlık kazanımları öyle bir çırpıda yok etmek kolay olmayacaktır. Nitekim Eylül'ün ilk şoku atlatılmak üzeredir. Devrimci diriliş galebe çalmanın hazırlığı içindedir.

Eylülist rejim çöküşünün yöntemini kamu belleğinde canlandırmıştır. Kamu belleğinde gün be gün genişleyen ve derinleşen eylülist şiddet ve terörün paradoksal izdüşümüdür. Eylülizm ateşle oynamanın cezasını mutlaka çekecektir.

Çivi tutmayan çürük tahta misali, Türkiye kapitalizminin krizden kurtulması sağlanamamaktadır. Zaten IMF reçeteleri ile sağlanması da hayaldir. Tanrısı emperyalizmin, Arap çöllerinde dolaşan ökçelerine de kapansa, Adriyatik'ten Çin'e uzanan Türklük dünyasının ruhunu da çağırsa, emperyalist dünyanın koçbaşları ile kurulan telefon trafiğini "kalkınmışlık ve itibar" göstergesi de saysa, Türkiye kapitalizmi ve egemen sınıfları için kurtuluş yok! O tayfa tıpkı yağmur duasına çıkan zavallılar gibi, ölümüne susamış, savaştan medet uman budalaları andırıyor. DYP-SHP koalisyonu ile makyaj tazeniyor, ama sonuç değişmiyor.

İlerici, devrimci, sosyalist, yurtsever güçlerin, emekçi Türk ve Kürt halkının mücadeleci iradesi büyük korkuları; dünde, bugünde. Eylülizm korkuya çare olamamıştır, kindarlaştırmıştır. Kinlerinin "muhkem" kaleleri; partiler, meclis, mahkemeler, basın vb. giderek inanırlığını ve güvenirliğini yitirmektedir. Bu kurumlar kendilerine özgü "özerk ve özel" konumlarını terketmişler, devletin doğrudan, üniformasız birer kolu haline gelmişlerdir. Toplumun üstünde ve dışında dizilmektedirler. Dizildikçe de toplumsal ilerlemenin karşısına geçmekte, düşmanı kesilmekte,kaba kuvvete, mutlak zora, fizik şiddete boyun eğen hatta üreten organlar haline dönüşmektedirler. Oysaki bunların klasik rolü, zoru kamufle eden birer kalkan olmaktı. Temsili demokrasinin iflası her türden kamuflajı da ıskartaya çıkardı. Bunu, en açık, emekçi halkın yurtsever evlatlarının portrelerini birer cani gibi çizen basında görmek mümkündür. Basın, sahibinin sesi değil, sahibi'dir artık.

Tam bir tekelci polis devleti hukuku icra edilmektedir. "Anında infaz" sistemi yerleştirilmektedir. Polisin, terimden de anlaşıldığı gibi, kamu güvenliğinin sağlanması için hukuken atanıp onaylanmış resmi bir organizasyon olmadığı muhakkaktır. Bu, polisin resmi sorumluluğuna bırakılmış çekirdek bir fonksiyondur. Oysa polis, devletin büyük kesiminin az çok kesin bağlarla süreli veya arasıra, doğrudan veya dolaylı katıldığı, fiilen çok daha geniş bir örgüttür. Terör, bu örgütün çok boyutlu ve yoğunlaşmış salgısıdır. Düzen otoritesini böyle ayakta tutacağını sanmaktadır.

12 Eylül'ün aramızdan aldığı ve varlıklarını artık döndüremeyeceğimiz nice ilerici, yurtsever, sosyalist, devrimci militanımızın acısı ile yaşıyoruz. Yiğitlikler kadar dönekleri de unutmayacağız! 12 Eylül'ü devlet kapısına kapaklanmanın, kaçkınlığın, bireysel kurtuluşun, teslimiyetin miladı yapanlara; yüreklerini ve belleklerini tekelci ahtapotlara kaptıranlara ancak acıyoruz.

Yoğun devlet terörünün silindiri altından sağ doğrulan direngen insanımız sevinç kaynağımız. İşkence, katliam, yoksunluk ve zindanlardan başı dik ve onuru ile çıkan soyumuz eylülistlerin keyiflerini kursaklarında bırakacak kadar güçlü ve kararlı!..

Daha şimdiden Türkiye işçi ve sosyalist hareketinin, yoksul Kürt halkının devrimci başkaldırısı eylülist kurumları, kişileri tasfiyeye uğratmaktadır. Sürecin gidişatını lehlerine çevirebilmek için, eylülist özel ve tüzel kişiler el ele vererek özlerinde sakladıkları zoru; kitle iletişim araçlarının da marifeti ile kamu vicdanını da yanıltacak biçimde, "uzlaşma" kadife eldiveninin içinde konuştururken, öte yandan savaş ve sürgün kararnameleri (nazi nizamı) tüm burjuva temsilcilerinin mutabakatı ile yürürlüğe konmuştur.Bu da yetmemiş, fiili bir iç savaş mevzilenişini ilan eden "anti-terör" düzenlemesi yapılmıştır. Bilinmeli ki Doğu'da tutunamayan Teritoryal Birliklere "Çekiç Güç" aşısı da fayda vermeyecektir.

Eylülist rejim çöküşünün yöntemini kamu belleğinde canlandırmıştır. Kamu belleğinde gün be gün genişleyen ve derinleşen eylülist şiddet ve terörün paradoksal izdüşümüdür. Eylülizm ateşle oynamanın cezasını mutlaka çekecektir.

Savaşın yasası, imhadır. Eylülist dönemle hesaplaşmak boynumuzun borcu. İmhalarla gülüşümüz patlamanın eşiğindedir.

Rüzgar ekenlere fırtına biçtirmek bir varoluş andımızdır.

İktidar yürüyüşümüzde devrimci değerlerimiz üzerindeki parselizasyonu rafa kaldırdık. Geçmişin mülkiyetçisi kafalarla defteri kapattık. Değerlerimizin kefen ticaretini yedi kat yerin dibine gömdük. Şimdi onlar hak ettikleri yere yükselen, özenle nakşedilmiş birer parlak yıldızıdırlar bayrağımızın.

Birleşen ellerimizle, zengin yıldızlı kurtuluş bayrağımızı fabrikalarda, tarlalarda ve de siyasi iktidar burçlarında dalgalandırmak, sosyalizm kelebeğinin dünyanın ezilen, sömürülen tüm halklarının kuşatılmış semalarında uçacağı günlere ulaşmak hayal değildir; görevimizdir!

-Görev; politikayı şiddetlendirmek, şiddeti plebyenleştirmek, plebyeni bilinçlendirmektir.

- Görev; Marksizm denizinde, Leninizm gemisi ile Sosyalist Türkiye'ye erişmektir.

- Görev; gezegenimizi her soydan ve boydan eylülistlerden temizlemek, tüm eylülizm çeşitlemelerini tarihten silmektir.

'PARTİZAN'CA KÜFÜRLER

S. Dönmez

Partizan dergisinin Eylül sayısında "Yalçınca Küçülmek" başlıklı imzasız bir yazı yayınlandı. Y. Küçük'ün Yeni Ülke'de çıkan Yeni Cumhuriyet yazısını eleştiren beş sayfalık bu yazı karalama ve sövgülerle dolu. Köylülüğü, temel alan bir anlayış ve onun dilini kullanması, bizi hiç şaşırtmadı. Böylesine düzeysiz bir yazıyla polemik yapmak oldukça sıkıcı.

Y. Küçük'ün söz konusu yazısı Partizan'ı oldukça rahatsız etmiş görünüyor. Aslında kaygılarını anlamak çok zor değil. Ayaklarını bastıkları zeminin kayması hırçınlıklarını arttırıyor. 60'lı yılların sonlarında moda olan, bugünse kendilerinden başka kimsenin savunmadığı katıksız maoculuğu('ML-MZD bilimi'ni) Türk ve Kürt halklarına kurtuluş reçetesi olarak sunan Partizan, tabanı olarak gördüğü Kürdistan köylülüğünün gerçek muhataplarınca ulusal harekete çekilmesi karşısında şaşkınlık içinde, burjuva milliyetçiliği suçlamasına sarılıyor. Hatta hızını alamayarak Devrimci Halk Partisi'ne doğrudan ve tek başına "burjuva" tanımını yakıştırıyor. Partizan, ortada kendisini tasfiye etmeyi amaçlayan bir plandan söz ediyor. Politika boşluk tanımaz. Yeni parti kendi alanını kendi müdahelesiyle yaratacaktır. Bu noktada korkunun ecele faydası yoktur. Zayıflamış, tükenmiş, örgütlerini ve grup çıkarlarını devrimin çıkarlarının önüne koyanların toplumsal tabanı gittikçe daralmaktadır ve bu onlarda sekter eğilimleri güçlendirmektedir.

Zayıflamış, tükenmiş, örgütlerini ve grup çıkarlarını devrimin çıkarlarının önüne koyanların toplumsal tabanı gittikçe daralmaktadır ve bu onlarda sekter eğilimleri güçlendirmektedir.
Teori'ye katkı olacaksa bu topraklarda olacaktır. 2000'li yıllara yaklaşan Türkiye'de tekelci burjuvazi emperyalist açılımlara hazırlanırken hala yarı-feodal, yarı-sömürge Türkiye'den bahsederek, sömürge Kürdistan'ı kabul etmeyerek, en fazla köylü sosyalizmi yapılabilir.

Partizan'ın temsil ettiği gelenek, 20 yıldır bir türlü halk savaşını başlatamayan ve neredeyse hemen her kongresinde MK'ni revizyonist ilan eden sık sık bölünen, tekrar birleşen ve 20 yıldır aynı değişmez köylü mantığı ile Türkiye'ye bakan ("yarı-feodal, yarı-sömürge") devrimci demokrasinin en geri kesimini oluşturuyor. Köylülüğe dayalı toprak devrimi anlayışı, toplumsal gerçeklik tarafından sürekli çürütülmesine karşın onlar için saplantıdır.

Burada açıkça ifade ediyoruz. Yalçın Küçük, PKK gökten zembille inmemiştir diye belirtiyor: "1960 yıllarından başlayarak bu topraklarda, TİP vardı, THKP vardı, THKO vardı, Kaypakkaya vardı. Beyinleriyle, canlarıyla, bu toprakları suladılar, zenginleştirdiler; PKK ve Apo'da bunlardan parçalar yaşıyor. Göremiyorsunuz.

Kaypakkaya bizim için sorun değildir. Jakoben devrimci pratiği ile, öteki THKP ve THKO önderleri ile birlikte Türkiye'deki devrimci hareketin tarihinde yerini almıştır. Ancak teorisyen değildir, yaptığı Mao'nun reçetelerini Türkiye için aynen kopye etmek ve özetlemek olmuştur. Halk savaşı teorisi vs. ile birlikte maoculuğu da Türkiye'ye getiren ondan önce Halil Berktay ve Doğu Perinçek olmuştur (bu arada bu ikincisi 1992'yi "köylü yılı olacak" diye ilan etmişti. Biz hala bekliyoruz, kimbilir belki de Ege köylüleri devrim yapmaya hazır da bizim haberimiz yok!).

Yine "kadir bilmezlik"ten söz edenler, ulusal sorunda ilk doğru tavrı, sonraki pratiği ile sürdürmemiş de olsa, 1930'larda Hikmet Kıvılcımlı'nın aldığını hatırlamak durumundadır. Ayrıca parlemanterist, reformist, vb. dense de, TİP'in 12 Mart'ta Kürtçülükten kapatıldığını bilmeleri gerekir. 2. TİP ise önemli bir parti olmadı ve Y. Küçük'te zaten bu partiden 1978'de, anti-sovyetizm suçlamasıyla atıldı.

Teori'ye katkı olacaksa bu topraklarda olacaktır. 2000'li yıllara yaklaşan Türkiye'de tekelci burjuvazi emperyalist açılımlara hazırlanırken hala yarı-feodal, yarı-sömürge Türkiye'den bahsederek, sömürge Kürdistan'ı kabul etmeyerek, en fazla köylü sosyalizmi yapılabilir.

Köylü sosyalizminin en belirgin özelliği aydın düşmanlığıdır. Sorun buradadır. Partizan ve benzerleri için Y. Küçük bilim adamı olarak kalsa, ya da kendine sosyalist değil de, devrimci demokrat

dese ve politikayla uğraşmasa sorun kalmayacak. Ne yazık ki, Y. Küçük onların idealindeki gibi "sessiz ve sakin biçimde insanlık yararına bir şeyler" yapan bir bilim adamı değil.

Köylü sosyalizminin başka bir özelliği soyutlama yeteneğinden yoksunluktur. Dolayısıyla bölmekten söz edilince akla hemen egemen sınıfların böl-yönet politikaları akla gelir. Türk yönetenlerinin halkı toplama ve yönetme merakı, Türk halkında da benzer bir iç güdü yaratmıştır. Ezen ulus sosyalistlerine düşen görev ayrılma hakkını vurgulamaktır. "Halkların kader birliğinin dayattığı elbirliği ve ortak devrimi için örgütlenme" sözünü edenler ilk önce Kürt halkının öncü gücünü tanımalı ve "burjuva milliyetçi" vb. karalamalarından vaz geçmelidir. Tarihte ilk kez Kürt halkı marksist-leninist bir önderliğin altında mücadele etmektedir. Bu gerçeği hiç bir komplekse kapılmadan teslim etmek gerekir. Ancak Partizan bir türlü gerçekleri görmeye yanaşmıyor. Üstelik az bulunur türden bir megolomani sergiliyor: "Türkiye devrimci süreci bir dizi devrimci örgütle var olmaktadır ve bunların başında da 'kaypakkaya soyundan' gelme komünistler vardır; ve bunlar tutarlı doğru dünya görüşü ve politikalarıyla halkta hak edilmiş bir sempatiye sahiptirler ve hergün emin adımlarla daha büyük bir hızla güçleniyorlar ve büyük ihtimalle yakın gelecekte halkımızın bütün devrimci eylemini derleyip toparlama ve fiilen yönetme gücüne erişecektir!.." Eh herhalde bize bekleyip görmek düşüyor. Ama gelin görün ki, Y. Küçük "bu pırıl pırıl gücün gelişip serpilmesini ve halkın yüreğine coşkun bir devrim heyecanı yaydığını" göremiyor! Pes doğrusu!

Aslında yazının bütününü ciddiye almak mümkün değil. Bir kaç fikir kırıntısı, 2. Cumhuriyet üzerine konuyla ilgisi olmayan birtakım laflar, bilim üzerine Türkçe olmayan, garip "cümle"ler(*) ve bol küfür; işte yazı bunlardan oluşuyor.

Y. Küçük, "bu partinin [PKK olmalı] komünist parti aleyhinde kendisine sunacağı ayrıcalıklar için, bilim adamı ahlakıyla bağdaşmayan bir durum sergiliyor; kendisine sunulan liderlik payesine ağzı sulanarak balıklama dalıyor ve emekçi kitleleri komünistlerin ve diğer devrimci örgütlerin aleyhinde eğitmeye ve kışkırtmaya çalışıyor"muş! Partizan bu tür karalamalardan vaz geçip, Y. Küçük'e sunulacak bu "ayrıcalıklar"ın ne olduğunu açıkça söylemelidir. İllegal bir partinin liderliğinin Y. Küçük'e verildiğini ima etmenin ihbarcılık olup olmayacağını ve bunu nerden çıkardığını devrimci kamuoyuna açıklamalıdır. "Y. Küçük vb. gibi tabansız, itibarsız, güvenilmez, marjinal unsurlarla kurulacak bir 'Devrimci Halk Partisi'nde PKK'nin vesayetinde onun desteğine dayanmadan yaşama şansı bulamaz." "...o yüzden alel acele ya PKK'nin 'alana el atmasını ya da onun güdümünde bir DHP'nin derhal kurulmasını istiyor." Bunları kimin için yazıyorsunuz. Bırakın bu işleri 'başkaları' yapsın.

---

* Örneğin şu cümleyi nasıl yorumlamalı: " İyi bir bilim adamı, olumsuz olguların insanlık yararına yadsınması ve insanlık için bu bilgiden yararlanarak olumlu önermeler üreten kimsedir"(!) "Olumsuz olgular" ne demek? Bir bilim adamı "olguları" nasıl yadsır? Partizan yazarı yadsımak fiilinin sözlük anlamını biliyormu?

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ VE TÜRKİYE

Matematikçi

Yükselen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi (KUKM) karşısında Türklerin tepkileri, ait oldukları sınıflara ve bilinç düzeylerine göre değişiklik göstermektedir. Dayanışma içinde olanları vardır. Fakat, bunların yanında "Apo Ermenidir" gibi lümpen, "Kürt ırçılığıyla bir yere gidilemez" gibi İnönüist (*), "... Türkiye İşçi Sınıfı ve Sendikacılık hareketi ile silahlı ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği birbirinin müttefiki değil, birbirinin alternatifidir, rakibidir." gibi demokrat / sendikalist ve "KUMK Önderliği milliyetçidir" gibi "solcu" tepkiler de vardır.

İnönüizm'in ideolojik başarısı buradadır.

Sas, Zetkin ve Lenin'in sözlerini uyarlayacak olusak: "İnönüizm'in siyasi zaferi, İnönüist silahların zaferi için gerek şarttır", "İnönüizm'i sadece askeri mücadele ile yenemeyiz, siyasi ve ideolojik düzeyde de tepelemeliyiz."

İnönüizm bitmiştir, ama "toplumsal yaşamın bütün alanlarına sızmıştır."

Lümpeninden, İnönüist'inden, demokratından, "sol"cusuna kadar tepkilerin ortak paydası, artık "Atatürk milliyetçiliği" yani Kürtlerin "Dağ Türkü" olduğu görüşü aşıldıktan sonra, Kürt'ün varlığını "subjektif" olarak kabulle beraber İnönüizm'in kafalardaki sızıntılarından dolayı, Kürt'ün varlığını "objektif" olarak reddetmektir, Türk şovenizmidir. (**)

Bu tez, "Sol" eleştirisinde açılacaktır.

....

Ortak payda Türk şovenizmidir

....

Lümpenlerle başlayalım.

1. Ermeniler düşmandır.
2. Apo düşmandır.
3. O halde Apo Ermenidir.

İlk iki önermeden, ki İnönizm kitlelere pompalamaktadır, üçüncüsünü çıkarsamak, Aristo Mantık'ı içinde bile mümkün değildir. Kaldı ki, Türkler de KUMK içinde yeralmış (Örneğin: Kemal Pir) ve Ermeniler de Türk hareketleri içinde yeralmış ve hatta lider olmuşlardır. Onurları onurumuzdur.

Ve, Apo Kürt oğlu Kürttür.

....

Ortak payda Türk Şovenizmidir.

.....

"Kürt ırçılığıyla biryere gidilemez" zırvasını savuran, "objektif" olarak Kürt'ün yokluğunu göstermek için nerede ise Türk'lüğünden vazgeçecek olan İlhan Selçuk'tur. Turancı İlhan, İnönüist'lerin en gelişmiş tipolojisini ortaya koyuyor.

İnönüistler; Filistin Kurtuluş Örgütü'nün mücadalesini, nedense, "Arap ırkçılığı" olarak nitelememiş, ve Filistinlilerin İsrail'li yahudilerle birlik ve beraberlik içinde "Demokratik, Bağımsız İsrail" için mücadele etmesini önermemiş, savunmamışlardır. Araplar için doğru bulunan temel hedefler ve temel mücadele biçimleri, "Dağ Türkleri" için doğru bulunmamıştır.

Irkçı olan kimdir?

"Anti-emperyalist Milli Mücadele"den dem vuran İnönüistler, KUKM'a "Emperyalist oyun" yaftasını uygun görmüşlerdir.

"Milli Mücadele" anti-emperyalist değil "Emval-ı metruke" dolayısı ile sadece, anti-Grek ve anti-Ermeni'dir ve Türkiye emperyalistlerle işbirliği yapmıştır. Fransa ile 1921'de anlaşan Ankara, 1921 Haziran'ında İngiltere'den "Türk - Yunan Savaşında tarafsız kalacağı" sözünü almış ve bu ilan edilmiştir. Ayrıntılı bir incelemeyi bu yazıda yapmayacağı ama bu konuda İsmail Beşikçi ve Yalçın Küçük'ün eserleri zaten ortadadır. (Bu arada, "Emval-i metruke"den İttihat ve Terakki Cemiyeti Genel Merkez binası hala Cumhuriyet Gazetesi "uhde"sinde olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim.)

KUKM'un bir "Emperyalist oyunu" olduğu görüşüne bir soru ile cevap vereceğim; Topraklarında ABD üsleri barındıran, ABD'den aldığı askeri yardımları, silahları PKK'ya karşı kullanan TC'i mi anti-emperyalisttir, yoksa, (Lenin'in İtalya için kullandığı deyimi; "imperialism in rags", "hırpani emperyalizm" diye çevirecek olursam) "Hırpani" emperyalist TC'ine karşı verilen Ulusal Kurtuluş Mücadelesi mi anti-emperyalisttir?

....

Ortak payda Türk şovenizmidir.

...

Mülkiyeliler Birliği Dergisi'inin Ağustos 1992 sayısında, sarı sendika danışmanı Koç ailesinden, Yıldırım "Türkiye İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi ile silahlı ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği birbirinin müttefiki değil, birbirinin alternatifidir, rakibidir."

buyurur. Ve 1. Paylaşım savaşı'nda atası Sosyal Demokratların peşinden giderek, işçi sınıfını "Savaş"ta burjuvazinin peşine takmada, eski "Acilci" Koç, aculluk ediyor. Burjuvazinin çanak yalayıcılığını yapıyor.

Koç, işçi hareketini, ücretlerin iyileştirilmesi ve demokrasi hedefleri ile sınırlamaya çalışarak, burjuvazi uşaklığı yapmaktadır ve yapmaya devam edecektir. Sözümüz Koç'a değil, Türkiye İşçi Sınıfınadır. Türkiye burjuvazisine darbe vuran her hareket ve bu arada KUKM, Türkiye işçi sınıfının doğal ve objektif müttefikidir. Türkiye işçi sınıfı, bu objektif ittifakı, subjektif bir ittifaka dönüştürmeli ve Bölge Devrimi'ne doğru yürüyüşe geçmelidir.

Bu arada Koç'un hakkını vermek lazım: Boynuz, yani Koç, kulağı, yani II. Enternasyonal partilerini geçmiştir. Kürtlerin varlığını "yok" eden Koç yazısında "Kürt kökenli","Kürt kökenli" deyip duruyor. Ama "Kürt" yok.

...

Türk "Sol"cuları somut durumun somut tahlilini yaparken, örneğin İran ya da Grek işçi sınıfının konum ve çıkarlarını (pek fazla) gözönüne almazlar, doğal olarak, ve kimsenin aklına da, bundan dolayı Türk "Sol"cularını miliyetçilikle suçlamak gelmez, doğal olarak. Ama onu, PKK'yi "Türkiye işçi sınıfının, çıkarlarına aykırı hareket etmekle ve bölmekle, milliyetçilikle suçlayan Türk 'sol'udur. Türk "sol"u burada Yıldırım Koç'la buluşmaktadır.

Ve, Türk "Sol"culan, tarihsel olarak Kürdistan dışındaki Ulusal Kurtuluş mücadelelerini desteklemiştir. TKP'nin, İnönüist sızma altında, Şeyh Said Hareketi'ni değerlendirmesi akla gelen bir örnek.

Kürtlerin varlığı subjektif olarak kabul edilirken, Kürtler'in son otuz yılda TC'indeki sol mücadeleye katkıları unutulmuş ve otuz yıl sonra bu mücadele içindeki kazanımlarını da teslim ederek, kendi göbeklerini kendilerinin kesme girişimi milliyetçilik olarak sunulmuş ve "sol" mücadeleye ihanet sayılmıştır.

Bu, Türk "Solcularının" Kürt varlığını objektif olarak reddetmeleri demektir. Süleyman Demirel de Kürt realitesini tanımış, bu realitenin "evrensel" uzantılarını tanımamıştır.

Türk "Sol"cuları, aynı zamanda KUKM ile dayanışma içindeki Türklere de saldırmıştır. Tabii "Milliyet" gazetesinden farklı bir söylem kullanarak: "İsmail Beşikçi marksist değildir" gibi, üstelik aptalcasına. İsmail Beşikçi'nin marksist olup olmadığını burada tartışacak değilim, ama doğruları söyleme yeteneği, namus ve cesareti sadece marksistlerde mi, daha doğrusu sizin marksist olduğunu kabul ettiklerinizin tekelinde midir? Sayın Türk "solcu"ları?

Türk "sol"culan şunları anlamalıdır:

1.Kürtler Türk değildir.

2. Emperyalistlerin çizdiği sınırlar Kürtler için kabul edilebilinir sınırlar değildir;

Türk "sol"culan da reddetmelidir. Örnek olsun:

a) KUKM Kuzey Kürdistan ile sınırlı değildir.

b) Kürtler, Türkiye'de yapılacak devrimin Türkler tarafından yapılmasını beklerler.

...

Ortak payda Türk şovenizmidir.

...

İnönüistler "vatanın ve milletin bölünmez birlik ve bütünlüğü"nü, (***) Yıldırım Koç ise "işçi sınıfı hereketini ve Türk "sol"culan da "işçi sınıfı mücadelesi'ni böldüğünü söyleyerek, milliyetçilik ve hatta şovenizmle "suçlayarak", KUKM'a karşı çıkma da birleşiyorlar.

Rivayet muhtelif ise de maksat bir.

Ve matematikçi olarak ekliyorum: bunlar Bölme'yi bilmiyorlar. Ortak payda Türk şovenizmidir, Kürt varlığını reddetmektir, İnönüizmdir. Zetkin'in belirttiği üzere "siyasi ve ideolojik düzeyde de tepelemeliyiz".

DİPNOTLAR:

(*) Kemalizm adı verilen düşünce topluluğunu ve "Kemalist İnkilaplar"ı Mustafa Kemal Bey'den çok İsmet Bey'e bağlama eğiliminde olduğum için "İnönüizm"bundan sonra "Atatürkçülük" vb. yerine kullanılacaktır.

(**) Y. Küçük "Özgür Halk" dergisinde yayınlanan, DGM'deki son savunmasında "... Bu sistem, egemen Türk düzeni, Abdullah Öcalan'ı hala bir Türk olarak görüyor." derken bu noktaya dikkat çekmek istemektedir sanıyorum.

(***) 1. "Cumhuriyet"çi İnönüistler'in değişik jargonu var: "... birlik ve bütünlüğü" yerine, "kardeş kavgası olmasın" derler veya "dış mihraklar" yerine "emperyalistler" derler. "Kardeş kavgası" eşit olmak isteyen kardeşe uygulanan baskılardan doğmuştur. "Kardeş kavgası olmasın" demek, bu bağlamda "kavga"da taraf olmak ve kavga etmektir.

(...)
Tarih de suç işler gülüm belki inanmazsın
Tanığı antik kent varoşlarıdır
Bir mısır tanesi ısınsa ses verir patlar
Menapoza girmiş soylu cumhuriyet
Siyasi ölüler mezarlığıdır
Dokunsam yıkılır

Remzi Demir

AVRUPA VE TÜRKİYE SİYASİ ÖLÜLER MEZARLIĞI-I

Kenan Karakaş

Kitap nasıl tanıtılır? Bildiğim, tekelci medyanın yaptığı türden olamayacağı. Bir arkadaşım Ellen Meiksins Wood'un "Sınıftan Kaçış" adlı kitabının Avrupa'da elkitabı olacağını söylediğinde bir hayli meraklandım. Siyasal coğrafya olarak üzerinde yaşadığımız kızgın topraklar Avrupa'dan çok uzak, Güneş'e daha yakın diyebilirim. Avrupa'dan uzaklaşmak bugün için gerekli, yollarımızı ayırmak gerekiyor. Sosyalist birikimimizin avrupalı yoldaşlardan ne kadar farklı olduğunu düşündüğüm günlerde bir başka arkadaşla görüşüyoruz; o da kitabın çok okunduğundan söz etti. Kitabı tanıtıcı bir yazı yazmaktı amacım. Yazıyı yazmaya başladıktan sonra, amacım, tanıtmaktan çok, katılmadığım yönlerini eleştirmek ve TC'nde paralel anlayışları sorgulamaya doğru evrildi. Bugün, bu kitap çok okunamaz.

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında devrimci sosyalistler Eurokomünizm, Yeni Sol gibi siyasal akımlarla aralarına daima bir "mesafe" koymuşlardır. Devrimci sosyalist saflarda yer alan ana kütle bu siyasal akımlarla tanışmayı kendi saflarında değil, acentaları eliyle tanışmıştır. Refleks olarak ve inanç düzeyinde bir karşı koyuş sözkonusu olmuştur (Sorun olmayınca çare de aranmıyor). Bütün bu akımların "teorik" argümanları nelerdir? Çoğunlukla bilinmemektedir. Konunun "yabancı" oluşu okuma konusunda bir isteksizlik doğurması, yakın vadede kaçınılmaz olsa gerek.

İsteksizliğin bir başka kaynağı daha var. Teknik bir konudur; yazar karşı görüşleri çoğunlukla alıntı yaparak değil de, özetleyerek veriyor (Bu, bana "Anti-Dühring"i anımsattı). Ve burada da durmayarak, mantıksal olarak, bu görüşlerin varabileceği uç söylemi de kapsıyor. Bizler sol içi tartışmada çoğunlukla alıntı yaparak tartışıyoruz. Yaptığımız alıntıyı ya onaylıyor, ya onu eleştiriyoruz (Başka bir seçenek de mümkün değil!). Bir başka tartışma biçimimiz "kendi belleğimize güvenerek" hemen hemen alıntı yapmaksızın kendi görüşlerimizi formüle ediyoruz. "Sınıftan Kaçış" bu yönden de cazip gelmeyebilir.

Son olarak ve bence önemlisi, devrimci sosyalist tipin olumsuz bir yönünden kaynaklanıyor. Bu, başka çevrelerdeki kadar olmasa da Toplumsal Kurtuluş'un okuyucuları için de geçerlidir. Toplumsal Kurtuluş genç kuşağın rüzgarıdır ve teorik üretimde iddialıdır. Toplumsal Kurtuluş'un yoldaş okuyucuları tüketici olmamalıdır. Üretken olmak zorundadırlar. Toplumsal Kurtuluş, yeni insanın yaratıcısı olarak yoldaş okuyucularına "hata yapma özgürlüğü"nü açıkça ilan etmiştir. O'nun, yanlışı, kendi içinde düzeltebilecek gücü vardır.

Sağduyulu insandan, delice şeyler düşünen cüretli insana doğru, çubuğu tersine bükmenin zamanıdır. Başka ellerde şekil almış, her yönde esneyebilenlerle birlikte olmak bizim harcımız olamaz. Hem komiser, hem de uzman olmak zorundayız. Hiç bir merakı, heyecanı olmayan, yalnızca korkuları olan bir toplum yaratmak istiyor burjuvazi. Kütlesel merak, hep birlikte öğrenmektir. Ve hep birlikte öğrenmenin eşiğinde bulunuyoruz. Daha hızlı yürümek zorundayız.

Bilim ve siyasi iktidar, sahiplerini uzun süre beklemez.

AYRILAN YOLLAR MI FARKLILAŞAN DİLLER Mİ?

Her ikisi de. Eurokomünizm,Yapısalcılık ve Yeni Sol'la yollarımız ayrılmış. Aralarında, bizimle açı bulunan bir kulvarda hızla yol alıyoruz. El sallasak birbirimizi göremeyecek kadar uzaktayız. Ya Avrupa'da devrimci sosyalistlerle aramızdaki farklılıklar ne?

Sınıf ve sınıflar mücadelesi nedir? Marksizmle, yeni solu birbirinden ayırmak için sorulması gereken önemli sorulardan yalnızca birisidir. Wood bunun farkındadır.

"Kapitalist toplumda işçi sınıfının Marksizm açısından taşıdığı özel önem, kendi sınıfsal çıkarlarının gereği olarak ve kendi koşulları sayesinde, sınıf olgusunu ortadan kaldırabilecek biricik sınıf olmasıdır"(1) diye yazar. Ancak daha aşağıda bir yerde şunları da dillendirir. "Marksizm perspektifleri, gitgide daha çok iktidar mücadelesinin güdümüne girmiştir. Başlangıçta Marksizm, siyasal iktidarın elde edilmesini, sınıfları ortadan kaldırma mücadelesinin bir yönü ya da bir aracı olarak kavradığı halde, sınıf mücadelesi, gitgide, siyasal iktidara ulaşmanın bir aracı gibi görünmeye başlanmıştır- hatta bazen, birincil ya da temel bir araç bile sayılmamıştır" (2)

İşte bu noktada Ekim Devrimi ister istemez aklımıza geliyor. Avrupa işçi sınıfı hareketinde Leninist geleneğin anlamlı bir izdüşümü olmadığını görebiliyoruz. "20. yüzyılda -Rusya'da ve Çin'de- gerçekleşen büyük devrim hareketlerinin, tarihsel koşullar nedeniyle, iktidar mücadelesini ön plana çıkarmak, hatta bir bakıma, özellikle de Çin örneğinde, başlıca mücadele etkenleri olarak 'halkı' ya da 'kitleleri' işçi sınıfının önüne koymak zorunda kaldıkları söylenebilir." (3) Yazarın Çin için yazdıklarına itiraz edilebilecek bir yan göremiyorum, ancak konu Ekim devrimi ve Lenin olunca kayıtsız kalmayı düşünemiyorum. Wood, Marksizmin "aslına rücu etme" anlayışı ile eşitsiz gelişme yasasını görmemezlikten geliyor. (Kitabın tamamı boyunca eşitsiz gelişme yasasından söz etmez, ancak Althusser'in "aşırı belirlenme" kavramının kullanışlı olabileceğinden söz eder. (Sanki Lenin yaşamadı.) Hemen sonraki satırları aktarmadan geçemiyorum. "Sözü edilen olgularda, böylesi gelişmeleri belirleyen etmen, iktidarı ele geçirmenin sırt çevrilemeyecek bir fırsattan yararlanmanın, üstelik de bunu büyük ve gelişmiş bir işçi sınıfı olmadan yapmanın bir gereklilik halini almasıdır" (4) Görüleceği gibi yazar Ekim devrimi ve eşitsiz gelişme yasasını anlamamak için bir hayli direniyor. Ekim devrimi tarihsel materyalizmin (ve dolayısıyla da Marksizmin) yasallığında bir olgudur. Salt "Fırsattan yararlanma" gibi bir argümanla açıklanamaz. Sömüren bir sınıf olarak TC egemen burjuvazisinin bizleri "fırsatçılar" olarak deşifre etmelerini geçerken belirtiyorum. Tarihsel ve toplumsal olarak iktidarı ele geçirmenin yasallığı yoksa "fırsattan yararlanarak" iktidarı ele geçirmek olanaksız olsa gerek. 1848, Avrupa'da proletaryanın dünya devrimi provasından sonradır ki, proletarya iktidarının olabilirliğinin tarihsel olarak Rusya için de geçerliliği olan bir yasallığı vardır. Eşitsiz gelişme yasası olmadan kapitalizmi anlatmak, eksik anlatımdır. Belirtmekte yarar görüyorum.

Yazarımız da "Marksizmin perspektifleri" ile "iktidar mücadelesi" arasındaki ilişki konusunda açık bir görüşe sahip değildir. "Çağdaş kapitalizmde devletin rolünün genişlemesi nedeniyle devletin gitgide sınıf mücadelesinin hedefi haline gelebileceğini ileri sürmekte mantıklı olacaktır" (5) Yukarıdaki alıntıyı açık bir görüşe doğru atılmış bir adım olarak görüyorum. Bunu yazarımızdan beklemek hakkımızdır.

Ne olacak işçi sınıfı? Sürekli vurguluyoruz, işçi sınıfı devrimcileştirilir. Türkiye'de solun devrimcileşmesi ile işçi sınıfının devrimcileştirilmesi içiçe geçiktir. Bu süreç hakkında ne kadar tekrar yapılsa yeridir. Wood devrimci sosyalist çizginin temsilcisi olarak işçi sınıfı hakkında boş hayaller beslemiyor. "İşçi sınıfının potansiyel olarak devrimci sınıf olduğu önermesi, metafizik bir soyutlama değil, bu maddeci ilkelerin bir uzantısıdır"(6) Bu maddeci ilke nedir? "... Üretim ilişkilerini toplumsal yaşamın merkezine koyan ve bu ilişkilerin sömürüye dayalı karakterini, toplumsal ve siyasal tahakkümün kökeni sayan..." (7) anlayıştır.

Şimdi önemli bir konuya geliyoruz. Aktarıyorum. "Hiç kuşkusuz, işçi sınıfının yapısında, ciddi olarak dikkate alınması gereken önemli değişiklikler olmuştur..." (8) Katılıyorum, ancak bu değişiklikleri soyutlamada önemli farklılıklar ortaya çıkıyor. Bu farkın yalnızca argüman düzeyinde kalacağını da düşünemiyorum. "... Sınıfı sömürü ilişkileri açısından değil de, daha çok, teknik çalışma süreci açısından tanımlama eğilimi, son derece kısıtlayıcı bir işçi sınıfı anlayışının açıklanmasına yardımcı olabilir..." (9)Bu kısıtlayıcı eğilim ister istemez "... işçi sınıfını ve onun mücadelelerini toplumsal dönüşümün ve sosyalizmin inşasının tam merkezine" (10) yerleştirmekten vazgeçer. Her yiğidin gönlünde bir arslan yatmıyor. Yeni solun perspektifi "... kapitalizmi yıkma gereğini atlama istediğine dayanmaktadır..." (11) Kapitalizmi yıkma iradesine hiç bir zaman sahip de olamamışlardır. (Yukarıdaki satırlarda 'ister istemez' diye yazdım. Bu söylem raslantı mıdır? Bunu daha sonra tartışacağım, ancak belirtmeden de geçemiyorum)

Devrimci-demokrat siyasal akımlarımızın bile işçi sınıfı vurgusu yaptığı Türkiye'de, işimiz kolay olmasa bile, zor da değil. Avrupa'da işçi sınıfının toplumsal dönüşümün merkezine koymak için teorik bir savaş veriliyor. Avrupalı yoldaşların sosyalist devrimi yapmalarının kolay olmadığını daha iyi anlayabiliyoruz.

Teorik gelişmenin sigortası nedir? Marksizmin yanıtı sınıf mücadelesidir. Eğer sınıf mücadelesini uygun bir siyasal dile çeviremezse aydın birey, teorik üretimin çeperini sürekli olarak zorlamak zorunda kalacaktır. Bu bilimsel olma sınırında sürekli gezinmek demektir. Sınıf

mücadelesinin siyasi alanda kendini açığa vuruşunun zenginliği, teorik üretimin geri beslemeli devresidir. "Marksist teori ve kitlesel pratik arasındaki siyasal birliğin koparılması..." (12) teorik skolastizme kapıyı aralıyor.

Aralanan kapıdan kimler geçmedi ki. Eurokomünizm ve Yenisol. Eurokomunizm devrimci saflar için cazip gelmedi (General Evren'in payı olduğu unutulmamalı). Belki Avrupa'da da önemi kalmadığından. Yetmişli yıllarda da pazarlansaydı alıcısı olmayacaktı. TC.'nde devrim durumu alıcı bulmasını engelleyen bir durum olarak ortaya çıkmıştı. 12 Eylül "kara delik"iyle bazıları başka evrene geçtiler. Farklı bir zaman ve mekanda alıcıları olacaktı, olduda. TKP, TİP ve bir ölçüde TSİP'li yorgun ve yılgınlarla, devrimci-demokrat çizginin ana kütlesi DEV-YOL bitpazarının nuru oldular. Ancak Eurokomünizm'e kapılanarak değil, "sivil toplum" etiketiyle olacaktı. İşçi sınıfımız bitpazarını çok seviyor. Onun için bunları siyasi ölüler mezarlığına gömmek devrimci sosyalizmin vazgeçilmez hedeflerinden biridir. Eurokomünizm ve Yeni Sol zıtların birliğini oluşturuyor. "Halk ittifakları doktrini nasıl kavranırsa kavransın ve nasıl açıklanırsa açıklansın, sonuç aynıdır: Bu doktrin, işçi sınıfının, devrimci değişiklik etkeni olarak sahip olduğu ayrıcalıklı rolü elinden alıyor..."(13) Böylece her türlü sınıf dışı önerme için yol açılır. Bu yalnızca sosyalist politikanın araçlarını değil, aynı zamanda sosyalizmin amaçlarını da reddetmektedir. Sosyalizm "öldü", Marksizm "bunalımda"; işte bizim ilkel "sivil toplum"cularımızın yazdıkları güfte. Hayri Kozakçıoğlu sizleri ne kadar övse azdır.

Yazarın bir başka doğru olan yaklaşımı ise Eurokomünizm ile Halk Cephesi'nin dolayısıyla da 3. Enternasyonal'in teorik yaklaşımlarıyla olan paralelliği vurgulamasıdır. Ellen Meiksins Wood, "ideoloji ve politikalar tarihsel boşluğa doğmazlar." diye yazarken haklıdır. "Eurokomünist çözümün, Halk Cephesi deneyimlerinden derinlemesine etkilendiğinide eklemek gerekir."(14) Buna şu da eklenmelidir: Lenin'in katkıları ve Stalin'in "sınıfa karşı sınıf" perspektifi dışarıda tutulacak olursa, 3. Enternasyonal geleneğinin olumsuz teorik mirasını tarihsel olarak aşmanın koşulları da belli bir bedel ödenerek olanaklı duruma geldi. Bu bedel reel sosyalizmin çözülmesi oldu.

YOLU KİM AÇTI?

Yeni 'Hakiki' Sosyalizm'in vardığı kavşak çok ilginç. Bu kavşaktaki kesişmelerin ortaya çıkardığı açıklıklar var. "Politika ve ideolojinin özerkliği" ve "son durumda belirlenme" kavramlaştırmalarının Althusser ve Balibar'daki kullanımı ile Poulantzas'ın elinde hangi noktaya vardığı gösterilir. "Özgün formülde, sömürü ilişkileri, 'ekonomi dışı' biçimlere bürünebilmekle birlikte, her zaman odak noktasında bulunur. Poulantzas'ın formülasyonunda ise sömürü ilişkileri belirleyici olmaktan çıkar" (15) İllaki Gorz gibi "Elveda Proletarya" diye kitap yazmaya gerek yok. Poulantzas değişik bir biçimde, bütün iyi niyetine (!) rağmen, elveda marksizm, elveda proletarya diyebilmektedir.

Felsefi düşüncelerinde Mao'nun "Teori ve Pratik"ine önemli ölçüde yakın düşen Althusser ve onun izleyicisi Poulantzas'ın günümüz kapitalist üretim ilişkileri ve bu ilişkilerce tarihsel olarak koşullandırılan üst yapı hakkındaki kuramlaştırmaları bir hayli tartışmalıdır. "Sınıftan Kaçış" bu tartışmayı yansıtmaktadır. Teorik iletkenliği bir hayli yüksek olan Wood bu soyutlamaları tartışır. Önce Poulantzas'tan bir alıntı: "... Tekelci kapitalizmin ayırıcı özelliği, kapitalist üretim tarzı içerisinde ağırlığın ekonomik yönden siyasal yöne, yani devlete kaymasıdır; rekabetçi aşamanın belirgin özelliği ise ekonomik yönün, belirleyici olmasının yanı sıra başat rolü de oynamasıdır." (16) Wood, 'devletin müdahale alanının genişlemesi'ni kabul etmekle birlikte Poulantzas'ın önermesini eleştirir. "Poulantzas'ın savı şu Althusserci ilkeye dayanıyor: Ekonomik yön her zaman 'son durumda belirleyici' olmakla birlikte, toplumsal yapının başka 'durumlar'ı da 'belirleyici' ya da 'başat' bir yer kaplayabiliyor. Aslında, ekonomik yön, sadece hangi durumun belirleyici ya da başat olacağını belirleyerek 'belirleyici olur' " (17) Poulantsaz'ın bu önermelerinde teorik formülasyonların bir yüzü geçmişe dönüktür. Bu Avrupalılar yüzlerini geçmişe neden bu kadar çok dönüyorlar. Ekonomik alan ile siyasal alan arasındaki eski ilişki artık yoktur. Alanlar arasındaki ayrım yeniden tanımlanmak zorundadır. Bunun için ipucu Toplumsal Kurtuluş'un formüle ettiği "devletin büyümesi yasası" olduğu ne kadar tekrarlansa yararlıdır. Tekelli devlet artık-değer üretme sürecine dolaylı olduğu kadar dolaysız da katılmaktadır. "Devletin gitgide sınıf mücadelesinin hedefi haline gelebileceğini" (18) ileri süren Wood'un o topraklarda, bu soyutlamayı yapabilmesi Avrupa'nın geleceği açısından sevindiricidir. Bundan başka ekonomik alandaki mücadelenin aktörleri olan sendikaların işlevi yeniden tartışılmak zorundadır. Bir başkası ise "burjuva demokratik formlar" ile sosyalizm arasındaki ilişki yeni bakış açısıyla ortaya konulmalıdır.

3. Enternasyonal'in ideolojik çizgisini ağırlıklı olarak belirleyen FKP'nin "anti-tekel ittifak"ı Marx, Engels ve Lenin'i yorumlayabilen devrimci sosyalistler için ne ka-

dar da yavan. Poulantzas'ın bu konudaki eleştirisi şöyle özetlenir: "Poulantzas'a göre, FKP doktrini bazı temel yanlışlar içeriyor. Bu doktrin, devlet ile tekelci sermaye arasındaki ilişkiyi basit bir kaynaşma gibi ele alıyor ve böylece, devletin, tek başına tekelci sermayenin 'hegemonyacı' fraksiyonundan değil, bir kaç sınıftan ya da bir kaç sınıf fraksiyonundan oluşan bir 'iktidar bloku' olduğu gerçeğini gözardı ediyor; tüm burjuvaziyi gerçek anlamda 'halk' güçlerinden ayıran sınıfsal duvarları kavramaksızın, burjuva unsurlar da dahil olmak üzere, tekelci olmayan çıkarları, eşit ölçüde 'halk kitleleri'ne ait şeyler olarak görüyor..." (19)

Poulantzas'ın ortaya attığı "iktidar bloku" bende çağrışımlara yol açtı. Toplumsal Kurtuluş tarafından formüle edilen "açık devrimci parti" formülasyonunu uzun direnişten sonra kabul eden İktidar dergisinin "devlete karşı mücadele" gibi "ham halat"lıkla eleştirdiği tezi hatırladım. Oysa Wood'dan öğrendiğimize göre "burjuva siyasal partilerle birlikte devletin, iktidar bloğunu örgütlemede ve birleştirmede oynadığı rol..." (20) çok önemlidir. Daha da açıkçası "devletçe örgütlenmiş iktidar bloku"(21) "birkaç sınıftan ya da bir kaç sınıf fraksiyonundan" (22) oluşturur Poulantzas. Bir de bu önermeye Gelenek'te dillendirilen "burjuva siyasi partilerin ideolojik üretimde birincil konumda olmadığı'nı eklerseniz, şu soruyu sormak zorunlu oluyor. "İktidar bloğunda yer alan özel mülkiyet sahibi küçük burjuvazi"yi hangi burjuva kurum örgütlemiştir? Eğer "devletçe örgütlenmişse", "devlete karşı mücadele" gibi "ham halat" tezleri ne yapacağız. Burjuvazinin siyasi iktidarı yerine "iktidar bloku". İşte yol açıcı teori!

Küçük burjuva ideolojik ve politik tercihini kapitalist üretim ilişkilerinin devamından ve burjuvazinin siyasi iktidarından yana yapabilir. Doğaldır, sosyalizm proletaryının düzenidir. Tarihsel olarak devrimci bir başkaldırısı olmayan Türk kırsal küçük burjuvazisinin, proletaryanın siyasi iktidarına aktif olarak karşı çıkıp çıkmayacağı "iktidar bloku" gibi metafizik buluşlarla açıklanamaz. Bu ancak üretim ilişkilerini odak olarak alan bir anlayışla yapılabilir. Yoksa,"tarlalarına ipoteği siz mi koydunuz?" sorusundan kurtulunamaz.

'HAYALİ KÜÇÜK ALİ' 'YENİ KÜÇÜK BURJUVAZİ'

Toplumsal sınıfların belirlenmesinin ölçütlerini Marks'tan bu yana bilimsel olarak biliyoruz. Ücretli emek, tıpkı karşıtı sermaye gibi toplumsal ilişki biçimlerinden biridir. Ücretli emek ve sermaye ilişkisi marksist teoride önemli bir yer tutar. Aynı zamanda, sömürü ilişkileri olan, kapitalist üretim ilişkileri sınıfın belirlenmesinde temel bir tezdir. Unutanlar mı var? Evet. Eurokomünizm ve onu eleştiren Poulantzas'a oradan da Yeni Sol'a kadar uzanan bir zincir. Avrupa'da olur da bizde olmaz mı? Hiç kaçırmayız.

"Poulantzas'ın sınıf kuramındaki en önemli öğe, 'küçük burjuvazi' konusundaki irdelemesidir." (23) "Bu 'küçük burjuvaziler'i çağdaş kapitalizmin sınıfsal yapısında doğru yere oturtmak, Eurokomünist stratejistlerin ve kuramcıların başlıca uğraşılarından biri olmuştur." (24) Ancak öyle bir kuram oluşturuyorlar ki, Erzincan depreminde, müteahhitlerin yaptığı ve yıkılan apartmankonduları hatırlatıyor. Marks'ın ve Lenin'in oluşturduğu depreme dayanması olanaksız.

Beyaz yakalıları, yani "yeni ücretli gruplar"ı irdeleyen genel yaklaşımları gözönüne alalım. "Birinci yaklaşım, bu grupları ve proletarya ya da burjuvazinin veya her ikisinin içinde eriten yaklaşımdır." (25) Hiç yabancı gelmedi değil mi? Konuk Yayınları'nın yayınladığı, teorik kaygıdan yoksun, düzeysiz, Sovyet marksizminin "Bilimsel teknolojik devrim" jargonu ve "orta katmanlar" masalını hatırlamışsınızdır. Bu tezin üzerinde mola verip düşünmeye bile değmeyeceğini yazıyor ve devam ediyorum. " İkinci genel eğilim, Poulantzas'ın orta sınıf kuramı dediği eğilimdir..." (26) "Devletin ideolojik aygıtları", "sivil toplum" ve Sovyet modasından sonra Poulantzas'ı doksanlı yılların modası yapmak isteyenler var. Acentacı Murat Belge kulakların çınlasın. "Sosyalizm program taslağı" adlı kollektif bir üründe "mühendisler, teknik elemanlar, öğretmenler vb." gibi "küçük burjuvaziden" söz eden bu çalışmayı gerçekten bir "taslak" olarak kalması gerekiyor. Teorik iddia çok büyük. Ancak Poulantzas'ın açtığı hata çukuruna düşülüyor. Şunu da kabul ediyorum: Toplumsal Kurtuluş'un yoldaş okurları kadar bu program taslağını yazanların da hata yapma özgürlüğü var. Bu hatanın marksist yönteme aykırı düştüğünü yazmak da bizim özgürlüğümüz. Tekrardan zarar eden görülmedi. Ücretli emek ilişkisi, bölüşüm ilişkisi değildir. Ayrıca, üretken emek-üretken olmayan emek ayrımına ilişkin, Marks'ın Kapital'de yazdıklarına rağmen bunlar yazılıyorsa ne demeli? Düşünüyorum da Akış Yayıncılık "Sınıftan Kaçış"ı sizin için mi çevirdi? Söz şimdi Wood'un: "Tıpkı mavi yakalı işçi sınıfı gibi bu grupların da üretim araçlarından bütünüyle yoksun olduklan; onların da sömürüldükleri (Poulantzas bunu kabul ediyor) niteliği kapitalist üretim ilişkileriyle belirlenen -yani mülksüzleştirilmiş işçilerin emek güçlerini satmak zorunda bırakan ücret ilişkisi ile belirlenen - emek fazlası yarattıkları; hatta çalışmanın örgütlenmesi

sürecinde işçi sınıfı için geçerli olan kapitalist birikim zorlamalarının çalışmanın rasyonelleştirilmesinin, bölünmesinin, disiplinin vb. - onlar için de aynen geçerli olduğu gerçeği"ne katılmamak olanaksız. (27)

Bir zamanlar Mimarlar ve Mühendisler Odaları aktif siyasetin içindeydi. Şimdi her ne kadar kapitalizme övgü diziyorsa da TÜSİAD'a siyaset yapma hakkını tanıyıp kendisine siyaseti yasaklamış olsa da her sosyalist grupta az da olsa mimarların ve mühendislerin sosyalist siyaset pratiğine aktif olarak katıldığı herkesçe bilinen bir gerçek. "... Maddi üretim sürecine katılan" (28) ücretli mühendislerin ve teknikerlerin üretken emekçi olmadıklarını kim söyleyebilir? TİSK: Türkiyle İşverenler Sendikası Konfederasyonu. Buradan yola çıkılarak mı Tüm Enerji Sen, Eğit Sen gibi sendikaların ne olduğuna karar verilecek? İşin kötü yanı devlet işletmelerinde çalışan mühendis ve teknik elemanların eğer cesaret edebilirlerse, sendika kurduklarını düşünüyorum da, o zaman "taslak" ne olacak? Bir de grev yaparlarsa, bakkallar ve bayilerin Kola boykotuna koyduğunuz doğru tavrı onlara da mı koyacaksınız? Bu taslağın yanlışlığı yöntemdedir. Yöntemin olmadığı yerde bilim de yoktur (Her ne kadar yöntem bilimin kendisine özdeş olmasa bile). Siyasal ve ideolojik etmenlerin, diğer bir deyişle üstyapının belirleyici olarak kabul edilmesi hatalar zincirini kaçınılmaz yapıyor.

Sosyalizm proletaryanın düzenidir. Nejdet Kanbir'den sonra bir kez de ben soruyorum. Proletarya hangi ücretli emekçi kesimleri kapsar? "İşçi aristokrasisi"nin işçi sınıfının kapsamı içinde olduğu kesin bir gerçek. Ancak Lenin "Gotha ve Erfurt Eleştirisi"nin notlar bölümünde "burjuva demokrasisi, burjuivazi ve işçi aristokrasisi içindir" diye yazar. Bu soyutlama yalnızca Sovyet düzeni kuruluşu sırasında yararlı olmamıştır. Öncesi var: Oportünizm ile işçi sınıfı içinde eğitim, emek sürecinde farklı işlevlere sahiplik ve yüksek ücret alan bu kesimler arasındaki ilişkiye ilk olarak Hollandalı Marksist Pannakoek işaret etmişti. Büyük politikacı Lenin yüksek ücret alan bu kesimi işçi aristokrasisi olarak tanımlamıştır. İşçi sınıfına bakış sosyalist stratejinin araçlarını da etkiler. Lenin'in proletarya partisinde işçi aristokrasisine yer yoktur. Öğreticidir.

Tekrar işçi sınıfı bileşimine ve Wood'a dönüyorum. Ona göre: "...Poulantzas kuramına ciddi bir şekilde rakip olabilecek birtek kuram vardır. Bu, beyaz yakalı işçilerin gitgide proleterleştiklerini öne sürerek, yeni ücretli grupları işçi sınıfına katan kuramdır." (29) "Son çözümlemede, bu gruplar, sömürülüyor olmaları nedeniyle burjuvaziden ayrıldıktan sonra onları işçi sınıfından ayıran belirleyici ortak etmen, ideolojik etmendir, özellikle de kafa ve kol emeği arasındaki ayrımdır. Wood'un bu önermesine bütün yönleriyle katılmak olanaksızdır. Kısa zaman diliminde ortaya çıkan ve çelişkilerin zenginliğinde soyutlama gibi bir avantaja sahip olarak Toplumsal Kurtuluş'ta dillendirilen "aydın aristokrasisi" kavramı sınıfa bakışı doğru olarak ortaya koyduğunu ifade ediyorum.

Beyaz yakalı işçiler olan , aydın aristokrasisine mensup bu kesim ile diğer beyaz yakalı işçilerin ücretler oranı klasik işçi aristokrasisini gölgede bırakacak boyuttadır. Beyaz yakalıların "proleterleştikleri kuramı muğlaktır. Ve aydın aristokrasisinin sosyalizmden hiç bir çıkarı yoktur, olamaz da. Toplumsal ve tarihsel olarak işçi aristokrasisi eski önemi kaybetmiştir. Sendikaların etkisizleşmesinin nedenlerinden biri de işçi sınıfının içinde yer alan beyaz yakalıların ideolojik olarak burjuvaziden etkilenmeleridir. Aydın aristokrasisi kavramıyla düşünülmezse, proletaryanın sosyalizm için mücadelesinde uygun araçlar yaratılamaz. İşçi sınıfı homojen değildir ve olamaz da. Eşitsiz gelişme yasasının varlığı yok sayılsa da böyledir.

Alıntılar

1-Sınıftan Kaçış E. M. Wood, Toronto, 1985, Akış Yayıncılık, 1991, s. 19

2-Age. s. 19

3-Age. s. 19-20

4-Age. s. 20

5-Age. s. 39

6-Age. s. 22

7-Age. s. 21

8-Age. s. 24

9-Age. s. 24

10-Age. s. 21

11-Age. s. 25

12-Age. s. 26

13-Age. s. 28

14-Age. s. 28

15-Age. s. 39

16-Age. s. 38

17-Age. s. 38

18-Age. s. 39

19-Age. s. 41

20-Age. s. 42-43

21-Age. s. 42

22-Age. s. 41

23-Age. s. 43

24-Age. s. 43

25-Age. s. 44

26-Age. s. 44

27-Age. s. 46-47

28-Age. s. 47

29-Age. s. 44

DİKİLİ'DE 1.CUMHURİYETE SON GÖREV

N . Kurtuluş

Son Türk Devletinin soyağacındaki panikçiler, batmakta olan 1.Cumhuriyet ve cumhuriyet teknesini terketmeye hazırlanırken son "tepe" festivallerini Ege'nin kirletemedikleri, katledemedikleri güzel bir köşesinde Dikili'de gerçekleştirmeye çalıştılar. 1.Cumhuriyetin mezar taşlarının bekçi Murtaza'ları olmaya aday düzenin sürüleri, USA güdümlü rakı masalarındaki hazırlıklarıyla, paneller, konferans, konser ve diğer etkinlikleriyle, artık "ne yersen ye" denilen hastayı biraz daha yaşatmayı deneyecekler..

Başlangıçta Sezen Aksu ile yola çıkmayı deneyen, daha sonra sekiz günlük festival programı karşısında eli ayağı dolaşan, para vereceğim diye kandırdığı üç müzisyen gence orkestra kurdurup adını da "Grup Paratoner Rock" koyan, son anda davul takımı almaya giden bu gençleri harçlıklarıyla taksit ödemeye mecbur bırakan, "Küba Dostları"nı, Bilgesu Erenus'u festival programına aldığını açıklayan ve ne hikmetse (!) **son anda vazgeçirtilen** ve karşı tarafa bunu bildirme ahlakında bulunmayan bir zamanların "keskin solcusu" (!) belediye başkanı Bay Özgüven Osman, Olaf Palme parkında, YÖK'çü Doğramacı'dan sonra kendi anıtını da diktirmelidir birilerine, ananız!..

Kültür ve Sanat Festivali adı altında 7. yılını dolduran SHP-Tövbekape kökenli ve oportunist tavanlı yeni turancı İlhan Selçuk'lu ve Cumhuriyet tohumlu bu sahtekarlık, başına adını koydukları "Demokrasi Yolunda" değil "1.Cumhuriyet Sonunda"ki son şenlikleri olarak kalmalıdır, kalacaktır..

Çiftlik sahipliğinde kararlıyken bir gece ansızın Tek Şef olan İnönü'nün oğlu ikinci İnönü, sokak infazlarının, Kürt soykırımının yaşandığı ülkemizde ikinci sınıf şefliğiyle, "Balkanlarda Barış ve İşbirliği"nden bahsediyor, Allah böyle işbirlikçinin boyuna ve gagasına kuvvet versin!..

Türkiye solunun en büyük döneği, itirafçısı, tövbekarı ve de Türkiye Solunun yüz karası, ihbarcı TövBeKePe aliyas TeKePe'nin genel sekreteri Bay Yağcı Nabi namı diğer Kutlu Haydar, İsmayıl çavuştan sonra yerine gelemediği için TeKePe'ye kızan, küsen, Doğu Avrupa'da sosyalizmin çöküşünden sonra, beslendiği yerlerden ayrılıp, tanımadığı bilmediği Türkiye'ye, Türkiye soluna giren ve şimdi de SBP'yi temsil eden sarı Veysi Sarısözen, bir Anonim Şirketin Y.K. başkanı ve de bir SÜRÜ sol düşmanıyla solun sorunlarını tartışacaklar, olmaz öyle şey. Sizin tartışacaklarınız Turancılıktır, yeni Türki'lerdir, yanınıza davadan dönme Türkeş'i almayı unutmamalıydınız!

Bu ülkede HEP var, bu ülkede "Yeni Ülke" var, bu ülkede "Özgür Gündem" var hey!..Tarihin çöplüğünde yerlerini almaya hazırlanan Cumhuriyet tohumlarıyla Ege'de açmayacak çiçekleri bekleme artık, Ege'de boğuldun...

"Demokrasi Yolunda 7"de ülkemizde yaşanan bir Kürt sorunu paneli, dayatılan "Antiterör Yasası"yla Fikir Özgürlüklerine verilen ağır hapis ve para cezalarına, dergilerin gazetelerin toplatılma, kapatılma, yasaklanmalarına ilişkin panel, devlet terörüyle fırtına gibi ortalığı kasıp kavuran "Sokak İnfazları"na ilişkin panel ve paneller yapmaktan korkan demokratların(!) Cumhuriyetin hangi yokuşunda-inişinde olduklarını artık bizler tartışmayacağız, bununla vakit kaybetmeyeceğiz, işimiz yeni Cumhuriyeti yaratmak olacaktır...

Rus, Romen, Yugoslav, Leh, Macar kadınlarına parsellettirilen ve etlerini döviz karşılığı pazarlatarak ahlaksızlığın batağında boğazına kadar gömülen 1.Cumhuriyetin geleceği belinden aşağı düşen Cumhuriyet çocukları! Dikili'de kendi kendilerine çalıp söylediler, ahkam kestiler. Bu onların son eğlencesi olmalı, bu güzelim beldede onlara bir defa daha meydan boş bırakılmamalıdır.

En yakın gelecekte bizlerin yapacağı şenlik bütün ülkemi kaplayacaktır; büyük Taksim Tepesi, boşaltılan Diyarbakır, Mamak, Bayrampaşa ve diğer insanlık onurunun yokedilemeyen, 1.Cumhuriyetin karanlık zindanları, Fatsa, Sultan Ahmet Meydanı, Güven Park, Dikili'ler ve hepimizin ortaklaşa karar vereceği meydanlar, spor alanlarında, sol'un sorunları tartışılmayacak, insan hakları tartışılmayacak, barış tartışılmayacak. Buralarda bu tip paneller tertip edilmeyecek.

İsterlerse, bu günden arta kalan 1.Cumhuriyetin soyağaçları da gelip izleyebilirler, katılabilirler, onların bileceği iş, isterlerse istedikleri yerlere çekip gidebilirler, mesela; bugünün Moskovasına baba Yeltsin'in yanına, Washington'a, St. Petersburg'a, muhtar Havel, elektirikçi Walesa'nın yanına, Bush'un veya yeni Bush'ların göstereceği yerlere!..Korkumuz olmayacak. O'nlardan, çünkü "Gelecek Bizimdir", bu günden böyle biline...

PEKDEMİR'LE 'YOL'CULUK

Reha Orhan

İKİ TİPOLOJİ

Her aydın bir tipolojidir ve toplumda bir yığına karşılık geliyor. Dev-Yol içinde de Dev-Yol tabanının değişik kesimlerine denk düşen aydınlar bulunuyor. Taner Akçam bunlardan birisidir ve Avrupa'da sivil toplumculuğu benimsedikten sonra Türkiye'de yansımasını buluyor. Melih Pekdemir bir başka tipolojidir ve şu günlerde yazdığı "Anne Bak Kral Çıplak" adlı kitapta pek çok eski Dev-Yolcu kendini buluyor.

Taner Akçam Dev-Yol'un bir tarafını anlatıyor, Melih Pekdemir bir başka tarafını. Dev-Yol'un bir kesimi Pekdemir'in kişiliğinde somutlaşıyor. Kitap eski Dev-Yol'cuların elinde dolaşıyor, tavsiye ediliyor. Pekdemir biraz da gecikmiş olarak ekabirlerin de, kendi kitleleri gibi, yıllarını "dertleşme" ve "iç dökme"yle geçirdiklerini belirtiyor. Pekdemir, haftalık Yeni Ülke gazetesinde yapılan röportajda, yaklaşık on yılda tamamlanan kitabıyla ilgili olarak "biz belli bir grup arkadaşla hücrelerde altı yıl faşistlerle kaldık ve konuşacak hiç kimsemiz yoktu. İşte bu konuşmalar, iç konuşmalar. İnsan konuşmayınca patlar. Faşistlerle dertleşecek halimiz yok. Oturup yazıyorsun. Bu yazdıklarının bir kısmını mektuplarla yakınlarına yazıyorsun. Onların kazandırdığı bir uslüp. Çok öfkelendiğim zaman, hatırlıyorum, yazardım, yazardım, yazardım... Yırtardım. Yani bir konuda bir şöyler söyleme ihtiyacı."* diyor. Yani bunlar Pekdemir'in iç konuşmaları, bir bakıma kendi iç hesaplaşmaları. Ancak bugün, pek çok insan bu hesaplaşma sürecinde kendini buluyor. Peki "bu bir tesadüf mü?" Elbette değil. Çünkü bu hesaplaşmayı yaşayanların Pekdemir'in kişiliğinde kendini yakalayanlar. Böyle bakılınca, Pekdemir'in dediğinin tersine tavanla taban arasındaki kopukluğun o kadar fazla olmadığı ortaya çıkıyor. Dev-Yol lider kadrosunda ve onların kişiliğinde somutlanıyor ve tabandaki insanlar eğer bugün kendilerini Pekdemir'le özdeşleştirebiliyorlarsa, Pekdemir'in söylediğinin aksine tabanla tavan arasında büyük ayrılıkların olmadığı sonucu çıkıyor.

KOLLEKTİF TERAPİ

Pekdemir yazılarına sorularla başlıyor ve kimine yine sorularla yanıt veriyor.

"Sosyalizmin teorisinde mi yanlışlık var?...Peki ama, sen ve ben, neden hala sosyalistiz?" (sf.18)

"Bu karışıklık pek çok insanın mücadeleden uzak durmasına neden olmuyor mu? Mücadele eden pek çok devrimci açıkça dile getirmese de, bu kaygıları taşıdığı için isteksiz ve bezgin bir halet-i ruhiye ile davranmıyor mu?" (sf.18)

Sormaya devam ediyor Pekdemir?

"Neden sosyalistsin?"

"Sosyalizm bir ideoloji mi?"

"Bu dünyada neler oluyor, ne biçim bir dünya bu?" (sf. 18)

"Bütün yoldaşlar dertli ve bütün sosyalistlerin dertleşmeye ihtiyacı yok mu?" (sf. 27)

"Kollektif bir terapinin umarına neden sığınmayalım?" (sff. 27)

Pekdemir kitabının ilerleyen bölümlerinde sorularını sürdürüyor. Ve biz baştan kitabın bir yönünün"kollektif" terapi kitabı olduğunu öğrenmiş oluyoruz. 12 yıldır dünyayı ve Türkiye'yi anlayamayan şaşkınlıkla izleyen, ne yapacağını bilmeyen, başsız kalmış., öksüz kalmış insanlara psikoterapi uygulamaya çalışıyor Pekdemir. İyi de yapıyor. Her şey bir ihtiyaca yanıt veriyor.

Eski Dev-Yol artık kitledir, şekilsizdir. Pekdemir'in bu anlamda yaptığı iş iyidir. 12 yıldır ne yapacağını bilmeden ortada kalan bu insanlara yardımcı olunmalıdır. Ancak bu değerlendirmeye herkesi katmamak gerekiyor, ama Pekdemir herkesi katmak gerektiğini düşünüyor.

"Gerçekten de özellikle yaşadığımız günlerde dünyanın bütün sosyalistleri şizofrenik bir yaşantı sürdürüyorlar. Bir yanda gündelik politik hayattta her düzeyde bir yenilginin yaşanması ve diğer yanda gündelik hayat dışında yenilmez saydıkları bir ütopya:.." (sf. 58-59)

Elbette tüm sosyalistleri şizofren yaptıktan sonra bunlara terapi uygulamak kaçınılmaz oluyor. 12 Eylül sonrasında devrimci tutuklular arasında yapılan araştırma da da devrimcilere bir takım psikozlar yapıştırılmamış mıydı? Şizofreni de sorun bilinç yarılmasıdır. Kişi nesnel gerçeklikten koparak, kendi öznel dünyasına gömülür. Pekdemir'e göre dünyanın tüm sosyalistleri nesnel gerçeklikten kopmuşlar ve bir düş dünyasında yaşıyorlar. Üstelik iç dünyaları da kararmış şizofrenler.

Pekdemir bu hastalıklı tabloya tüm sosyalistleri katsa da giderek belli bir kesimi muhatap aldığı da şekillemeye başlıyor. Bundan başka, dünyadaki diğer sosyalistler de böylesi bir ithamdan kurtuluyor.

"Evet devrimcilik aynı zamanda bir volantarizmdir." (sf. 60)

İyi ama Pekdemir ve içinde yer aldığı çevre 10 yıldır bu volantarizmi neden göstermiyorlar? Neden 10

*Yeni Ülke 13-19 Eylül, Yıl 2, Sayı 48

yıldır bir sarkaç gibi, sivil toplumculuk ve yeşilcilik arasında salınıyorlar.

Yaşanmışın özgün kuralları adlı bölümde dertleşerek geçmişe bir yolculuk yapılıyor.

"70'lerin yenilgisini üç önemli nedene bağlıyordum." diyor Pekdemir ve elbette buradaki "sen" DY anlamına geliyor. Sürdürüyor: "Mücadelenin en kızgın anında devrimci harekette ortaya çıkan ideo-lojik-politik bölünme bu bölünmenin örgütlenmeye taşınmasıyla devrimci mücadelenin yalnızca askeri örgütlenme aracılığıyla sürdürülmesine mecbur kalınması mücadelenin tek ayak üzerinde kalması ve nihayet 70'lerdeki hareketin devrimci örgütlenme ile kitleler ile arasındaki organik bağlantıyı (volan kayışını) yeterli ölçüde yaratamamış olması..." (sf. 116)

Başarısızlığı kitleler ile bağlantıyı yeterince kuramamaya bağlayan Pekdemir ileride en çok kitleselleşen hareket olduklarıyla övünmeye başlıyor.

"Dogmatik olmamayı başardın, konjonktürü kavrayabildin, isyana önem verdin, isyanını silahşörlükle sınırlamamayı başardın, isyanın meşruiyetinin anlaşılır olmasına önem verdin, bu nedenlerle kısa sürede kitleselleşebildin..." (sf. 116)

Hemen hemen her şey tamam gibi görünüyor, geriye neredeyse iktidarı almak kalıyor ama aksilikler peşlerini bırakmıyor."Ama iç savaş koşullarının gerektirdiği uzmanlaşmış bir örgütlenmede merkezileşme yönünde 'ihmalkarlık' ya da 'erteleyicilik' (abç) sözkonusu olsa da, olmasa da, bu tercih, politik örgütlenmenin daha çok yönlü olmasına yol açmış ve hareketin sıradan bir 'silahlı mücadelede örgütü' düzlemine inmesini önlemişti." (sf. 119)

İhmalkarlık ya da erteleyiciliğin bir tercih olduğunu öğreniyoruz. Bunların ikisi de korkaklıktır, partileşme yerine ihmalkarlığı ya da erteleyiciliği tercih ediyorlar. Şu anlama geliyor: Parti örgütlenmesini ihmal ettik ama böylece hiç değilse 'sıradan bir silahlı mücadele örgütü' olmaktan kurtulduk. Gönderme bu günedir: Önce, THKP-C türevlerinin hepsini "biz" içinde eritiyor. Ardından; silahlı mücadeleyi savunanlar dıştalanıyor. Pekdemir, ayakları titreyerek eleştiriyor. Bu kadar. Bize söyleyecek söz kalmıyor. Ama hayır söyleyecek şeyler var. Her ne kadar Pekdemir sık sık ciddi olmak gerekmiyor dese de biraz ciddiyet gerekiyor.

"Bu niteliğine rağmen devrimci hareketin devrimci bir parti kimliğini edinemedi."

"Genel olarak 'hareketten' özel olarak 'öncü savaşçı' bir devrimci partiye dönüşüm gerektiği noktada 'sıçrama' (nitelik değişikliği) yapamayışın, bunu başaramayışın., seni 'kendinde örgütlenmelerinle' başbaşa bıraktı." (sf. 123)

Kendinde örgütlenmeler deyimiyle kendiliğindenciliği anlatıyor Pekdemir. Oysa konjonktürü en iyi onlar kavramıştı, en çok onlar kitleselleşmişti ama hayır ihmalkarlığı tercih edip partileşmeyi gerçekleştirmeyerek kendinde örgütlenmelerle başbaşa kalıyorlar. Başka ne eklenebilir? Türkiye'de her şeyi en iyi yapan bir hareket 'neredeyse' devrime gidiyor ama nasıl örgütleneceğini bilmiyor. En çok kitle onda ama bu kitleyle ne yapacağını bilmiyor. Çok hoş doğrusu.

Bu kadar olur. Büyümekten ve güçlenmekten yakınan bir başka siyasal hareketin dünyada başka örneği var mı bilmiyorum, ancak Pekdemir yakınıyor:

"Dengesiz ve hızla büyümüş olman paradoksal bir etkiyle, 'hareket'ten 'örgüt'e dönüşümünü, sıçramanı hangi boyutta engelledi?" (sf. 124)

Araya bir "paradoksal" lafı ekleyince her şey açıklığa kavuşmuş oluyor. Bir hareket kitlelerle bağını kuruyor, dönüşümler gerçekleştiriyor ama "hızlı" kitleselleşme "paradoksal" bir etkiyle örgütlenmeyi ya da partileşmeyi engelliyor.

"...En dar kitle içinde en geniş kadro çalışması (!) yapmak zorunda mı kaldın? Bütün bu 'zorunluluklar' nedeniyle mi ilişkilerinde böyle bir tıkanıklığı yaşayabildin?" (sy:124)

Ortaya çıkıyor , bunlar aslında 'volantaristtir', ancak yine de bunları yönlendiren zorunluluklardır. Zorunluluklarla hareket ediyorlar, istediklerini yapamıyorlar. Sürükleniyorlar, bunun adı da volantarizm oluyor. Son okuduğumuzdan beri litaratür değişmediyse eskiden bunun adı kendiliğindencilikti. Pekdemir, DY'da herkesin er ve aynı zamanda general olduğunu anlatıyor.

"Gelişim sürecinin tersine dönüşümündeki en önemli etmenin, iç savaş koşullarındaki "dengesiz büyüme"den kaynaklandığını biliyorsun. Koşullar seni (ve hareketini) yüklenemeyeceğin görevleri yerine getirmeye mecbur bırakınca bu görevleri yerine getirebilmek için vaktinden önce ve çapını aşan şekilde "büyüdün".(sf. 124)

Çocukluğunu yaşayamadığını söylüyor Pekdemir, çapını aşan bir biçimde büyüyor. Her şey iradesinin dışında gelişiyor ancak yine de volantarist kalabiliyorlar.

"Kadrolar, sayı olarak ve yetenekleri bakımından çevresini saran kitleleri örgütlemede yetersiz kaldı." (sf.124)

Politikacının ve hareketin görevi bunu gerçekleştirmek değilse neden vardır? Bunu yapamıyorsa, elindekini güce dönüştüremiyorsa, politika sahnesindeki yerini açıklayabilecek başka birşey kalır mı geriye? Neden vardınız?

"Devrimci hareketin önünde kapsayamayacağı genişlikte bir kitlesel alan ortaya çıkmıştı."(sf. 125)

Ve giderek ortaya küçük bir adam çıkıyor.

"Kitlesel mücadele, bir noktadan sonra, tıkanma (yada doyum) noktasına ulaşmıştı. İşte bu dengesiz büyüme, tıptaki adıyla "akromegali" hastalığı gibi, kafanın küçük gövdenin büyük bir örgütlemeye yol açtı. (sf. 125)**

Burada kafanın küçüklüğü iradenin konulamayaşını, ya da kendililiğindenciliği anlatıyor. Yalnızca yakınma ve sızlanma okuyoruz.

Başka ne söylenebilir? Şunlar söylenebilir, Pekdemir anlatıyor:

"Tıkanıklığını yaşarken, Eylül döneminde bir boşluk içine de düştün. Eylülcüler etrafını boşalttılar. Yalnız kaldı. yalnız kaldın, çünkü kitleselleşmeni henüz kalıcı örgütlenmelerine aktaramamıştın..."(sf. 125)

Pekdemir'in yanlış anlaşılmasına izin vermemek için aktarmayı biraz daha uzun tutalım: "Şu bir gerçek ki, Eylül günleri başladığında, devrimci hareketin yeni biçimlere bürünmesi, yeni düzenlemelere gidilmesi sağlanamamıştı. Bu, devrimci hareketin sürekliliği bakımından bir zorunluluktu, farklı koşullarda farklı biçimlere bürünebilmek...Sürekliliğin sağlanması, herşeyden önce, her koşul altında yeterliliği olan bir 'insan malzemesi' ile mümkündü.

Böyle bir örgütlenme ise, bağıra bağıra gelen Eylül döneminden önce başlatılmalıydı. Üstelik bu yenileşme, hareketindeki tıkanıklığın aşılması, Örgütsel sıçrama ve dönüşümün sağlanması ile bir ve aynı ihtiyaca denk düşüyordu. Üstelik Eylül günlerine hazırlanmanın fırsatı, bunun öncesi olan sıkı yönetim döneminde değerlendirilebilirdi. Sıkı yönetim nasıl ki açık faşizme geçiş dönemi olarak yaşandıysa, aynı dönem senin bakımından da örgütlenmende geçiş dönemi olabilirdi. Bunu başarabilseydin, açık faşizmde varlığını sürdürebilecek imkanlara sahip olabilirdin. Bu fırsatı da kullanamadın."(sf. 130)

İhmalkarlık ediyor, erteliyor, fırsatı kullanamıyor, Eylülist darbeyi önceden görüyor ama önlem alamıyor, hazırlık yapamıyor, hareketi örgüte dönüştüremiyorlar. Peki ne yapıyorlar? En doğru tespitleri yapıyorlar, konjonktür'ü en iyi onlar değerlendiriyorlar, en çok onlar kitleselleşiyor; ama ne yazık kafa küçük olduğu için bütün bunlar hiç bir şeye yaramıyor. Kafamı küçük yoksa gövdemi hızlı büyüyor? Pekdemir'in aktardıklarından kafanın küçük olduğurunu çıkarıyoruz. Örgütlenemeyen bir hareket, sorumluluklarını yerine getiremeyen sorumlular (!)

"Senin eski örgütünde çalışmış devrimciler..." Bugün böyle bir örgütün olmadığının itirafıdır. Yıllardır bir hesaplaşmayı yaşayamamış, giderek silikleşmiş, politikada hiç bir iddiası kalmamış, Pekdemir'in deyişiyle, politik kimliğin yerine "psikolojik" kimliği ikame etmiş DY'cularla mı övünülüyor? Ex-TKP ve Ex-DY zıtların birliğini oluşturuyor. Ne kadar da çok övünüyorlar. Belirtilmelidir: Her ikisi de kendi üyelerinden hiç bir zaman, hiç bir şey istememişlerdir. İstemezlerde. Bundan dolayı, kitle halinde birlikte dururlar. Yatar, uyurlar mı?

"Direnemedikleri için yenilmediler. Ama yenildikleri için direnemediler, direnme gücünü belli ölçüde yitirdiler mi?" (sf. 144) Buradan çıkan sonuç şudur: D.Y. direnememiştir. Direnemediği için mi yenildi, yoksa yenildiği için mi direnemedi mi diye sorarak bir yere varılamıyor. Ama zorlarsak varabiliriz, öyleyse zorlayalım. Soru şu: Eylül öncesi ihmalkarlık etmeyip te bir üst noktaya sıçrasaydınız, sonuç değişmez miydi? Hiç değilse direnerek yenilebilirdi ve politik kimliğin yerine psikolojik kimlik bu denli geçmezdi. Pekdemir böyle yapmıyor, tavuk-yumurta oyunu oynuyor, doğru ya ciddi olmayacağız, burada yalnızca "dertleşiyoruz." Pekdemir direnmenin ne olduğunu da bilmiyor. Yine aktarmak durumundayız: "Güveneceksen kıç üstü oturdukça ayağa kalkabilene ve pes etmeyene daha fazla güveneceksin, kimine göre kıç üstü oturman nedeniyle 'yeterince direnmemiş' sayılanlara, ama bu acılara katlananlara ve katlandıkdan sonra 'devam arkadaş' diyenlere güveneceksin... Ama hiç mızıktığın öfkelendiğin arkadaşın yok. Vardır elbet... Bağırıp, çağırdığın, 'bu kadarı da olmaz yahu' diye öfkelendiğin arkadaşların az mı? (sf.146-147) Pekdemir yalnızca 'bukadarı da olmaz yahu' diyenlere kızıyor. Bunun dışındakileri af ediyor. Af etmek durumundadır çünkü, kendileri de direnme (Pekdekir'e göre bu da çok rölatif bir kavramdır) konusunda pek başarılı olamamışlarıdr. Yine ihmalkarlık konusuna geliyoruz: "Çünkü, 12 Eylül gelmeden çok önce onun gelişini, gelişmelerin yönünü sonraları diğer sol çevreleri de hayrete düşürecek isabetle tespit edebilmiştin. Gelişmelerin nasıl olacağını 'bilmene' karşın, neler yapılacağını somut olarak ortaya koyamadın. Önceden, bu öngörülen gelişmelere denk düşen adımları yeterince atamadın. Hazırlıkları ihmal ettin"(sf.153) Hep ihmal ediyorlar. Bu savaş durumundaki bir generalin 'benim emeklilik vaktim geldi, hadi eyvallah ben gidiyorum' deme hakkı varmıdır?

Pekdemir hiç mi iyi bir şey yapmıyor? Yapıyor tabii "Yenilgi, yenileni illa ya muhafazakar, ya münkir mi yapar? Her ikisi de kış ideolojisi. "oysa şimdi ilkbahar ve ilkbahar da yaratıcılık var... Hem bahar da yaz hazırlığı yapılır. Bahar temizliği! Bütün yenilgi psikozlarının, muhafazakarlıkların tozu atılmalı..."(sf.228)

80'le birlikte gelen yenilgiye karşı, sosyalizme inanç tazeleme operasyonu değil, bir çeşit kollektif terapi, bunu yapıyor Pekdemir ve kuşkusuz eski yol arkadaşlarının ve kendilerinin buna ihtiyaçları vardır. Ama Pekdemir solu birleştirmeye de niyetli görünüyor.

"Kim mi bu 'mualif' güçler?" "İşte hem farklı muhalefet alanlarında yer alan güçler, yani işçiler, memurlar, öğrenciler, kadınlar ve diğerleri, hem de farklı siyasi görüşlere sahip çevreler...

Ancak böyle bir anlayışla, muhalefeti birleştirecek ortak bir zeminin yaratılmasında kendi payına düşenleri yerine getirebilirsin"(sf.270)

Pekdemir kendini tanımlamadan, "muhafazakarlıklarının tozunu bile atmış" evcil solu birleştirmek gibi bir büyük iddiayı ortaya atıyor. Peki bunu nasıl yapacak? Önce örgütlü kurmaylar oluşturacak, sonra bu örgütlü kurmaylar 'masa'nın başındaki 'sandalye'sine oturacak ve işte benim dosyam senin ki nerede diyecek. Ne güzel. Böylece bir mutabakat sağlanıp birleşilecek her halde. Ama önce kendisini mutlaka tanımlamısı gerekiyor Pekdemir'in, oda öyle yapıyor ve tanımlıyor..

"Peki bütün bunları kim yapacak? Sen!"

"Peki sen kimsin? Sen sensin! İşte bu kadar"

"Çünkü sen, 'biz' dediğin zaman devrimcisin..."

"Peki biz kimiz? Biz biziz! İşte bu kadar...."(sf.375)

Ne güzel. Ortada bir ideoloji yok, politika yok, yine de 'biz' var ve bu belirsiz 'biz' her şeyi yapacak. Bu 'biz' ne yapacak? Öznesi olmayan nesne şunları yapacak: Muhalefet meclisleri ve Dev-İşçi muhalefet meclisinde yerini almak için kurulacaklar. Bunlara devrimci kitle örgütleri eklenecek, birde demokratik kitle partisi kuruldu mu bu iş bitmiştir. Geriye kalan 'yaşamak.' Hemen şimdi!

** Acromegali: Tiroid bezinin bir hastalığıdır ve kafa büyümesinden ziyade kıkırdak dokunun olduğu burun, el gibi uç noktalardaki büyümeyi anlatıyor. Pekdemir'in söylemek istediği Mikrosefali'dir ve vücuda göre kafanın küçüklüğünü tanımlıyor.

YENİ BİR CUMHURİYET

Yılmaz Aydın

Dikili başlangıç mı, yoksa sonuç mu? sorusuna yanıt; Dikili "cumhuriyet"in sonunun başlangıcıdır. Bunun bilinç düzeyine çıkması, açık ifadesinin göstergesidir. Dikili'de, Cumhuriyet yazarlarının katıldığı panele kalabalık bir sol grup müdahale ediyor. Devrimciler tepkilerini, Dikili'de, "Tüsiad Basını", "Turancı Selçuk" sloganlarıyla birlikte eyleme döküyorlar. Bu ilk kez oluyor ve Özgür Gündem'in yükseldiği bir sürece, tirajının hızla arttığı bir döneme denk düşüyor.

Hasan Cemal'siz, Yalçın Doğan'sız ve diğer bir çok elemanından arındırılmış olan Cumhuriyet, artık daha çok kemalisttir. Oysa kemalizm, bu günkü düzenin resmi ideolojisi olmasının gerekliliğini, Cumhuriyet'in mevcut naiv ve nadir yazarlarından başka savunan pek kalmamıştır. Kemal Paşa'nın, T.C.'nin kuruluş aşamasında temel politikası, radikal bir İslamcı hareket ile bir komünist ideolojisinin oluşmasını önlemek olmuştur. Yunus Nadi'nin cumhuriyet dönemi kariyeri ise solu burjuvazi adına denetime almak ve mümkün olmazsa bastırmak görevi ile başlıyor. Burada, 1980 yılında gerçekleştirilen Eylülist darbenin lideri Evren Paşa ile Kemal Paşa ve Yunus Nadi'nin misyonu ile dönemin Nadir Nadi'li, İlhan Selçuk'lu, Uğur Mumcu'lu Cumhuriyeti arasında paralellikler kurabiliyorum.

Eylülizmin politikasının özü, Evren Paşa'nın "Aşırı sağa ve aşırı sola izin vermeyiz" şeklindeki, hemen her konuşmasında ifade etme gereği duyduğu cümlesi ile somutlanmıştır. Eylülizmin ilk günlerinin Cumhuriyeti ise yayın politikasını darbenin meşruiyetini oluşturmakla sınırlıyor, Nadir Nadi yazılarında darbenin Kemalist renklerini ön plana çıkarıyor. İlhan Selçuk, özellikle solculara sabırlı olmaları telkininde bulunurken, Uğur Mumcu'nun "Gözlem"i "Demokrasiyi silahla kana boğanlara bu müstehaktır" şeklindeki yorumlarıyla tarihe geçiyor. (1) Mumcu burada durmayacak ve daha ileriye giderek, muhbirlerin, kimliklerini kusanların, "...altın bir tepside arkadaşının kanlı, kesik başını" satanların ödüllendirilmesini yasallaştıran pişmanlık yasasını önerecektir.

Eylülizmin ilk itirafçısı Uğur Mumcu'dur.

14 Temmuz 1983 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Uğur Mumcu'nun "Pişmanlık Yasası" başlıklı yazısında, yasanın, yürürlüğe girmesi ile "Terör" örgütlerinin nasıl daha kolay çökertileceği, yasanın, İtalya'daki uygulanmasından alınan başarılı sonuçları anlatılıyor. Bugün bu yasanın uygulanmasının sonuçlarından en çok Uğur Mumcu sorumludur. Mumcu'nun yazısının yazıldığı tarih olan 1983'ten sonra hızla çok partili döneme geçiliyor... Sekiz yıl sürecek olan ANAP dönemi başlıyor. Sermaye cephesinde ANAP'lı yıllar Eylülizmin meyvelerinin toplandığı dönemdir. Diğer taraftan solda, Eylülizmin şokunu atlatan, yeniden oligarkların korkulu rüyası haline gelen sol örgütler, önlenemeyen yükselişi ile PKK önderliğindeki Kürt mücadelesi, bu toprakların ilericilikle, sosyalist mücadeleyle nasıl bütünleştiğini gösteriyorlar.

Bölgede artık yeni bir döneme girilmiştir. Resmi ideolojinin hızla deformasyona uğradığı, Kemalizmin çatırdadığı yaşadığımız süreçte; Kürt halkının sosyalizm mücadelesi ile bütünleşmesini sağlayan PKK bir turnusol işlevi göstermektedir. Bugün yönü PKK'nın karşısında olanların yeri, Amerika'nın, Talabani'nin, Demirel'in yanıdır.

Burada Cumhuriyet'in bugünkü durumuna geçmeden, Türkiye solunun tarihinde kemalizmle içiçeliğine değinmek gerekiyor. 1930'larda TKP Kemalizmin sol kanadı durumundadır. Soğuk Savaş döneminde "sol", Cumhuriyet Halk Partisi'nin köycülük politikasının hayata geçirilmesi için mücadele ediyor. Daha sonra altmış ve yetmişli yıllarda birkaç istinası olmakla birlikte, sol örgütlülüklerin hemen hepsinin taviz vermediği tek konu Kemalizmdir. Kemalizmi sahiplenmede sınır tanımıyorlar. Örneğin TÖB-DER'in ilk kongresinin ardından yayınlanan bildiride, Kemalizmi bu ülkede sadece kendilerinin öğretebileceklerini, kendileri dışında kimsenin Kemalizmi öğretecek durumda olmadığını belirtiyorlar. Böylesi bir sürecin üzerine gelen darbe ile birlikte hapishanelere konulan solculara, Kemal Paşa'nın ilkeleri baskıyla, işkenceyle öğretilmeye çalışılıyor. Dışarda kalanlar ise Atatürkçülüğün ne olduğunu ve ne olmadığını Evren Paşa ile Cumhuriyet yazarlarından öğrenme trajedisini yaşıyorlar. Bu trajediyi yaşayanlar ve tanık olanlar, bugün Kemal Paşa'yı daha farklı değerlendirmek durumunda kalıyorlar. Fakat açıklanması gereken durum şudur; seksen öncesi kitlesel bir komünizan hareket kemalizmi nasıl böylesine

içselleştirebiliyor? Açıklaması ise Aydın Üzerine Tezler çalışmasında yapılıyor. "Restorasyon dönemi yaşanıyor ve Kemalizm bir sınavdan geçtikten sonra, asıl yerleşik düzenini buluyor. 1960 yıllarında başlayan ve yükselen solun kütleselleşmesinin de görülmemiş ölçüde bir Kemalist renk taşıması buradan kaynaklanıyor."(2)

Uğur Mumcu Cumhuriyet'in "Terörle" Mücadele masası şefidir.

Uğur Mumcu ve İlhan Selçuk'un bütün uğraşlarına rağmen, yaşadığımız süreç, kimlerin sosyalizm mücadelesinin içinde kimlerin bu mücadelenin karşısında olduğun görülmesinde büyük kolaylıklar sağlıyor. Mumcu'nun anti-emperyalizm söylemi, anti-emperyalizm mücadelesinde, yeniden kurulması gündeme gelen CHP'ye misyon biçmesi, hepsi birer safsatadır. "CHP şimdi kaynağını kurtuluş savaşında bulan, anti-emperyalist düşünceleri ve inançları çağımızın sosyal demokrat düşünceşiyle yorumlayıp yaşama geçirme görevi ile karşıkarşıyadır."(3) İlahi Mumcu! Cahilliğe verilen prime bukadar mı muhtaçsın? CHP ve anti-emperyalizm, buna artık kargalar bile gülüyor.

Mumcu bugün İlhan Selçuk'la birlikte, Cumhuriyet'e önemli ölçüde kişilik kazandıran yazarlardır. Cüneyt Arcayürek, Mustafa Ekmekçi, Hikmet Çetinkaya ise Cumhuriyet'in çorbasında "bizimde tuzumuz olsun" türünden son derece çapsız katkılarda bulunuyorlar. Son haftalarda Cumhuriyet'in ve özellikle bu iki yazarının yazılarının sistematiğine baktığımızda, ortaya çıkan tablo şudur; ABD vardır ve çok güçlüdür. Emperyalizm vardır ve böl yönet politikası uygulamaktadır. Tabi ki bölgede ki gelişmelerin hiçbirisi bunlardan bağımsız olamıyor. Mumcu titiz araştırmaları sonucu, silah kaçakçılığı, "terör" örgütleri, bunların yönelimleri ile ilgili, İlhanda olayın ideolojik boyutu ile ilgili açılımlar yaptıktan sonra son cümle genellikle "...planın ardında çokuluslu çıkarlar yatıyor."(4) şeklindedir. Bunların mantığına göre Kürdistan da safdil insanlar, gerillalar Amerika'nın ekmeğine yağ sürüyor, Özgür Gündem muhabirlerini oyuna alet olan örgütler katlediyor. "Kim öldürüyor bu gazetecileri, Hizbullah adlı islamcı örgütmü? PKK'mı? Yoksa başka örgütler mi?"(5)(*) Artık cinayetlerin faillerinin meçul olmadığından, Kontrgerilladan sağır sultanın bile haberdar olduğu bir zamanda çok güzel "can alıcı" sorular mı sorduğunu düşünüyor Mumcu? O Mumcu ki gazetecilik ve titizlik konusunda yedi düvele meydan okuyan, dersler veren birisidir.

T.C. Devleti Şırnak'a giriyor, halka tam bir katliam yaşatıyor. Sağlıklı haber almanın imkansız olduğu ilk birkaç günün ardından gerçeklik tüm çıplaklığı ile ortaya çıkıyor. Bu gerçeklikten Cumhuriyet camiasının, Mumcu'nun, İlhan'ın haberdar olmaması imkan dahilinde değildir. Yeni Ülke, Özgür Gündem ve diğer birçok gazete bu gerçekliğe sütunlarında değişik biçimlerde yer verirken, Cumhuriyet'in Gözlem köşesinde "...diyelim ki, bu saldırıyı PKK yapmadı. O halde kim yaptı?" sorusu soruluyor. Soruya soru ile cevap veriliyor. "PKK içinden çıkan bir grup mu? Yoksa adı şimdiye kadar duyulmamış bir başka örgüt mü?"(6) Kafayı, T.C. devletinin savcıları türünden, örgütle bozan Mumcu, soru cevap oynamaktan ne kadar da hoşlanıyor. Diğer taraftan penceresinden göremediklerine, "Olayların Ardındaki Gerçek" sütunundan bakan İlhan Selçuk "Kimileri bu konuda daha ileri giderek, devlet içinde devlet..." iddialarını ortaya atmak küstahlığını gösterdiklerine dikkat çekiyor.

Birkaç saptamaya ihtiyaç var. Birincisi; 1930'larda TKP artıkları ile, seksen sonrası Maocu artıklarla yürüyen Cumhuriyet'in bu kalemşörleri, birazda geçmişteki pratiklerinin solculukla bulaşıklığından kaynaklı olarak, MİT'i, CIA'yı ve bunlarla tekellerin ilişkisini, ayrıca sosyalist mücadelenin hangi konjonktürde hangi araçlarla nasıl bastırılacağı konusunda nerdeyse uzman sayılırlar. Onlar, düzenin temelinin sarsıldığı bu gibi dönemlerde 30 Ağustos bayramının "...her yıldan daha değişik ve gerçekçi..."(7) olması gerekliliğinin herkesten daha çok bilincindedirler. İkinci saptama ise şudur; Kesinlikle yaptıklarının, yazdıklarının mükafatını alıyorlar ve daha da alacaklarının bilincinde olduklarından kuşku duyulmamalıdır. Fakat bilmedikleri, ödüllendirmelerin her zaman oligarklar tarafından yapılmadığıdır. Anlayamadıkları, bu topraklarda kurulacak olan emekçilerin düzeninde, bu "Tür"den olanların ödüle değil başka şeylere layık görüleceğidir.

Korkularının sebebi bu topraklarda kurulacak olan sosyalizmdir. Korku ise aklın durmasıdır. "Korkan insanlara akılla yaklaşmak beyhude oluyor. Aklın tezlerini anlaması mümkün olmuyor. Anlamak, ancak akıl hazırlıklıysa mümkündür. Korku o zamana kadar birikmiş olan aklın tüm hazırlıklarını siliyor."(8) 12 Mart'tan Ziverbey Köşkü'nden, Faşist Eylülist Darbe'den bunların öğrendikleri, belleklerinde kalan sadece ve sadece korkudur.

* Bu mantığa göre Almanya'nın Bochum kentinde düzenlenen ve 60 bin kişinin katıldığı Kürt Festivalinin organizasyonunu herhalde CIA yaptı.

Kaynaklar:

1-Kalemlerin İhaneti, Zeki Saral, Yurt Kitap-Yayın, 1991
2-Aydın Üzerine Tezler, Y.Küçük, Tekin Yayınevi, 1988
3-Cumhuriyet, 13 Ağustos 1992
4-Cumhuriyet, 29 Ağustos 1992
5-Cumhuriyet, 12 Ağustos 1992
6-Cumhuriyet, 25 Ağustos 1992
7-Cumhuriyet, 30 Ağustos 1992
8-Sovyetler Birliğinde Sosyalizmin Çözülüşü, Y.Küçük, Tekin Yayınevi

1848'E KADAR MARX

I-MARKSİST DÜŞÜNCENİN OLUŞUMU

Vehbi Ersan

Marksizmin doğumu, kapitalizmin ekonomik-sosyal olarak kendi iç çelişkilerinin açıkça ortaya çıktığı, bilimin felsefede bir devrime temel olacak ölçüde geliştiği, burjuva düşüncesinin hemen her alanda doruğuna ulaştığı tarihsel koşullarda gerçekleşti. Yani Marksist öğretinin kökü, toplumsal gelişmenin maddi koşullarında ve çağın felsefe, ekonomi vb. düşünsel gelişmesindedir.

Kapitalizmin gelişip yükseldiği o tarihi dönem (bu sürecin 19. yüzyıl ortalarına kadar sürdüğü söylenebilir) feodalizmin o durağan, kapalı yapılarının bütünüyle parçalandığı, üretici güçlerin ve buna paralel olarak bilim, felsefe, ekonomi vb. düşünsel yaşamda da çok büyük atılımların yaşandığı, insanlığın parlak dönemiydi.

Bütün bu atılımları özetlemek bile zordur. Ama biz marksizmin doğrudan kökleri açısından bahsedecek olursak, felsefe Hegel ve Feuerbach'la; ekonomi politik Adam Smith ve Ricardo'yla; sosyalizm düşüncesi Saint-Simon, Fourier ve Owen'la doruğuna ulaşmıştı. Elbette ki, Marx-Engels'i etkileyen akımlar olarak yalnızca bunlardan bahsetmek olanaksızdır. Aydınlanmacılardan çağın pek çok düşünürüne kadar ve hatta antikçağ filozofları dahi, Marx-Engels üzerinde etkili olmuşlardır. Marx-Engels'in entellektüel birikimi, kaynağını bu üç ana düşünce akımından alır.

Çağın bu büyük düşünürleri kendi alanlarında birer devrim gerçekleştirmiş dehalar olmalarına karşın, hepsi burjuva toplumun maddi ve düşünsel sınırlılığına sahiplerdi. Bu da onları kaçınılmaz olarak idealizme, yüzeyselliğe, ütopyacılığa götürüyordu. Çünkü onlar son tahlilde kapitalizmin ürünüydüler; kapitalizmi temsil ediyorlardı. İkincil, ama önemli bir diğer eksiklikleri ise bilim ve felsefedeki tüm ilerlemeleri özümleyip, sentezleyememiş olmalarıydı.

Hegel diyalektiği bulmuş olmasına karşın, onu mutlak tinin gelişmesine indirgeyerek baş aşağı çevirmişti. Feuerbach, tanrının ve dinin, insan'ın, doğa'nın bir ürünü olduğunu ortaya koyup, idealizme ağır bir darbe indirmesine karşın, bilim ve felsefedeki ilerlemeleri özümleyemeyişi nedeniyle, sonunda, idealizme düşmüştü. Adam Smith ve Ricardo burjuva ekonomi-politiğin kurulmasında böylece de bu bilimin gelişmesinde çok büyük işler başarmış olmalarına karşın, tarihsel bakış açısından yoksun oluşları ve kapitalizmi onaylamalarıyla, buluşlarını mantıksal sonuçlarına vardıramayarak, gerçeğin yüzeyinde kalmışlardı. Ütopik sosyalistler, kapitalizmi amansız eleştirileri ve kapitalizmin ideal toplum düzeni olmadığı saptamalarıyla büyük adımlar atmalarına karşın, bu düşünsel eleştirilerini kapitalizmin bilimsel analiziyle birleştiremeyişleri ile birer ütopyacı olmaktan kurtulamamışlardı.

Elbetteki bu durum, bu büyük düşünürlerin iradelerine doğrudan bağlı değildi: tüm maddi ve manevi toplumsal gelişme düzeyinin sınırlılığı ile sınırlanmışlardı. Yani her şey olması gerektiği gibi olmuştu. Onlar yeni bir dünya görüşünün doğuşunun koşullarını olgunlaştırarak, tarihi rollerini oynamışlardı.

Marksizm, Marx-Engels'in gerçek bir yoldaşlık ve birlikte çalışma örneği veren bu iki olağanüstü insanın, ortak ürünüdür, onların nezdinde insanlık geleceği yakalamıştır.

Marksizm, insanlığa, yaşanan toplumsal gerçekliği, tarihi, doğayı ve geleceği kavramının ve dönüştürmenin bilimsel yolunu sunmuştur. Marx-Engels'te insanlık, kendi gerçekliği, tarihi ve bir parçası olduğu doğa konusunda sahip olduğu tüm yanılsama ve kuruntulardan kurtulmuş bir bilinç berraklığına ulaşmıştır.

Kapitalizmi dahice çözümleyen Marx-Engels, gelecek toplumsal sistemin (sosyalizmin), maddi koşullarını ve bunu gerçekleştirecek toplumsal gücü bilimsel olarak saptamışlardır. Böylece insanın tarih-öncesinden gerçek tarihine, "özgürlükler alemi"ne yükselişinin yolunu göstermişlerdir.

Marx-Engels, tüm yaşamlarını bu uğurdaki bilimsel çalışmalara ve proletaryanın savaşımına adamışlardır. Engels, haklı olarak yeni dünya görüşünün Marx'a ait olduğunu belirtmiştir. Kendisi, kendi deyişiyle "ikinci keman" olmuştur. Ama

bu, onun, marksizmin kurucusu olarak değerinden hiç bir şey kaybettirmez. Engels, henüz tanışmadan önce yazmış olduğu **"Ekonomi Politiğin Bir Eleştiri Denemesi"** adlı eseriyle Marx'ın ekonomi politiğe yönelişinde ve düşünceleri üzerinde etkili olmuş, Marx'a çalışmalarında her yönden büyük yardımlar yapmış, keza Marx'ın yetişemediği alanlarda yazdığı çok sayıda eserle marksizmin kuruluşunda ve onun sistemli sunuluşunda paha biçilmez bir rol oynamıştır. Bu doğrultuda **"Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni"**'ni, **"Doğa'nın Diyalektiği"**'ni keza marksizmin sistemli sunuluşunda, **"Anti-Dühring"**'i, **"Klasik Alman Felsefesi'nin Sonu"**'nu anmak yeterlidir belki, ancak kesinlikle bunlarla sınırlı değildir.

Marx-Engels'in duygu ve düşüncelerindeki şaşırtıcı bütünlüğü ve özdeşliği eserlerinden rahatlıkla gözlemleyebiliriz. Onların bu özdeşliği bir araya geldikleri günden yaşamlarının sonuna dek sürmüştür. İlk bir araya geldiklerinde, bunu görmüşler ve birlikte çalışmaya karar vermişlerdir. Engels, çok sonra bunu şöyle dile getirmiştir: "Marx'ı Paris'te ziyaret ettiğim zaman **bütün teorik alanlarda tam bir ittifak** halinde olduğumuz ortaya çıktı." (Biyografi, sf. 79) (abç)

Marx-Engels, henüz bir araya gelmemiş oldukları süreçte (1844 öncesi) genç-hegelci'ydiler, ayrı ayrı kanallardan aynı sonuçlara ulaşmışlardı.

1844 yılı, Marx açısından gerek düşünsel dönüşüm gerekse de araştırmalarının yönelimi açısından kesin bir dönüm noktasını oluşturur. Marx bu tarihte Paris'tedir. **44 El Yazmaları** ile **Kutsal Aile** bu yılda yazılmışlardır.

Bu yıl, Marx'ın ekonomi politik ve sosyalist teoriler üzerine yoğun çalışmalara giriştiği (bu arada Fransız tarihini de inceleyen Marx'ın Paris'teki işçi sınıfı örgütleri ve önderleriyle de çok sıkı ilişkileri ve tartışmaları olmuştur) ve bu çalışmalarının ürünü olarak komünizmi benimsediği, proletaryanın davasına bağlandığı, Hegel ve Feuerbach'ın aşılıp diyalektik materyalizm ile tarihsel materyalist görüşün filizlendiği yıl olmuştur.

1844 yılı kesin bir dönüm noktasıdır, ancak, bu, Marx'ın öğretisinin, bilimsel görüşlerinin oluştuğu anlamına gelmez. Tersine bu yılın esas ürünü olan **44 El Yazmaları** okunduğunda henüz bundan uzakta olunduğu, özellikle Hegel ve Feuerbach düşüncesinin etkilerinin önemli oranda varlığını koruduğu görülmektedir. Bu dönemde Marx, çözümlemelerini mevcut felsefi düşüncelerin ve öğretilerin düşünce ve kavramları ile yapmaktadır. Kuşkusuz marksist görüşün ve kavramlarının birdenbire ortaya çıktığını düşünmek saçmalık ve idealizm olurdu.

Bu çalışmalar onu, yeni dünya görüşünün hazırlanmasına ve bazı temel sonuçlara götürmüştür.

1844 sonunda, **Kutsal Aile** yazıldığında tarihsel materyalist görüş -tarihin ve kapitalizmin bilimsel çözümlenmesi anlamında değil- aslında büyük oranda oluşmuştur. Engels, 1845 baharında Marx'la Brüksel'de yeniden karşılaştıklarında Marx'ın **Komünist Manifesto**'nun temel fikri olan tarihsel anlayışı hemen hemen Engels'in "Önsöz"de belirttiği biçimiyle önüne serdiğini söylemektedir. (Komünist Manifesto'nun 1883 Almanca Basımına Önsöz'e 1890 tarihli dip not)

Ve Engels "Ama Feuerbach'ın hiç atmamış olduğu adımın atılması kaçınılmazdı; feuerbachçı yeni dinin merkezini tutan soyut insan inanışının yerini, zorunlu olarak, gerçek insanların ve onların tarihsel gelişmelerinin bilinci almalıydı. Feuerbach'ın görüş açısının bu daha sonraki, Feuerbach'ın kendisinin de ötesindeki gelişmesini, Marx 1845'te Kutsal Aile'de başlattı." (Klasik Alman Felsefesi'nin Sonu, sf. 47)

Kutsal Aile'de Feuerbach'ın bakış açısı aşılmıştır; ancak onlar henüz kendi bakış açılarını Feuerbach'a bağlamaktaydılar.

Çok kısa bir süre sonra 1845 baharında Marx daha sonra geliştirmek üzere bir kağıda döktüğü **Feuerbach Üzerine Tezler**'inde yeni dünya görüşünü formüle etmiştir. 1845-46 yıllarındaki **Alman İdeolojisi**, Marx-Engels'in kendi materyalist tarih anlayışını ortaya koyacakları, ancak daha sonra Engels'in söylediği gibi "ekonomi tarihi konusundaki" bilgilerinin oldukça eksik olduğunu, bu nedenle de "seve seve farelerin kemirici etkisine" bıraktıkları bir yapıt olmuştur.

Marx-Engels'in "kendi görüşlerini açıklığa kavuşturmak" amacını taşıdığını söyledikleri **Alman İdeolojisi** ile o zamana kadar süren yeni dünya görüşününün oluşum sürecinin son bulduğunu söylemek mümkündür.

Yeni dünya görüşü oluşmuştur; şimdi sorun bu dünya görüşüyle doğrudan tarihin-toplumun bilimsel çözümlemesine geçmektir. Daha önce varılmış olan sonuçlar (proletaryanın tarihsel rolü, komünizm vb. gibi) ancak bu biçimde bilimsel ola-

rak kanıtlanabilir; tarih-toplum anlaşılabilirdi. İşte marksizmin özgün ilkeleri ifadeleri, kavramları bu aşamadan sonra gelecek olan yapıtlarda kendisini gösterecektir.. Daha önceki, geçmiş akımlara ait belirsiz, felsefi kavramların, ifadelerin yerini, tarihin-toplumun bilimsel incelemesininin ürünü olan kavramlar alacaktır.

Bu doğrultudaki ilk yapıt Proudhon'un görüşlerinin eleştirisi olarak kaleme alınan, **Felsefe'nin Sefaleti** olmuştur. Artı-değer'in henüz bulunmamış olmasından dolayı eksikler de taşısa Marx'ın "..Kapital'in tohumunu taşıyan," Lenin'in "ilk olgun eser" olarak bu yapıttan bahsetmeleri, **Felsefe'nin Sefaleti**'nin bu özelliğinden ötürüdür.

Ve 1848'deki ünlü **Komünist Manifesto**, marksizmin, yeni dünya görüşünün en özlü biçimde açıklıkla ortaya konduğu yapıtların ilki ve habercisi olacaktır.

Demek ki, **Komünist Manifesto**'ya kadar olan dönemi, marksist düşüncenin oluşumunu sürdürdüğü bir süreç, dolayısıyla yapıtlarını da (**Felsefe'nin Sefaleti** bir yana bırakılırsa) böyle bir sürecin ürünleri olarak ele almak gerekmektedir.

Günümüzde ortaya çıkan marksizmin çeşitli çarpıtıcıları, marksizmin bilimsel ve devrimci özünü boşaltmak için, onu bir 'ahlaki' bir 'etiksel' öğretiye indirgemek için, "genç Marx'a", "marksizmin özüne dönüş" adı altında, bu dönem eserlerinin, daha sonra Marx tarafından terkedilmiş olan kimi kavramlarını, görüşlerini (yabancılaşma, praxis vb.) yeniden piyasaya sürmektedirler. Böylece Marx, genç Markx'la, Marksizm, Hegel ve Feuerbach felsefesinin etkisindeki Marx'ın oluşum sürecindeki düşünceleriyle karşı karşıya getirilerek mahkum edilmek istenmektedir.

Marx'ın düşüncesinin oluşum halindeki bu dönemini bilmek bu açıdan da önemlidir.

Marx'ın düşüncesinin evrimi, mekanik, düz bir çizgi izlememiş, tersine kendine özgü bir diyalektikle karmaşık bir süreç izlemiştir. Bunu tam olarak çözümlemek, adım adım bu düşüncenin ilerleyişini sergilemek olanaksız gibidir. Ancak bunun genel bir tablosu verilebilir ve burada bu yapılmaya çalışılacaktır.

Marksizmin, Lenin'in deyişiyle, ilk olgun eseri **Felsefenin Sefaleti**'dir ve bu 1847 yılına aittir.

Komünist Manifesto'nun marksizmin formülasyon düzeyinde açıklandığı ilk eser olduğu düşünülürse, bunu **Komünist Manifesto** ile başlatmanın daha doğru olduğu da söylenebilir. O halde bu eserleri Marx-Engels'in, görüşlerinin nihai biçimini aldığı eserlerin kesin başlangıçları olarak ele almalıyız.

Demek ki 1847-48 yıllarına kadar olan süreç, marksizmin oluşum sürecidir. Bu sürecin başlangıcını ise 1844 yılı oluşturmaktadır. Bu yılın önemi daha önce izah edildi. 1844 yılı Marx'ın hem araştırmaları hem de ideolojik-siyasal yönelimi bakımından dönüştüğü bir yıl olmuştu.

Onu ekonomi-politik çalışmalarına, proletarya ve komünizme götüren, 1842-43 yıllarında Ren Gazetesi'ndeki çalışmalarıdır. Burada bir genç-hegelci olan Marx, Eyalet Meclisi'nde yapılan tartışmalar üzerine yazdığı dizi makalelerinde Prusya devletinin halk yığınlarına karşı özel mülkiyetin, burjuvazinin çıkarlarının temsilcisi olarak çıktığını gözlemler ve eleştirir. Ama hegelci düşünceler etkisindedir ve devleti sınıflarüstü, toplumun üstünde, düzenleyici, olumlu bir güç olarak değerlendirmektedir. O Prusya devletini, "bir devlet gibi davranmadığı" için eleştirmektedir. Ancak Marx, burada ezilen halktan yana devrimci bir konumdadır ve daha ötesi kendisinin de dediği gibi orman köylüleri üzerine yaptığı çalışmalar onu ekonomi-politik incelemesine ve devlet toplum ilişkileri üzerine düşünmeye götürecektir.

Marx, Hegel'in Hukuk Felsefesi'nin Eleştirisi'ne giriştiğinde feuerbachçı anlamda materyalisttir. Bu eleştiri onu, Hegel'in tersine, devletin karşısında "Sivil Toplum"un belirleyici olduğu sonucuna ulaştıracaktır. "Sivil Toplum"u incelemek ise, ekonomi politik bilimini incelemek demekti.

O güne kadar bir filozof olan Marx, daha önce ele almadığı ve kendini eksik hissettiği bu alanda çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bu çalışmalar onu hızla yeni dünya görüşünü oluşturmaya götürecektir. Ve bu çalışmaların sonucunda o dahice eser, **Kapital** doğacaktır. Marx'ın Paris'te başladığı ekonomi-politik çalışması ömrünün sonuna kadar sürmüştür.

Marx 1844'te ekonomi politiğin eleştirel incelemesine yöneldiğinde, bunu ekonomi politiğin dili ve kavramlarıyla yapan bir **filozof**'tu. Hegel ve Feuerbach felsefesinden özümledikleriyle, bunların kavram ve kimi ilkelerinden yararlanarak, ekonomi politik eleştirisini gerçekleştiriyordu. **1844 El Yazmaları** böylesine özgün bir çalışmanın ürünüdür.

Marx'ın en önemli özelliği onun eleştirici yaklaşımıdır. O ele aldığı her öğretiye eleştirici yak-

laştığından hep kendi özgün yolu üzerinde yürümüştür. Marx hegelciyken, Hegel'in Prusya devletini onaylayan sistemini reddeder, bu nedenle genç-hegelcilerle aynı saftadır. Genç-hegelciyken, onların, eleştiriyi somut gerçekten kopuk soyut felsefi planda sürdürmelerini -ki bu tutum genç-hegelci düşüncenin esasıdır- eleştirir; genç-hegelcilerin küçümseyip ilerlemenin engeli olarak gördükleri 'yığın'ların savaşımını dikkatle izler.

Feuerbach'ı benimsediği an, diyalektik bakış açısı ve siyasete verdiği önemle aslında onu aşmıştır. Burjuva ekonomi-politiği incelerken sosyalist görüşleri ve diyalektik bakış açısıyla onun yüzeyselliğini, tarihsel bakış açısından yoksunluğunu belirler.

Marx'ın çözümlemeleri; siyaset, felsefe, ekonomi, sosyalizm gibi bir çok alandaki çalışmalarıyla içiçe, karşılıklı etkileşim içinde yürürler. Bir alanda vardığı sonuçlar, başka bir alanda yaptığı çözümleme ve vardığı sonuçlara kaynaklık etmektedir. Bu çözümlemeler çok yoğun, çok kapsamlı ve çok büyük bir tempoda sürdürülen olağanüstü araştırma inceleme-materyal toplama çalışması temelinde yürümüştür. Marx'ın olağanüstü çalışma temposu, kavrayış ve çözümleme yeteneği, ancak bir dehanın gösterebileceği boyuttadır.

Şunu söyleyebiliriz: Marx, kendi görüşlerinin temelini oluşturan sonuçlara, tarih, ekonomi-politik, siyaset vb. incelemeleri üzerinde yükselen felsefi soyutlamalarla ulaşmıştır.

Örneğin, gelecek toplumsal aşamanın komünizm olacağı düşüncesine kapitalizmin ve tarihin incelenmesi sonucunda değil, felsefi düzeyde diyalektik bakış açısıyla "yabancılaşmış emek" kavramından yola çıkarak ulaşmıştır. Tabii ki bu, onu gerçeklikten kopuk soyut bir kurguyla yaptığı anlamına gelmez. Gerçeğin pek çok alanındaki bilgisiyle donanmıştır; bu bilgiler henüz kendi içinde çözümlenmiş, sistemleşmiş değildir ve onun felsefi düzeyde yürüttüğü çözümlemelere kaynaklık etmektedir.

Keza, komünizm sonucuna ulaşmadan önce "insanal kurtuluşu sağlayacak güç olarak proletarya"yı tespit etmiştir

Proletarya'nın tarihsel rolünü, komünizmi, kapitalizmin doğrudan çözümlenmesinden önce belirlemiştir.

Fakat Marx'ın, başlangıçta vardığı bu sonuçlar o kadar isabetlidir ki, daha sonraki, tarihsel materyalizm ışığında gerçekleştirilen toplumların ve kapitalizmin tahlilinde aynı sonuçlara, kuşkusuz bu kez somut, maddi nedenlerini göstererek, bilimsel olarak varacaktır.

İşte, yabancılaşma, praxis gibi kavramlar, bu süreçte Marx'ın çözümlemelerine temel olan felsefi kavramlardır. Marx, kendi bakış açısını netleştirip, bu doğrultuda, bilimsel analizleri içeren sonraki yapıtlarında bu kavramlara ve bunun gibi, **44 El Yazmaları, Kutsal Aile** ve **Alman İdeolojisi** gibi yapıtlarda geçen pek çok kavram ve ifadeyi terketmiş yerine Marksizmin kendi özgün, somut gerçekliğin ifadesi olan, bilimsel kavramlarını geçirmiştir. Nitekim yukarıda saydığımız başlangıç yapıtlarında yer alan, aslında Marksizme ait olmayan önceki felsefi görüşlerin uzantısı olan, kavram ve çözümlemelere, **Komünist Manifesto**'dan başlayarak sonraki yapıtlarının hiçbirinde rastlayamayız.

Marx'ın başardığı ancak bir dehanın başarabileceğiydi. O, o güne kadar insan düşüncesinde devrim yapmış, herbiri kendi alanında dahi olan insanların, insanlığın düşünce hazinesine kazandırdıkları ne kadar olumlu öge varsa, bunu olağanüstü kavrayış ve çözümlemeyle almış; olumsuz, gerici, yüzeysel, idealist ne varsa ayıklamış; her ilerlemeyi, yeni baştan süzgeçten geçirip değerlendirerek, yerli yerine koyarak, yeniden kurup, tek bir bütünsel öğretiye dönüştürmüştür.

II. CUMHURİYET TARTIŞMALARI

Nejdet Kanbir

Kampanyalar uzmanı Türkiye "büyük" basını, diğer bir deyişle resmi basın, son günlerde yoğunlaşan bir tartışmayla, adeta yeni bir kampanya ile bütün "köşe"lerinden bulanıklık saçıyor. Bu, II. Cumhuriyet tartışmasıdır. Toplumun nabzını yansıttığı iddiasında olan bu basın, aslında gayet açıkça toplumun nabzına "gereken" tempoyu tutturmak uğraşında.

Her hangi bir konuda, önce basının, özellikle dönek köşelerinden gayet liberal bir tonda gündem oluşturulur, ardından müzmin muhafazakarlar ya da statükocular karşı saldırıya geçer, ardından TV'nin "sansüzsüz" programlarında bu liberallerle muhafazakarlar bir karış suda fırtınalar koparırlar. Sanki bu toplumda farklı hiçbir ses, farklı bir taraf yoktur. Ve araçların -karşı araçların- önemi birkez daha kendini hissettirir.

HERKESİN CUMHURİYETİ KENDİNE

1923'te kurulan Cumhuriyet'in tıkanmışlığının, çözümsüzlüğünün bu kadar yaygın taraftar bulması aslında sevindiricidir. Dikkat edilmesi gerekense tartışmanın içeriği. Zavalı Cumhuriyet, Kemalistlerden başka savunanı kalmadı!

Bu Cumhuriyet kimler açısından tıkanık, kimler açısından çözümsüzdür? Kimler "Bir Yeni Cumhuriyet" istiyor ve nasıl bir Cumhuriyet arayışı var? Kuşkusuz devrimci sosyalistlerin ve tekelcilerin ayrı ayrı arayışları, öngörüleri vardır.

Türkiye'de sosyalist olabilmenin, enternasyonalist olabilmenin ölçütlerinden belki de en önemlisinin, devrimi, sosyalizmi Misak-i Milli sınırlarını aşan bir çerçevede düşünmek olduğunu yineleyeceğiz. Yineleyeceğiz, çünkü bu bakış, yeni bir Cumhuriyet arayışı çerçevesinde yeni değildir. Belki de bir öngörüyle 1980 Martında yazdığı ve halen yasaklı olan tek kitaba "Bir Yeni Cumhuriyet.." adını vermiş olması bir yana, bu düşüncesi daha açık bir şekilde 1 Mayıs '87 toplantısında Yalçın Küçük tarafından açıklanmıştır. Sorunun bir sistem sorunu olduğu, bir devrim sorunu olduğu açık. O halde, öncelikle bizler açısından aranan II. Cumhuriyet'in içeriği nettir: Çok uluslu bölgesel Sosyalist Cumhuriyet, bir Sosyalist Cumhuriyetler Birliği. Topyekün yeniden doğuş, bir yeni kuruluş; ekonomisiyle, siyasal yapılanışıyla, kültürüyle, ahlakıyla yeni bir düzen.

Bugünlerde yoğunlaşan tartışmada, resmi basın tarafından yok sayılan, bilinçli bir tavırla görmezlikten gelinen işte bu içeriktir. Yeni bir düzen arayışı anlamında gelişen, toplumun gündemine sunulan bir tartışma, unutturulmak isteniyor. Oysa tıkanmışlık ve bitmişlik kendini tüm çıplaklığıyla her kesime hissetiriyor.

Sömürünün, zulmün kol gezdiği, ahlaksızlığın batağında can çekişen bir düzen, bitmişliğini, çaresizliğini kapatmak için onca övünmesi, kendisini, emekçi-namuslu insanların gözünde aklayamayacağını bildiğinden bir yandan övünmeler diğer yandan kendi tartışması, içerikten yoksun bir tartışmanın sürmesi, bilinçle seçilmiş bir taktiktir. Bundan değil midir ki koalisyon hükümeti, kendi deyişleriyle, "devrim sayılabilecek" vaadlerle geldi! Bu vaadlerin gerçekleştirilememesi, bu sonucun sosyalistlerce öngörülmüş olması ve kimi beklenen gerçekleşebilirler de bir yana, bu vaadler programı neyin habercisiydi? Neye hazırlanılıyor? Kuşkusuz bu programın öncesi yok değildi, birden bire keşfedilmemişti.

"Değişen dünya"da değişen bölge siyasi coğrafyası Türkiye tekellerinin ketumluğunu kıran uyarıcı bir etki yaptı. Ancak Türkiye tekellerinin uluslararasılaşmasının hızla arttırılması fırsatının önünde engeller, hem de kendi mevcut sistemlerinin getirdiği engeller de yok değildi. Öyleyse bu düzen, Misak-ı Milli Cumhuriyeti tekellere de dar kaftandı. Kaftan genişletilebilir ve umulan açılım sağlanabilirse "yeni Konyalar ve yeni Kayseriler" tekelli düzenin yeni nefes boruları demekti. Tekeller açısından arayışın en belirgin öğesi budur. Ve bu durum körfez savaşıyla parlayıp sönen heyacanın ardından "Türkik" heyacanla birleşince, "Kürt realitesini tanımak"la başlayan yeni bir stratejinin de habercisi oldu.

Öyleyse tekellerin özlediği yeni Cumhuriyetin içeriğide net: Tekelci ahtapot düzen bir kolunu Orta Asya'ya, bir kolunu Orta Doğu'ya -Güney Kürdistan'a- uzatacağı bir düzenleme peşinde. Balkanlar da pek unutulmuşa benzemiyor.

TARTIŞILAN NE?

Asıl tartışma konusu bu olmakla birlikte, son

günlerde yoğun konu bu içerikte değil. Tekeller, resmi basındaki sözcüleri aracılığıyla gündeme getirdikleri görüşlerini henüz bu netlikte dillendirmiyorlar. Bu bilinçle yapılan bir hazırlık tartışmasıdır olan, sonra jingo çığırtkanlıkla birleştirilip net bir şeklide gündemde yerini alacaktır. Şimdilik "iç" düzenlemeler tartışılıyor. Tabiidir ki her tartışmada taraf olur, bulunuyor; statükocular, kemalistler'dir bu sefer. Hem de tartışılan toplumsal sistem, sosyo-ekonomik yapı değilken. "Siyasal Cumhuriyet- Demokratik Cumhuriyet" tartışılıyor. Düzen içi burjuva liberal reform gerekliliği ve bunun çerçevesinde bir tartışma ile "demokrasisizlik" en büyük sorun olarak sunuluyor. Unutulmuyor kuşkusuz, demokrasi bir sınıflı düzen, oysa bu tartışmayı yapan liberaller ile muhafazakarların hiç biri sınıflı bir toplumun dışında bir düşüncenin tarafları değil. Oysa Yeni Ülke gazetesinde yeralan ve yine Yalçın Küçük'e ait bir yazının ayında İnter Star TV'sinde Ahmet Altan, Hikmet Özdemir'e "Yeni Bir Cumhuriyet"in tartışıldığını hatırlatınca, Özdemir sorunun sistem sorunu olduğunu bilerek tarafını seçmişti. Şimdi ise tekellerin burjuva liberal tondan savunucularıyla kemalistler arası bir tartışma var. Gündem değiştirmenin, göz boyamanın ve bulanıklık yaratmanın yaratıcı bir örneği doğrusu! Ama yok, izin vermeyeceğiz, sınırlı da olsa araçlarımızla, "biz" de kendi tartışma gündemimizi toplumun bilincine ulaştıracağız. Yeni araçlar için özlem ve çabayı destekleyerek.

KEMALİSTLERİN DRAMI

Liberalleri anlamak ve taktiklerine kendi açılarından hak vermek mümkün. Ya kemalistler, onların şaşkınlığına ne diyeceğiz?

"Yeni Turan" İlhan Selçuk'un "ayağına" gelirken Uğur Mumcu yaşadığı şaşkınlığı nasıl aşacak? Kürt'ün K'sinin ağıza alınmadığı "açık toplum" "demokrasi" tartışmasında, Atatürk döneminde öldürülenlerin 30.000'den az olduğunu söyleyen (belki 29.000 diyordur, söylemedi) Mumcu, hemen peşine "çağının en büyük devrimcisi, en büyük demokratı" sıfatını Atası'na yakıştırırken, acaba içi bunalmış ya da bulanmış mıdır? Ya da Hitler'le Lenin'i aynı babda tartışırken olmayan vicdanı sızlamış mıdır?

TV-2'de Mehmet Altan'la girdiği 'meydan muharebesi'nde tökezleyen Mumcu şahsında, kemalistler hep geride mi kalacaklar, yoksa AGİK sürecine "tam entegrasyon"la birlikte şakşakçılıkta liberal ve dönekleri geçecekler mi? Hay bin kunduz, bir zamanlar Mumcular, emekten yana sömürüye karşı sanılırdı oysa!

Ne dersiniz, daha öncesinde, İlhan Selçuk kemalistleri revize edebilecek mi, yoksa, yoksa ikinci bir "cumhuriyet krizi" daha mı yaşanacak?

Son tartışmalarda taraf olanların yok aslında birbirlerinden farkları, sonunda anlaşacaklar. Liboşlar ve dönekler Türkiler'e giderken ayakbağı saydıkları Kürdistan'ı "ver kurtul" diyorlardı. Şimdilerde durum biraz değişik, "elindeki"nin üstüne "yanındaki"de gündemde. Pek yakında daha bütünlüklü ve iyi bir konsensüsle, kemalistleri de revize ederek, "hem AGİK'e hem Orta Asya'ya ve hem de Orta Doğu'ya" diyeceklerdir. Taşeronluk da olsa, hiyerarşide altlık da olsa emperyalizm, emperyalizmdir. Türkiler'e açılırken uluslararası konsorsiyumlar oluşturma çabaları bunun göstergesidir. Hem emperyalist kapitalizmin entegre birdünya sistemi olduğu çağda bu neyi değiştirir ki, taşeronu daha cüretkar kılmaktan başka.

Evet, herkesin cumhuriyeti kendine. Bölge Sosyalist Cumhuriyetler Topluluğuna gebe, hem de tekellerin özlemlerinden daha yakın buna; yeterki atı alan Üsküdar'ı geçerken "biz" seyirci kalmayalım!

EMPERYALİST TÜRKİYE

Bülent Şirin

Türkiye solculuğu kendisini yıllarca çeviri el kitaplarına ve öykü diliyle yazılmış broşürlere mahkum etti. Bugün Türkiye'de yazılan teorik metinler üst üste getirildiğinde bir kaç yüz sayfayı geçmez ve onlarda sayıları fazla olmayan polemik yazılarından ibarettir (Hikmet Kıvılcım'lının sayısı onları aşan kitapları ayrı bir değerlendirme konusudur). Bu mahkumiyetin sonucu, teorik sığlık ve geriliktir.

Yalçın Küçük'ün 15 yıldır yazdığı kitaplarla Türkiye Sol hareketinde ayrı bir yeri var. Söylenecek yeni bir şey yok anlayışını kitapları ve eylemli kişiliği ile kırmaya çalışıyor. Kompleksli Türkiye soluna güven aşılamaya çalışan ve bize kakılan tarihi değiştirirken, geleceğin ip uçlarını veriyor. Y. Küçük kitaplarında.

Yalçın Küçük'ün yeni kitabı Emperyalist Türkiye geçtiğimiz günlerde okuyucusuna ulaştı. Kitap, Emperyalizm, Kürdistan, Devrim, Sosyalizm, Basın ve İnsan adlı bölümlerden oluşuyor. Tümü birbirini tamamlayan bölümlerde Eksen olarak insan ele alınıyor.

"Bir yol ayrımı ve bir sıçrama" kitabı olan Emperyalist Türkiye, Marksizm-Leninizmin günümüzde anlaşılan biçimine uygunluk göstermezken, onun düşünce yönteminden ayrılmıyor. Türkiye topraklarının Marksizme yeni olanaklar sunduğu katkının yapılabileceği bir dönemde en büyük zorluk; yeniyi yaratırken "insan aklının her köşesine dal budak salan eski düşüncelerin baskıcı" etkisinden kopmaktır. Kitaptaki yazılar, eskiden kopmanın verdiği rahatlatıcı etkiyle yazılmış.

Türkiye, yöneten oligarklar için zor, sancılı bir dönemi yaşıyor. 12 Eylül'le birlikte oturtulan tekelli düzen, Sovyetlerin çözülmesi yükselen Kürt mücadelesi karşısında, Amerika'nın "Yeni Dünya Düzeni" senaryolarında yerine almaya çalışıyor. "Emperyalist Türkiye" yaşadığımız anın çözümlemesini yaparken ne kadar çok sosyalizme muhtaç hale geldiğimizi gösteriyor. "Tekeller düzeninin çözümü emperyalist olmaktır. Bizim çözümümüz bölge cumhuriyeti birliğidir" diyor Y. Küçük kitabında.

Bazen çok fazla önemsemediğimiz güncel pratik Y. Küçük için bir "düşünme ateşleyicisidir". Somutun zenginliğinden; bir yönelimi soyutlamayı ustaca başarır. Devletin büyümesi yasası adını verdiği yasa böylesi bir soyutlamadır. "Marksizmin, başarıya ulaşamayan her devrimci çıkışın, mutlaka daha büyük baskı örgütlemesine yol açacağı yasası son derece doğrudur. 1970 yıllarında perspektifin yoksun devrimci bir durum yaşandı; devlet kendisini tehdit altında gördü. Devlet buna ve 1984 yılında başlayan PKK yönetimindeki Kürt kalkışmasına karşı devleti büyütme yolunu seçti. Bu yasaya göre basın bir kurum olarak, devlet zorunun bir kolu haline gelmiştir; üniversiteler, aydınlar büyük oranda devletin denetimi altına girmiştir.

Yalçın Küçük'ün Kürt mücadelesi konusundaki duyarlılığı biliniyor. Kitapta bu sorun karşısında sergilenen tutarlı aydın kimliğini bulmak mümkün. Kendi devrimlerini yapmaya çalışan Kürt insanının Türklere ne tür görevler yüklediğini öğrenmek açısından uyarıcı bir kitap Emperyalist Türkiye.

Görevimiz darbelerle güven kaybına uğrayan insanımıza yeniden güven kazandırmaktır. Bu güveni ancak eylem içinde verebiliriz. Bir umut jeneratörüdür Y. Küçük'ün yazıları. İnsana duyduğu güven, onun heyecanının temel kaynağıdır. Devrim bölümünde; sayfalar okuyucuya bu umudu, coşkuyu aktarır. Devrim yolu güçlüklerle doludur ve sabırlı bir yürüyüşü gerektirir. İnatçı yürüyüş, güçlüğü kolaylığa çevirecektir. Y. Küçük yeni bir kuruluş için, çöken ekim devriminden dersler çıkarır. Ekim Devrimi bir bölge devrimi olarak doğmuş ama kendini dünyalılaştıramamıştır. Eşitsiz gelişme yasası sovyet sosyalizminin ilerisinde bir sosyalizmi kurma sorumluluğunu biz bölge insanına vermektedir. "Ay tutulmasını aşmanın yolu ileri sosyalizmi hedeflemekten geçiyor. Bu ise kapitalizmin yasalarına, burjuva değerlerine ve Amerikan yaşam biçimine kapanmayı gerektiriyor. Kapitalizme yetişmek ve geçmek gerekçesiyle, kapitalist meta listesine ve değerlerine sahip çıkmak Sovyet sosyalizminin çürümesinin en önemli nedenlerinden birisi olmuştur." Bizim açımızdan sorun, kurmak değil ileri biçimde kurmaktır. Adı "Doğu Sosyalist Cumhuriyetler Birliği"dir.

İnsan teorisi üzerine yoğun düşünme notlarını barındırıyor kitap. İnsanın özünün tarihselliği ve "değişebilir" olduğu varsayımıyla, insanın zıt iki ayrı düzlemi aynı kolaylık ve uyum içinde yaşadığı, süreklilik taşıyan bir insan teorisinden söz edilemiyeceği, bunun yepyeni bir durum olduğunu söylüyor Y. Küçük. Günümüzde insanlar artık aşık olmuyor, birlikte çıkıyorlar. Küçülen insanın aşksızlık dönemidir. "İnsanın gelişimi, Tanrı'nın yerine kendisini koyabilmek çizgisindedir. İnsanın gelişimi, kendine olan sevgisinin yerine, karşısındakini, cinsi, sevmeyi koyabilmek çizgisindedir."

Köklü bir felsefe geleneği olmayan Türk toplumu, teorik bir dilden yoksundur. Teorik bir dil yaratmak için aydınlara büyük sorumluluklar düşüyor. Y. Küçük Türk dilini teorik bir dil yapmaya çalışıyor. Emperyalist Türkiye çalışması bu anlamda önemli bir adım.

Tekelliği düzenin "çelişkileri algılayan aklı" yokettiği bir dönemde "ilgili azınlığa" seslenen onu kışkırtan bir kitap Emperyalist Türkiye.

DOKSAN İKİ

GELECEK, bugünden görülebilir mi? Gelecek'ten bugün görülür mü? Sorular ve kuşkular var. Ancak görünen şudur: 1992, tarihin büküldüğü bir yıl olmaktadır. Talihin döndürüldüğü ve umudun öne çıkarıldığı bir yıl olmuştur.
İKİNCİ Cumhuriyet'in, yüzsüz, parazit, tekelli basında tartışılır olması bir cilalama gayreti olduğu kadar bir kabuldür. Bitmişliğin yüzsüzce kabuludür. Temelleri 1920 yıllarında atılan bugünkü cumhuriyetin tükenmişliğinin, dolaylı bir biçimde, kabul edilmesidir.
YÖNETENLER, ilk kez ayrılık işaretleri veriyor.
HER YERDE ayrılma var. Devlet başkanı ile hükümet, Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi, ANAP ile Turgut Özal, SHP ile CHP, basın ile basın ayrılmak üzeredir.
GÜNDEM, tutulmuştur. Gündem'in özgürleştirilmesi yönünde zorlama ortaya çıkmıştır ve zorluklar geride bırakılmak üzeredir.
CUMHURİYET, etkisini ve etkinliğini yitirmiştir. Uzlaşmacı Türk aydınları, fiziksel yaşamlarından önce ölümü görmüşlerdir. Nazım'ın güzel dizesiyle ölüm, uzlaşmacı ve çıkarcı Türkiye entelijansiyasına, kendisinden önce yalnızlığını göndermiştir.
FOSİLLEŞME, su yüzüne çıkmıştır. Kemalizmi bulduktan sonra düşünmeyi unutan Türkiye, yeniden düşünmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Bir çözüm peşindedir ve bugün bütün düşünme kanallarını kurutmuş olmasının acısını yaşamaktadır.
ÜNİVERSİTENİN kurumuşluğu besbellidir. Çünkü Türkiye, düşünme ve düşünce üretme işini üniversiteden bekleme alışkanlığını da yitirmiş ve bunu oligarşinin gazetelerinin kiralık köşe bekçilerine havale etmiştir. Fıkra yazarları ya da oligarşinin köşe bekçileri, birbirleriyle tartışma cesaretini bile gösteremeden iki senaryo üzerinde homurdanıp durmaktadırlar.
AYRILMIŞ Türkiye'de bütün ayrılıkların derininde henüz tekleşmemiş birkaç kanal gözlenmektedir. Bu kanallardan birisi bugünün olduğu gibi götürülüp götürülmeyeceği üzerinedir. Cumhuriyet-Hürriyet ekibi, mevcut durumun, statükonun korunmasından yana bir tutum almaktadır; Cumhuriyet-Hürriyet ekibine göre statükodan ayrılmak büyük tehlikeler içermektedir. Buna karşın Sabah ekibi, mevcut durumun, statükonun korunmasının tehlikeli ve imkansız olduğu görüşünü savunmaktadır. Sabah ekibine göre, mevcutu koruyabilmek için bazı tadilatlar yapmak ve yeni topraklara yayılmak kaçınılmazdır.
DERİNDEKİ hendeklerden birisi de Washington-Bonn sürtüşmesidir. Londra'nın aksırmasıyla Avustralya'nın nezle olması hesabıyla, Bonn-Washington sürtüşmesi, Türkiye'de şimdilik silahsız ancak sert bir kavgaya yol açmaktadır. Basın, Washington ve Bonn'a göre ikiye ayrılmıştır. Sabah, Mehmet Ali Birand'ın dışında tümüyle Amerikan boyunduruğu altına girmişken, Milliyet tümüyle euro-centrique ve özellikle Almancı bir çizginin yansımasına dönüşmüştür.
DÜZENİN en üst noktalarına darbeciler çıkmıştır. Şimdiye kadar geleceğini bir askeri darbeye bağlamış olan Bülent Ecevit'in arkasından, Devlet Başkanı Turgut Özal tam bir askeri darbe kışkırtmacılığına başlamıştır. Özal, 1991 öncesi kudretine ancak bir askeri darbe sonucunda gelebileceğini düşünmektedir.
MİYOP, burjuva ya da tekel politikacılarının yazgıları birdir: Bunlar, "demokrasi" adına, bütün demokratik kale ve kurumları yerle bir ederler. Miyop ve ahtapot politikacılar, bu çizgileriyle, bir askeri diktatörlük için ellerinden geleni yapmış olurlar. Bugün öyledir: Üniversite ve Yargıtay, özgür düşüncenin düşmanı bir konumdadırlar. Basın, toplumun en şoven, en ahlaksız kuruluşu haline gelmiştir. Sendikalar, işçinin sırtındaki tümör olmaktan ileriye gidememektedir. Öğrenci soru sormasını ihtilal sanacak kadar miskinliğe itilmiştir. Tam bu ortamda bu miyop ve ahtapot politikacılar, ülkenin yönetimini adım adım general ve polis şeflerine bırakmaktadırlar. Polis şefi bir vali, başbakan yardımcısı ve iç işleri bakanını saatlerce karşısına alıp "ders" vermekte veya cumhurbaşkanı sayılan bir kimseye parmağını kaldırarak hitap etmektedir. General-polis şefi devletini bundan daha iyi gösterecek bir durum düşünmek mümkün değildir.
POLİS şefi devleti çaresizliktir.
TÜRKİYE Cumhuriyeti, PKK karşısında çaresizliğini resmen kabul etmiştir. 1992 yılı başında büyük propagandalarla, "PKK defterini kapatma" çizgisi, 1992 yılı sona ermeden iflas etmiştir.
TÜRKLER'in küçümsedikleri Kürtler'den çıkan ve küçük bir örgütten büyüyen PKK'nın kemalist devlete çaresizliği öğretmesi belki de tarihin acı bir oyunudur. Polis şeflerinin Kürdistan'da ortadan kaldırmayı umdukları silahlı mücadelenin, 1992 yılında, Türkiye'ye sıçraması ayrıca düşündürücüdür. Silahlı hareketler Türkiye'ye sıçrarken, mülk sahibi sınıflara ve ekonomik varlıklara yönelmektedir. Bu ayrı bir durum olmaktadır.
BÜTÜN bu gelişmeler içinde 1992 yılı tarihin büküldüğü tarihsel bir yıl olmak üzeredir.
EKSİK olan Türkiye'de ve derinden bir sınıf çatışmasının yükselmesidir. Ancak bütün bu gelişmeler karşısında Türkiye toprağının da yanılmaya başlayacağından hiç bir kuşku duyulmamalıdır. Unutulmamalıdır, ezilen sınıf ve halkların yükselişinde determinizm kadar sınıf ve halklarda güven duygusunun ortaya çıkması önemli olmaktadır.
EYLÜLİST darbenin, Ekim Devrimi'nin çözülüşünün yarattığı umutsuzluk dönemi geride kalmıştır. İşte "büyük ve kemalist Türkiye Cumhuriyeti" bir avuçla başlayan Kürt devrimcisi karşısında kendi varlığını tartışmaya almıştır. Bunun geniş emekçi yığınları etkilemeyeceği düşünülemez.
ZORLUKLAR geride kalmıştır.